Четвер, 4 вересня 2003 року. № 165 (3165)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

ФОТОФАКТ

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

На Миколаївському суднобудівному заводі ВАТ «Дамен Шипярдс Океан» за замовленням німецької компанії «Ферросталь» завершено будівництво контейнеровоза. Судно завдовжки 146,5 метра, завширшки 22,7 метра та з висотою борту 11,2 метра має загальний дедвейт у 10500 тонн. Водночас на борту можна перевозити 1100 контейнерів.

ОФІЦІЙНО

Законопроект про зміни до Конституції повернуто

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин у вівторок направив листа Президенту України Леоніду Кучмі.

«У зв'язку з висловленим у Вашому листі від 23 серпня 2003 року проханням направляю проект закону України «Про внесення змін до Конституції України» (реєстраційний № 3207), поданий на розгляд Верховної Ради України 19 червня 2003 року. Цілком поділяючи Вашу щиру стурбованість щодо здійснення конституційної реформи в Україні і з розумінням ставлячись до наведених у Вашому листі аргументів щодо неприйнятності Постанови Верховної Ради України від 11 липня 2003 року, хотів би звернути увагу на деякі обставини, про які йшлося, у тому числі на засіданні Погоджувальної ради керівників депутатських фракцій (груп) 1 вересня 2003 року.

(Закінчення на 2-й стор.).

Президент готовий підтримати ЄЕП

Леонід Кучма, який перебуває з візитом у Москві, запевнив Володимира Путіна, що договір про Єдиний економічний простір буде підписано. До того ж Президент України пообіцяв, що угоду буде завізовано вже під час саміту СНД, що має відбутися 18—19 вересня в Ялті. Зокрема, він заявив журналістам: «У нас є підстави вийти на підписання цього документа і сподіватимемося, що буде все так, як ми говоримо одне одному і декларуємо в пресі». Президент РФ також дав зрозуміти своєму колезі, голові Ради глав держав СНД Леонідові Кучмі, що саміт в Ялті буде продуктивним лише в тому разі, якщо на ньому підпишуть угоду про ЄЕП.

(Про візит, а також про перспективи ЄЕП читайте на 6—7-й стор.).

А уряд вважає його «сирим»

Уряд України продовжить обговорення документів щодо Єдиного економічного простору України, Росії, Білорусії і Казахстану (проекти угоди і концепції ЄЕП) 10 вересня. Тоді ж таки ухвалить відповідне рішення. Про це вчора повідомив Міністр економіки і з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський. «Сьогодні в тому вигляді, у якому документ є, ми його вважаємо сирим. І він має пройти певну процедуру», — сказав міністр. За словами В. Хорошковського, проекти документів буде направлено для аналізу в українські міністерства і відомства.

Учора уряд України заслухав інформацію з цих питань Першого віце-прем'єра, Міністра фінансів України Миколи Азарова і обговорив їх на своєму засіданні.

(Закінчення на 7-й стор.).

ВЛАДА ПОТРЕБУЄ РЕФОРМИ

Під третім проектом закону стосовно змін до Конституції України, який нещодавно напрацювала ініціативна група народних депутатів, уже підписалися 172 парламентарії. Про це заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин після вчорашньої наради керівників депутатських фракцій та груп. Протягом десяти днів на прохання керівників фракцій проводитимуться додаткові засідання груп, бо не всі народні обранці встигли ознайомитися з новим документом і подати свої пропозиції. За словами глави парламенту, абсолютна більшість депутатських фракцій зійшлася на тому, що третій документ радикальніший у частині перерозподілу владних повноважень.

Володимир Литвин переконаний: якщо підходи і бачення конституційної реформи будуть «взаємно виключні» і новий проект не набере у парламенті 226 голосів, тоді треба припинити будь-які розмови про політичну реформу та почати вирішувати інші нагальні питання.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На Дніпропетровщині за нецільове використання 1 млн. 750 тис. грн. порушено кримінальну справу проти посадовців підприємства «Цирконій» (УНІАН)

Влада потребує реформи

(Початок на 1-й стор.).

Водночас, за словами Голови ВР, учасники наради зійшлися на тому, що реформування потрібно, бо нинішня система, закладена в Конституції, призводить до суперечок і протистоянь. На запитання про обрання Президента України парламентом, Голова ВР відповів, що у депутатів з цього приводу діаметрально протилежні думки, і «тут нас чекають відповідні дебати». Оскільки деякі стверджують, що узурпувати владу не можна, посилаючись на відповідну статтю Основного Закону, в якій передбачено, що народ — носій і джерело влади. Деякі застерігають: нинішній склад ВР не уповноважений виконувати додаткові функції, зокрема, і обирати Президента. Проте, на переконання Володимира Литвина, за Конституцією Верховна Рада уповноважена вносити відповідні зміни до Основного Закону.

Глава парламенту також зазначив, що з наближенням президентських виборів змінюватиметься динаміка розстановки політичних сил: якщо рейтинг якогось кандидата зростатиме — зменшуватиметься зацікавленість внесення змін до Конституції.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вірити у власні сили

Україна здатна розв`язати всі свої проблеми, потрібно лише повірити у власні сили. Для цього в нас є колосальні можливості — люди, спираючись на яких можна вирішити будь-які негаразди, — наголосив Голова Верховної Ради Володимир Литвин на церемонії вручення нагород представникам місцевих рад, закладів культури, органів внутрішніх справ, науковцям, освітянам.

Глава парламенту поділився своїм баченням перспектив розвитку держави. Зокрема, за його словами, нинішня сесія ВР відкриває надзвичайно важливий політичний сезон, який матиме величезні наслідки для України, і насамперед позначиться на формуванні бюджету на наступний рік.

Володимир Литвин наголосив, що зі зміною урядовців кардинально змінюється й політика держави, а цього допускати не можна. Проте, на його переконання, таких змін може не статися за узгодженої роботи парламенту, уряду та органів місцевих рад.

Голова Верховної Ради побажав нагородженим почесними відзнаками парламенту нових здобутків та подякував за їхнє подвижництво.

Олена ГОРБУНОВА.

На знімку: Володимир Литвин вручає нагороду директору видавництва «Преса України» Володимиру Олійнику.

Є новий координатор парламентської більшості

Лідера групи «Демократичні ініціативи» Степана Гавриша обрано координатором парламентської більшості.

Про це повідомила журналістам один із лідерів Аграрної партії України, народний депутат Катерина Ващук.

Таке рішення прийняли учасники засідання координаційної ради у вівторок увечері.

Раніше посаду координатора парламентської більшості обіймав Анатолій Толстоухов, призначений міністром Кабінету Міністрів.

У НОМЕР

Законопроект про зміни до Конституції повернуто

(Початок на 1-й стор.).

Приймаючи цю постанову, парламент керувався виключно Конституцією України та рішенням Конституційного Суду України від 9 червня 1998 року, в якому, зокрема, зазначено про необхідність законодавчого врегулювання порядку направлення до Конституційного Суду України законопроектів про внесення змін до Конституції України. Разом з тим, пунктом 2 резолютивної частини цього Рішення визначено, що суб'єктом конституційного подання є Верховна Рада України лише стосовно тих законопроектів, у процесі розгляду яких у Верховній Раді України внесені поправки. Як відомо, у постанові Верховної Ради України від 11 липня 2003 року йдеться лише про законопроекти, що подані до парламенту.

Крім того, направлення до Конституційного Суду України законопроекту про внесення змін до Конституції України як таке не є складовою безпосереднього розгляду відповідного законопроекту Верховною Радою України, — а лише попереднім підготовчим елементом для уможливлення надання відповідного висновку Конституційним Судом України, обов'язковість якого є вимогою, що передбачена розділом XIII Конституції України, і відсутність такого висновку унеможливлює розгляд законопроекту Верховною Радою України. Відтак, направлення до Конституційного Суду України законопроекту про внесення змін до Конституції України не може бути предметом розгляду Конституційного Суду України в контексті вимог статті 152 Конституції України.

Упевнений, шановний Леоніде Даниловичу, що таке розуміння ситуації повністю виправдане з правової точки зору, про що свідчать, зокрема, відповідні публікації та висновки фахівців», — ідеться у листі.

Інформаційне управління Верховної Ради України.

Інтрига навіть у прогнозованому

ДУМКИ З ПРИВОДУ

Відкриття чергової, четвертої сесії Верховної Ради України недарма називають стартом нового політичного сезону. Чого можна очікувати від нього, наш кореспондент намагався з'ясувати в кулуарах парламенту.

Віктор ЯНУКОВИЧ, Прем'єр-міністр України:

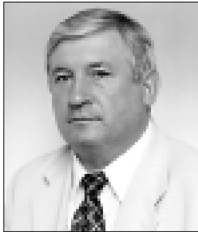

— Завдання на цю сесію дуже складні. Уряд подав до Верховної Ради 221 законопроект, з яких лише 85 як невідкладні.

На попередній, третій сесії уряд зробив усе можливе для того, щоб Держбюджет 2004 року було прийнято на новій податковій основі. Але для цього необхідно прийняти низку законопроектів, які розглядатимуться на початку цієї сесії. У бюджетному процесі ми плануємо йти шляхом посилення соціальної спрямованості бюджету і його доходну частину бачимо на рівні близько 60 мільярдів гривень.

Уряд також обов'язково розгляне законопроект щодо конституційної реформи і висловить свою офіційну думку. Сьогодні цей документ має попередню підтримку у Кабінеті Міністрів.

Микола ГАПОЧКА, депутатська група «Народний вибір»:

— Очікую, що чергова сесія буде напруженіша, але сподіваюся — відповідальніша і ефективніша. Бюджет на 2004 рік буде більш наповнений, ніж цьогорічний. Хоча його соціальну спрямованість ще треба врегулювати і узгодити на регіональному рівні й за напрямами. Саме бюджет і кілька законів, які мають наповнити його доходну частину, і стануть головним завданням парламенту, а не політична реформа.

До цієї сесії ми підійшли політично врівноваженіші. Про це свідчить і заява Голови Верховної Ради про баланс політичних сил.

Юрій ПАВЛЕНКО, фракція «Наша Україна»:

— Ця сесія, найімовірніше, проходитиме під знаком політичної реформи. Багато подій у сесійній залі та поза нею будуть акцентовані на змінах до Конституції, розподілі владних повноважень. Крім того, важливою частиною законотворчої роботи буде те, що над Україною нависла зернова, продовольча криза. Може розгорнутися і криза в паливно-енергетичному комплексі, про що свідчить подорожчання бензину за останні дні. Тому парламенту передусім необхідно працювати над тими законопроектами, які сприятимуть економічному розвитку держави, її інтеграції в європейські структури.

Досить складним буде і бюджетний процес. Необхідно проаналізувати виконання бюджету попереднього року, залишаються відкритими й питання мінімальної зарплати, прожиткового мінімуму. Не виключено, що уряд наполягатиме на зменшенні доходної частини держбюджету у зв'язку з тим, що за останні місяці почав падати рівень ВВП. Але, на жаль, бюджетний процес також проходитиме під знаком конституційних змін.

Анатолій КУКОБА, фракція ППУ і «Трудова Україна»:

— Інтрига розпочалася вже під час відкриття сесії: у виступі Голови Верховної Ради були дуже цікаві моменти, але у сесійному залі їх не сприйняли одностайно. Тобто для їхньої реалізації треба ще працювати з фракціями, з депутатами-мажоритарниками. А сподівання, як завжди, на краще. Уже набридли невизначеність, розмови про політичну реформу, що тривають більше року. Час переходити від розмов до справ. Щоб упоратися із такою кількістю законопроектів (по 20 на кожен пленарний день), парламенту треба зміцнити кадри, які допомагають депутатам готувати законопроекти. І визначальним має стати не кількість схвалених законів, а їх якість.

Микола РУДЬКОВСЬКИЙ, фракція СПУ:

— Розгляд усіх питань відзначатиметься політичною загостреністю. Це стосуватиметься і бюджетного процесу. Він віддзеркалюватиме наближення президентських виборів і відголоски продовольчої кризи.

Щодо результативності роботи парламенту — це нормально, коли Президент накладає вето на певні закони, така світова практика. Але якщо глава держави застосовує це право з особистих міркувань, а не інтересів держави, — то ганьба.

Володимир МАЙСТРИШИН, фракція «Регіони України»:

— Парламентаріям необхідно напружено й продуктивно попрацювати над суто економічними законопроектами. Бюджетний процес цієї осені проходитиме дуже важко. Це безпосередньо пов'язано з прийняттям закону, який передбачає підвищити розмір мінімальної заробітної плати до 237 гривень. Зрештою, й податкову реформу завершено лише наполовину. Тобто частину законів, яких потребує формування бюджету, прийнято, а над частиною ще треба попрацювати.

Андрій ШКІЛЬ, фракція БЮТ:

— Від нової сесії хотілося б очікувати конструктивної роботи. Але, на жаль, цього не передбачається. Практично всі думки й устремління депутатів скеровані або за, або проти політичної реформи. І головною темою парламенту стане саме ця. Навіть бюджетний процес буде затьмарено боротьбою за проштовхування політреформи. А нині треба говорити не про інструменти, а про реальні кроки у напрямі захисту держави, зокрема, місця України в світі.

Щоб поліпшити роботу парламенту, треба вийти на такий компроміс: цей парламент може напрацювати й прийняти зміни до Конституції, але запровадити їх після наступних виборів парламенту і Президента.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

Новобудови — символ достатку

Учора, 3 вересня, заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко під час перебування у Вінниці, голова облдержадміністрації Віктор Коцемір, голова облради Юрій Іванов та міський голова Олександр Домбровський взяли участь у закладенні символічної капсули у фундамент житлового будинку, що покладе початок забудові нового мікрорайону міста — Поділля. Протягом п'яти років тут плановано збудувати три тисячі квартир. Зводитимуть житло спільно з холдинговою компанією «Київміськбуд», угоду з якою уклала міська влада.

Президент холдингу Герой України Володимир Поляченко, що був присутній на торжестві, зауважив, що запропонована схема співпраці з регіонами дасть можливість не тільки пожвавити житлове будівництво у великих і малих містах держави. Що дуже важливо, новоселам пропонуватимуть нову якість житла: будинки зводитимуть тієї самої серії, що й у столиці. А що виростатимуть новобудови із залученням коштів населення, то це яскравий приклад підвищення добробуту людей.

Про роль і участь молодих спеціалістів у непростій справі забудови наших міст ішлося під час зустрічі столичних гостей — О. Зінченка й О. Омельченка, а також міського голови Вінниці О. Домбровського зі студентами інженерно-будівельного факультету місцевого Національного технічного університету. Під час перебування у Вінниці заступник Голови ВР О. Зінченко провів прес-конференцію для журналістів.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Може розгорнутися і криза в паливно-енергетичному комплексі, про що свідчить подорожчання бензину за останні дні

Від стратегічної мети — до спільного стратегічного планування

*Нині для парламенту та уряду важливо створити систему взаємодіючого законотворчого менеджменту, що ґрунтувалася б на стратегічному плануванні та системній організації роботи. Про це йшлося у розмові з Міністром у зв'язках з Верховною Радою України **Іваном ТКАЛЕНКОМ.***

— Іване Івановичу, чому виникла необхідність створити посаду, яку ви обіймаєте?

— Потреба забезпечувати співробітництво та підтримувати постійні зв'язки Кабінету Міністрів з Верховною Радою була завжди. Назріла також необхідність представляти і політичну позицію КМУ під час обговорення проектів законів, інших питань на пленарних засіданнях ВР, засіданнях її комітетів, а також у відносинах із депутатськими фракціями (групами). Між Верховною Радою і Кабінетом Міністрів постійно циркулює інформація у величезних обсягах. Ми повинні створити такий механізм, щоб можна було акумулювати інформацію і контролювати її рух. Для цього у кожному міністерстві вводять посади заступників міністра у зв'язках з ВР — апарат мобільного реагування.

Додам також, відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо вдосконалення взаємодії органів виконавчої влади з Верховною Радою України», Міністр у зв'язках з Верховною Радою повинен брати участь у формуванні порядку денного сесій, засідань ВР у частині розгляду проектів законів, інших документів, внесених Кабінетом Міністрів.

— Першим кроком до консолідованої співпраці між парламентом та Кабміном можна вважати прийняття Програми діяльності уряду. Що має стати наступним?

— Визначено п'ять основних напрямів, у реалізації яких нам передусім поглиблювати співпрацю з Верховною Радою. Це робота над податковою реформою, над бюджетом на 2004 рік, законодавче забезпечення програми вступу до СОТ, законодавче наповнення Програми діяльності уряду. Ще один, чи не найважливіший пункт — закони соціальної спрямованості. Дуже добре, що завершилася робота з ухвалення законів «Про загальнодержавне пенсійне страхування» і «Про недержавне пенсійне страхування», яка тривала майже десять років. Проте пенсійна реформа тільки починається.

— Питання, яке постійно спричиняє суперечки між парламентом та Кабміном, — скорочення пільг. Чи є ще якісь гострі кути?

— У нас легко приймають законопроекти, якими передбачено надання пільг чи створення пільгового режиму роботи для підприємств або навіть цілих галузей, але складно вирішуються питання, коли йдеться про їх скасування. Для прикладу розглянемо ситуацію з пільгами по ПДВ. Прийнято рішення про зменшення ПДВ до 17, а з наступного року — до 15 відсотків. Але повинна розшириться база оподаткування, бо інакше загальна кількість надходжень до бюджету істотно зменшиться. Поки що невідомо, чи буде забезпечено це розширення. Робота над бюджетом доволі складна, тут головним завданням є формування його на новій податковій основі.

На сьогодні парламент не підтримує ініціативу уряду стосовно адресності пільг для населення. Значною мірою тут спрацьовує недовіра не так до уряду, як до влади загалом. Мовляв, пільги заберуть, але адресної допомоги не буде. Ще дається взнаки, що за наявної системи до категорії пільговиків часто

прилучають і тих людей, які не є соціально незахищеними.

— Наскільки парламент уже «дозрів» до усвідомлення цієї ситуації?

— Спочатку такі пропозиції відкидалися цілком, проте сьогодні вже діє пряма адресна дотація на компенсацію вартості вугілля для тих, у кого нема газового опалення. Це — перший крок. Зараз важливо почати застосовувати принцип адресності у виділенні субсидій. Закони мають творитися відповідно до конституційних вимог, тому потрібні не пільги взагалі, які часто не забезпечуються, а соціальні гарантії. Треба позбутися стереотипної думки, що пільга — це панацея від усіх бід.

— Як просувається спільна робота уряду та парламенту над проектом бюджету-2004?

— І Прем'єр-міністр, і Перший віце-прем'єр наголошували, що, складаючи бюджет на новій податковій основі, найголовніше зробити його прозорим, реальним і бездефіцитним. Сподіваюся, що вчасно — до 15 вересня — подамо його на розгляд Верховної Ради. Головне, щоб не сталося так, як цього року, коли вже після затвердження бюджету було прийнято закони, які повністю руйнували його основи. Маю на увазі насамперед закон «Про мінімальну заробітну плату».

— Чи можна сьогодні говорити про солідарну відповідальність уряду і парламенту як факт?

— Можна говорити про тісніший зв'язок між урядом і ВР. Рішення, які приймаються, народжуються у співпраці. Щодо законотворчої роботи, то для нас важливо не лише розробляти, готувати проекти законів, а й відстежувати їх проходження на всіх рівнях.

Визначальним критерієм нашої роботи має стати виконання Програми діяльності уряду.

Солідарна відповідальність парламенту й уряду — різні функції, але єдине волевиявлення. Саме цього ми вже багато років намагаємося досягти. Якщо вдасться щонайбільше наблизити ці пріоритети, то, певен, ефективність роботи ВР стане значно вищою. Адже згідно з Конституцією України і депутат, і уряд є суб'єктами права законодавчої ініціативи. Тому йдеться не про якусь змагальність, а про те, що депутатські та урядові ініціативи не можуть бути антагоністичні. Навпаки, вони мають збігатися у стратегічних напрямах. Це дуже важливо.

Нині ми розробляємо систему обліку проходження законопроектів, яка має давати чітке уявлення про те, як кожне міністерство співпрацює з ВР. До розробки, супроводу, експертної оцінки законопроектів, до публічного їх обговорення ми хочемо у перспективі залучати фахівців низки державних, наукових, громадських установ, представників ЗМІ. У цьому питанні ми повинні бути відкритою державною інституцією, яка здатна інтегрувати свої зусилля з іншими структурами.

А найголовнішим результатом співпраці уряду та парламенту має стати зростання добробуту наших громадян.

Розмову вела Ірина МАМЧУР.

НАВЧАННЯ

«Козацький степ-2003»

На широколанівському полігоні поблизу Миколаєва розпочалися вже традиційні міжнародні навчання, в яких беруть участь українські, британські та польські військові. Вперше «Козацький степ» відбувся 1997-го саме на полігоні «Широкий Лан». Цього року основним завданням маневрів є відпрацювання спільних дій з підтримки миру під егідою ООН, організація пошуково-рятувальних та гуманітарних операцій у зоні етнічного конфлікту.

Для виконання поставлених завдань прибули 105 українських десантників, 80 військових з Великої Британії та 68 польських вояків. Задіяно й різноманітну військову техніку — гелікоптери, літаки, автомобілі. Власне, учасники навчань «визволятимуть» мирне населення лише одного дня, а решта часу піде на тактико-технічні навчання, підготовку до проведення операції, координацію спільних зусиль.

Відкриваючи «Козацький степ-2003», заступник командувача військ Південного оперативного командування генерал-майор Шаміль Кулієв висловив упевненість, що навчання сприятимуть тіснішій взаємодії наших армій і поставлені завдання буде виконано успішно.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

На знімку: під час навчань.

ОФІЦІЙНО

Відкритий лист

редакторів ЗМІ Київщини з приводу намагання провести законопроект, який фактично веде до знищення української місцевої преси

Редактори друкованих і електронних засобів масової інформації Київської області на спеціальному засіданні обговорили проект закону України про роздержавлення засобів масової інформації, запропонований Національною спілкою журналістів України та поданий Українською асоціацією видавців періодичної преси до профільного парламентського комітету, а також статтю «Розкріпачити! А далі — рухатись уперед» І. Лубченка, голови НСЖУ, надруковану 16 серпня в газеті «Урядовий кур'єр».

Редактори ЗМІ Київщини дійшли одностайного висновку — ідею про роздержавлення комунальних ЗМІ взагалі треба зняти з порядку денного. Всі добре розуміють, що прийняття такого закону призведе до закриття абсолютної більшості міськрайонних і районних газет, радіо та телебачення, адже можливість їхньої діяльності сьогодні багато в чому залежить від фінансової допомоги засновників — районних і міських рад та держадміністрацій. Якщо таку допомогу ліквідувати, комунальні ЗМІ практично перестануть існувати.

Це основна причина неприйняття самої ідеї роздержавлення комунальних ЗМІ, хоча є і інші.

Разом з тим редактори ЗМІ Київської області висловили нерозуміння позиції керівництва НСЖУ та Української асоціації видавців періодичної преси стосовно журналістського корпусу Київщини. Так, під час обговорення і прийняття рішень, знакових для журналістських колективів України, жодного разу ніхто з керівництва Асоціації та Спілки журналістів не поцікавився позицією, думками чи пропозиціями керівників комунальних ЗМІ, членів НСЖУ нашої області. До речі, які становлять 90 відсотків від загальної чисельності членів НСЖУ нашої області. Жодного разу за роки незалежності ніхто з керівництва Спілки та Асоціації не зустрічався з редакторами ЗМІ Київщини.

Такий останній красномовний приклад. У своїй статті І. Лубченко пише, що проект закону про роздержавлення було розіслано групі редакторів комунальних ЗМІ. Та жоден редактор Київської області такого проекту не отримував.

Ураховуючи все це, редактори комунальних ЗМІ Київської області звертаються до Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації з вимогою відкликати проект закону про роздержавлення ЗМІ як несвоєчасний, непродуманий і такий, що веде до знищення більшості районних і міських газет.

Ми звертаємося до Головного управління інформаційної політики Адміністрації Президента України, Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації, Держкомтелерадіо України, НСЖУ, Асоціації працівників ЗМІ України з проханням об'єднати свої зусилля не для нищення преси, а для її розвитку. Пропонуємо спільними зусиллями виробити програму підтримки національних засобів масової інформації, включаючи, насамперед, забезпечення економічної самостійності ЗМІ, а вже потім їх поетапного роздержавлення. Сталінські методи насильної колективізації не повинні бездумно накладатися сьогодні на складні процеси реформування суспільства, навіть якщо вони замасковані під новомодне слово «роздержавлення».

Ми звертаємося до секретаріату і правління НСЖУ з вимогою визначитися — з ким вони? З нами, первинними організаціями, що становлять основу спілки, чи з політиканами, які фактично її нищать. Сьогодні, як ніколи, виникає загроза її розколу, точніше, складається ситуація, за якої НСЖУ може залишитися без первинних організацій, без понад 90 відсотків своїх членів...

Просимо також НСЖУ надати можливість кільком керівникам ЗМІ Київської області взяти участь у роботі пленуму правління НСЖУ, який, як повідомив І. Лубченко, відбудеться в першій половині жовтня цього року і буде присвячений обговоренню проблеми роздержавлення комунальних ЗМІ.

З повагою, за дорученням спільного засідання редакторів ЗМІ Київщини:
голова Ради редакторів комунальних ЗМІ Київської області , заслужений журналіст України, редактор газети «Миронівський край», м. Миронівка Віктор ГЛУЩЕНКО;
заслужений журналіст України, редактор газети «Вісті Богуславщини», м. Богуслав Ніна ДАНИЛЮК;
редактор газети «Трудова слава», м. Бориспіль Микола ШОСТАК;
редактор газети «Ірпінський вісник», м. Ірпінь Тамара РЯБЧУН;
редактор газети «Яготинські вісті», м. Яготин Анатолій САСА. ▼

ДАТА

День міста дарунками багатий

Учора одесити відзначали традиційний щорічний День міста. Свято було багате на добрі справи. Зокрема, введено в експлуатацію житловий будинок на 120 квартир в Суворовському районі, швидкісну магістраль, пасажирський термінал аеропорту, бюветні комплекси, опікове відділення в міській клінічній лікарні, головний корпус дитячої міської лікарні, оновлено театр музичної комедії імені Михайла Водяного...

Вистачало й розважальних подій. Серед них виставки квітів та фольклорний фестиваль національно-культурних товариств. На Театральній площі проходив гала-концерт міжнародного фестивалю оперного мистецтва «Золота корона», на Дерибасівській — фестиваль одеських виконавців «Міський шансон». А ще були парад команд КВВ України, «Пісенний зорепад Михайла Поплавського — рідній Одесі», відкриття пам'ятника славнозвісній кіноакторці Вірі Холодній та фестивалю сучасного польського кіно, виставка-конкурс образотворчого мистецтва «Вакханалія», численні спортивні змагання. Вперше вручено «Почесний знак міського голови імені Григорія Маразлі» людям, що зробили особливо вагомий внесок у розвиток Одеси.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

У Золотій залі Одеського Літературного музею відбулося урочисте нагородження лауреатів «Почесним знаком міського голови ім. Г. Г. Маразлі». Нову нагороду щороку вручатимуть за вагомий внесок у розвиток Одеси. Нагородженими можуть бути і одесити, і мешканці інших міст, а також громадяни інших країн.

На знімку: перші лауреати в Золотій залі Літературного музею.

ФЕСТИВАЛІ

Театральна мандрівка

Учора в Києві розпочався V Міжнародний театральний фестиваль «Мандруючі зірки». Ця мистецька акція присвячена творчості класика української єврейської літератури Шолом-Алейхема.

Професійні та самодіяльні театральні колективи з Росії та Молдови, а також українські театри з Черкас, Чернігова, Львова, Білгорода-Дністровського, Ніжина та Києва даватимуть вистави безплатно.

Фестиваль «Мандруючі зірки» проходить під патронатом Міністерства культури і мистецтв України з ініціативи Єврейського фонду України, Меморіального фонду Шолом-Алейхема (США) та за підтримки Американського єврейського розподільчого фонду «Джойнт».

Ольга СРІБНА.

Прес–толока

(Початок на 1-й стор.).

Кращою визнано «Ліцейську газетку» класичного ліцею при ЗДУ. За журналістську майстерність відзначено газету «Кватирка» ліцею «Перспектива», а за верстку і дизайн — газету «Партія-93» гімназії № 93. В індивідуальних конкурсах відзначилися Катя Гапенко та Інна Стащук із Запоріжжя, Галя Корнєва з Гуляйполя і багато інших. Ніхто з дітей без нагороди додому не поїхав.

— Призи дощем пролилися на учасників нашого фестивалю, — розповіла директор оздоровчого табору «Маяк» Світлана Вагнер. — Однак, думаю, це не запаморочить їм голови. Юні таланти самі переконалися, як їм необхідний фестиваль шкільної преси. Адже це не просто місце обміну досвідом, а й перевірка себе в журналістських конкурсах, можливість попрацювати в творчих лабораторіях, підвищити свій професійний рівень. Хочеться вірити, що незабаром матеріали за підписом учасників фестивалю ми знайдемо на сторінках солідних газет і журналів

Ні пуху ні пера, юні таланти!

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Невтішний діагноз

До роботи в зимових умовах досі не готові лікарні, поліклініки і фельдшерсько-акушерські пункти Дніпропетровщини. Такий висновок зробила колегія обласного управління охорони здоров'я. З'ясувалося, що з ремонтами приміщень медичних закладів та їх інженерно-комунікаційних систем у регіоні впоралися менш як наполовину. Ще гірше склалася ситуація з запасами палива там, де хворих треба буде обігрівати автономно. Загалом катастрофічне становище лікарень у сільській місцевості. Є райони, і чимало, де місцева влада вже роками як слід не забезпечує медичні заклади і не турбується про них.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Безробіття — хвороба сільська

З початку року на 123 відсотки зросла кількість безробітних в області порівняно з аналогічним періодом минулого року. Причина — складна економічна ситуація у сільськогосподарській галузі. Найбільше безробітних у Єланецькому, Кривоозерському і Березанському районах. Ринок праці тут сформований з людей, які не мають високої кваліфікації. А наявні вакансії потребують спеціалістів з вищою освітою і навичками роботи на комп'ютері. У Миколаєві найдефіцитніші спеціальності — слюсар, токар, електрозварник і... лікар. Загалом область потребує фахівців 62 професій.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

АКТУАЛЬНО

Перший податковий клас

відкрився у школі №61 Шевченківського району Києва. У його навчальній програмі — уроки економіки, тематичні лекції з основ податкового законодавства. Під час лекцій та практичних занять проводитимуться ділові ігри та вікторини з податкової та фінансово-економічної тематики.

Державна податкова адміністрація України звернулася з ініціативою до Міністерства науки та освіти, щоб таку практику запровадити в усіх школах країни. За словами голови ДПА Юрія Кравченка, це нововведення покликане формувати нову ідеологію сплати податків.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Плавка під надійним «дахом»

Новий рекорд стійкості склепіння печі встановлено в мартенівському цеху Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча в Донецькій області. Як повідомили кореспондентові «Голосу України» в прес-центрі підприємства, протягом 145 діб на печі № 3 отримано 218,8 тисячі тонн високоякісної сталі. Для цього потрібно було 336 плавок. З початку року мартенівський цех, який очолює В'ячеслав Прахнін, уже виробив понад два мільйони тонн металу. Такого результату вдалося досягти насамперед завдяки вогнетривкому матеріалу: іллічівці використовують цеглу запорізького виробництва. Металурги кажуть, що тепер і в нас виробляють матеріал, який раніше доводилося завозити із Словаччини.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

ВІСТІ З РІВНЕНЩИНИ

«Новонароджений» ліцей

Почав відлік своєї біографії ліцей спортивного профілю у райцентрі Березне. Поки що він прийняв сто ліцеїстів, а в майбутньому тут навчатиметься до 250 дітей.

Появу такого навчального закладу голова Березнівської районної держадміністрації Леонід Каменчук пояснив тим, що в районі багато дітей займається спортом, і віднині їм немає потреби їхати на навчання далеко від дому. Поки що районна влада взяла всі витрати з утримання ліцею на себе, але в подальшому розраховує на допомогу області.

Податківці-видавці

Збірку з кращих дитячих творів конкурсу «Давайте думати про податки разом» видала Державна податкова адміністрація у Рівненській області. Це малюнки, оповідання, казки, вірші на згадану тематику. Тут є також роботи переможців конкурсу Володимира Дуляницького з Володимирця, Оксани Хмельовської з Рокитного та Олесі Фарини з Рівного.

Збитки під «прицілом»

Як повідомили в ДПА у Рівненській області, 187 підприємств області за результатами господарювання у першому півріччі нинішнього року працюють збитково. Недоодержано 45,7 мільйона гривень, не сплачено до бюджету жодної копійки. Так само як і 343 підприємствами, ефективність роботи яких дорівнює нулю, мовляв, вони не мають об'єкта оподаткування. Усі, хто декларує збиткову діяльність або «мінімізує» платежі до бюджету, опиняються під особливим контролем податківців.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

День знань у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського збігся в часі з відкриттям пам'ятника великому письменнику. І хоча на вулиці мжичив дощ, урочистості були радісними. Оновлено, благоустроєно студентське містечко, проведено ремонт аудиторій, лабораторій.

На знімку: пам'ятник Михайлові Коцюбинському в студентському містечку університету.

КРИМІНАЛ

Красунь продавали у рабство

Злочинну групу, якій інкримінують продаж дівчат у сексуальне рабство, викрито у Вінниці. Як повідомив начальник УМВС в області генерал-лейтенант міліції Валерій Бевз, п'ятьох із семи членів групи (серед яких є й жінки) вже затримано. З'ясувалося, що протягом трьох останніх років під виглядом працевлаштування в Москві вербували молодих симпатичних подолянок для зовсім іншого заняття. Потерпілими визнано 11 дівчат, хоча, за оперативною інформацією, їх було значно більше. Дехто з них не наважується написати заяву до міліції: стримує сором, можуть дізнатися батьки, рідні чи знайомі. Правоохоронці встановили, що окремих дівчат утримували під охороною на одній із московських квартир. Їх змушували надавати секс-послуги клієнтам.

На слід злочинної групи міліція вийшла, використавши газетні оголошення про пошук дівчат для роботи у так званих масажних салонах.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

НП

Біда у здравниці

У відділенні матері й дитини трускавецького санаторію «Янтар» сталося масове харчове отруєння. У 37 осіб, серед котрих 29 — діти, виявлено гостру кишкову інфекцію.

Фахівці Львівської обласної санепідстанції узяли 29 проб різних продуктів і проводять бактеріологічні дослідження. Припускають також, що однією з можливих причин захворювання може бути недотримання персоналом харчоблоку правил особистої гігієни. Міський голова Трускавця Лев Грицак занепокоєний тим, що керівники санаторію не усунули неполадки з колектором, який може загрожувати здоров'ю.

Нині двох осіб госпіталізовано до інфекційних відділень лікарень, інші перебувають у санаторії під наглядом лікарів.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Розірвалася «бомба»

Перш ніж розмірковувати про гостре питання надання земельних ділянок, я уважно ще раз переглянув, що з'явилося за останні місяці на цю тему в пресі. Прочитавши опубліковане, замислився: а чи добре наші підприємці, громадяни уявляють собі нововведення, передбачені в Законі «Про внесення змін у Земельний кодекс України», підписаному нещодавно Президентом України? Сумніваюся.

Як одного з авторів цієї законодавчої ініціативи кияни часто запитують мене: чим вона зумовлена? Яка буде від цього користь? Я сприйняв це як запрошення до публічної розмови про винятково важливий законопроект, що ми з народним депутатом Олександром Ткаченком раніше внесли на розгляд Верховної Ради України. Сподіваюся, мої коментарі зможуть до деякої міри задовольнити читацький попит саме на таку інформацію. Потреба в цьому є і, до того ж, невідкладна.

Так, у столичній газеті «Хрещатик» за 29 липня ц. р. вміщено рішення №512/672 Київської міської ради «Про порядок надання земельних ділянок у користування в місті Києві», прийняте ще 26 червня 2003 року. Уважно проаналізувавши цей документ, експерти Верховної Ради в галузі земельних відносин дали йому тверду негативну оцінку. З'ясовується, він не тільки суперечить Земельному кодексу України і новому закону, а й, на думку досвідчених експертів, значно ускладнює процедуру надання землі в столиці. Тим часом затверджений рішенням Київради порядок з 1 вересня набув чинності. Хіба ця обставина не повинна викликати тривогу? Вважаю, вже один цей воістину безпрецедентний факт, який я сприйняв, як «бомбу, що розірвалася,» у Київраді, спонукає мене допомогти читачеві розібратися в таких серйозних питаннях.

Дуже важливо усвідомити об'єктивну зумовленість вельми істотних змін, внесених у Земельний кодекс. Ключовим тут, на мій погляд, є те, що нам вдалося запропонувати новий, більш прогресивний, механізм вилучення і надання ділів. Знаючи не з чуток про факти хибної практики в сфері земельних відносин, мені приємно зазначити, що в парламенті у нас було багато однодумців. Утім, судіть самі: за запропонований нами законопроект проголосували майже 400 народних депутатів. І це дуже промовистий факт. Навряд чи хто заперечуватиме, що Верховна Рада у такий спосіб ще раз підтвердила свої реформаторські прагнення, здатність розв'язувати життєво важливі проблеми сучасного розвитку. Новий закон покликаний істотно поліпшити інвестиційний клімат у нашій країні, і в столиці зокрема. Внесені в Земельний кодекс України зміни істотно спрощують процедуру вибору, вилучення і надання земельних ділянок юридичним особам. На мій погляд, в інтересах читача це розглянути докладніше.

Отже, умови і терміни розробки проектів відведення земельних ділянок, згідно із законом, тепер визначаються договором, укладеним замовником з виконавцем цих робіт відповідно до типового договору. Форма договору, нормативи і терміни розробки проектів відведення земельних ділянок визначаються тепер тільки (і тільки) Кабінетом Міністрів України. Принципово важливо при цьому підкреслити, що вибір земельних ділянок проводиться особами, зацікавленими в їх одержанні. Органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати їм інформацію про всі можливі варіанти розміщення об'єктів за їхнім письмовим зверненням. Порядок вибору земельних ділянок стане тепер загальним для всіх регіонів країни, у тому числі й Київської міської ради. Згідно із законом його має встановити Кабінет Міністрів України в місячний термін з дня набуття чинності цим законом. Шкода, але столичні чиновники, судячи з усього, це чомусь ще не усвідомили.

Згідно з прийнятим новим законом сільські, селищні, міські ради чи місцеві держадміністрації розглядають клопотання і в 5-денний термін із дня реєстрації направляють його разом з необхідними матеріалами для розгляду до органу з земельних ресурсів, природоохоронних, санітарно-епідеміологічних органів, а також органів містобудування і архітектури, охорони культурної спадщини. Протягом двох тижнів вони повинні повідомити про свої висновки органам місцевого самоврядування чи виконавчої влади, а не «продавати» їх юридичним чи фізичним особам, як це раніше часто практикували. З урахуванням цих висновків протягом десяти днів приймається рішення сільської, селищної чи міської ради або місцевої держадміністрації про узгодження найпридатнішого місця розміщення того чи того об'єкта.

Тобто тепер на все буде потрібно близько 30 днів. Зазначу, що в Законі «Про внесення змін у Земельний кодекс України» визначено всього одну стадію узгодження матеріалів вибору земельних ділянок для розміщення об'єктів замість використовуваних до цього двох. Скажімо, раніше окремо в місячний термін розглядалося клопотання про виділення землі і надавався дозвіл на підготовку матеріалів для узгодження місця попереднього розміщення об'єкта. І лише потім його узгоджували. До того ж і на першій стадії, і на другій раніше фактично розглядали ті самі матеріали. При цьому чиновники постійно вимагали надати їм усілякі додаткові матеріали. Думаю, зрозуміло тепер, чому ми так рішуче виступили за демонтаж системи, що була раніше у цій сфері.

Ще одне важливе нововведення — це норма закону, що зобов'язує надавати вмотивоване пояснення (з викладенням конкретних причин, посиланням на відповідні нормативні документи) у разі відмови у виділенні земельної ділянки. Що це конкретно дасть юридичним і фізичним особам? Вони матимуть необхідні аргументи для подання позову до суду, а значить — потенційно зможуть захиститися від чиновницької сваволі. Усе це наблизить нас до сучасної світової практики в галузі розвитку земельних відносин. Передбачені новим законом терміни розгляду клопотань дають можливість підприємцю планувати свої подальші дії, орієнтуючись у часі, тоді як раніше процедура, пов'язана з одержанням земельної ділянки, могла тривати роками. Тепер цьому покладено край.

Принципові зміни в Земельному кодексі України, що дуже важливо, сприятимуть також приборканню корумпованих чиновників, що здійснюють таку процедуру. У зв'язку з цим доречно послатися на виступ 23 червня ц. р. у газеті «Ділова столиця» президента Асоціації торгівлі Латвії Хенрика Данусевича. Говорячи з відвертістю, що варта повторення, про неможливість поки що появи в Україні латвійських торгових мереж, він прямо заявляє: «Влада тут занадто корумпована, а це вимагає великих витрат для виходу на ринок». Нагадаю ще раз цифри, які цей бізнесмен навів як приклад таких витрат. Якщо торговий інвестиційний проект у вас розписано на п'ять років, то для його реалізації потрібно 500 мільйонів доларів. Отож, за його оцінкою, «з них порядку 10—20% (замислiться!) йде на різні платежі й узгодження з корумпованою місцевою владою». Сумно і тривожно, чи не так? Ми не зможемо піднятися і міцно стати на ноги, якщо заплющуватимемо на це очі.

Не менш істотне й таке. З прийняттям Закону «Про внесення змін у Земельний кодекс України» усувається основна перешкода, через яку сьогодні гине не менш як 80 відсотків інвестиційних проектів. Адже саме через навмисне забюрократизований механізм одержання земельних ділянок, в основі якого — чиновницькі інтереси, багато перспективних проектів так і залишилися нереалізовані. Тож для підприємців, людей, які бажають розвивати свій бізнес, прийнято важливий закон, дуже важливий. Влада просто зобов'язана тут почати працювати за іншими принципами! І парламент буде строго за цим стежити.

І ще одне. З недавнього часу, як відомо, в Києві почали проводити аукціони з продажу столичної землі. Я порадив би не поспішати з участю в земельних торгах. Мені можуть закинути, що я проти аукціонів. Це не так — мене насторожує те, як поспішно їх організують у столиці. Моя тривога пояснюється тим, що важливі процедурні питання проведення земельних торгів повинні регулюватися спеціальними законами. Нині у Верховній Раді перебувають на розгляді два основні законопроекти — «Про ринок землі» і «Про оцінку землі». Для інвесторів усе-таки є сенс дочекатися їх прийняття, оскільки відсутність таких законів вносить у земельні відносини додаткові економічні і правові ризики. Коли їх буде прийнято, інвестор матиме надійні гарантії, тому що ця процедура здійснюватиметься винятково в рамках закону. Лише після цього участь в аукціонах з продажу землі можна вважати безпечною!

Сергій КІРОЯНЦ,
народний депутат України.

ПОЛІТ-ФОРМАЦІЯ

За стартом знову буде старт

Знову оприлюднено певні особливості у баченні політичної реформи. Так, Олександр Мороз в інтерв'ю журналістам сказав, що фракція Соціалістичної партії України підтримає проект конституційних змін у тому разі, якщо до нього буде включено норму про прямі всенародні вибори Президента України. У свою чергу лідер фракції Народно-демократичної партії, яка входить до складу парламентської більшості, Валерій Пустовойтенко заявив, що великі сумніви викликає обрання глави держави у наступному році на менший термін, аніж передбачено чинною Конституцією. Він також сумнівається у доцільності проведення у 2006 році парламентських виборів і обрання Верховною Радою Президента України, для чого потрібно понад 300 голосів. Водночас Валерій Пустовойтенко висловив задоволення новим проектом Основного Закону, оскільки у ньому знайшли найповніше відображення пропозиції НДП. Проте, на думку лідера народних демократів, для проведення конституційної реформи потрібно скликати Конституційну асамблею.

А перший секретар ЦК КПУ Петро Симоненко висловив упевненість у тому, що фракція комуністів підтримає рішення про направлення нового проекту Основного Закону до Конституційного Суду, бо до нього включені основні вимоги фракцій КПУ і СПУ. Петро Симоненко продовжує підтримувати пропозицію про вибори глави держави парламентом.

Водночас, як заявила лідер блоку БЮТ Юлія Тимошенко, лідери опозиційної четвірки продовжуватимуть консультації для вироблення спільної позиції щодо політичної реформи. «Наші фракції не дадуть зруйнувати конституційне поле нашої держави», — підкреслила вона. І лідери опозиційних фракцій, і тих, що входять до парламентської більшості, сумніваються у тому, що новий проект Основного Закону підтримають фракція «Наша Україна» та депутати-мажоритарники, оскільки новий проект містить положення про вибори народних обранців на пропорційній основі. Проте робити якісь висновки передчасно. Скоріше за все, сьогодні після засідання погоджувальної ради повністю проявляться позиції більшості депутатських груп і фракцій.

Володимир КОРОЛЮК.

ВРОЖАЙ-2003

Фото автора.

Дорідний урожай зернових зібрали хлібороби СВК ім. В. Стефаника Бродівського району. З кожного гектара майже тисячної площі намолотили більш як по 42 центнери збіжжя, що є найвищим районним показником.

Тож було чим пишатися на святі обжинків. І вже селяни готуються до наступних жнив: заготовлено понад 300 тонн посівного насіння для власних потреб та майже 1000 тонн зерна високоврожайних сортів для продажу.

Ярослав ТИМУСЬ.

Львівська область.

На знімку: комбайнери — переможці цьогорічних жнив з СВК ім. В. Стефаника Андрій Стецик, Петро Мартинюк і Андрій Довбета **(зліва направо)**.

«Наша Україна» сумує з приводу смерті Івана Гавдиди

Блок «Наша Україна» зазнав тяжкої втрати. Рука вбивці забрала життя нашого побратима й однодумця, голови фракції «Наша Україна» в Тернопільській обласній раді Івана Гавдиди. Світ став біднішим на добру, чесну, інтелігентну людину — українського патріота, політика, громадського діяча і просто гарного сина, люблячого чоловіка і батька. Коротке, як спалах зірки, життя Івана Михайловича було присвячене служінню Україні.

Висловлюємо щирі співчуття та підтримку дружині та сину покійного, його рідним та друзям. Хай пам'ять про покійного зігріває душі і серця тих, хто його знав.

Віктор ЮЩЕНКО, Юрій КОСТЕНКО, Олексій ІВЧЕНКО, Віктор ПИНЗЕНИК, Петро ПОРОШЕНКО, Борис ТАРАСЮК, Володимир СТРЕТОВИЧ, Юрій ПАВЛЕНКО, Микола ПОРОВСЬКИЙ.

Виборчі права громадян під контролем

Забезпечення прозорості та демократичності виборів Президента нашої країни, що мають відбутися 2004 року, обговорили Уповноважений Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова та координатор проектів ОБСЄ в Україні Деніс Ніколас.

— Одне з головних завдань ОБСЄ— забезпечити ефективний механізм для постійного діалогу всіх сторін, задіяних у виборчому процесі,— зазначив пан Ніколас.

У свою чергу Ніна Карпачова запевнила, що її офіс, як і під час минулих виборчих перегонів, здійснюватиме постійний моніторинг за дотриманням конституційних виборчих прав громадян. З цією метою в офісі Уповноваженого з прав людини діятиме «гаряча лінія», в регіонах України планується відкрити прес-центри.

Сторони домовилися найближчим часом реалізувати кілька спільних проектів, **повідомляє прес-служба Уповноваженого з прав людини.**

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

Є межа, переступати яку не можна

Наступні кілька місяців обіцяють бути особливими для відносин України та Європейського союзу. Візит до Києва комісара ЄС з питань розширення Гюнтера Ферхойгена (11—12 вересня), черговий саміт у Ялті (7—8 жовтня), далі — візит глави зовнішньополітичного директорату Єврокомісії Кріса Патена. На все це накладається початок переговорів з підготовки Плану дій Україна—ЄС, що його передбачає розроблена Єврокомісією концепція «Ширша Європа». А нещодавно з'явився ще один привід для загострення євроінтеграційних дискусій: створення Єдиного економічного простору (ЄЕП) між Україною, Росією, Казахстаном і Білоруссю. Відповідну угоду заплановано підписати 18 вересня. Про все це — розмова з першим заступником Міністра закордонних справ з питань європейської інтеграції ***Олександром ЧАЛИМ:***

— Як відомо, український проект Плану дій Україна—ЄС уже передано до Брюсселя, у пресі навіть обговорюють деякі його деталі. Що ж Україна пропонує Євросоюзу і чого від нього очікує?

— Концепція, яка лягла в основу проекту Плану дій, спрямована на реалізацію стратегічного курсу України на євроінтеграцію. Вона базується на принципах минулорічного послання Президента до Верховної Ради «Європейський вибір». На нашу думку, План дій повинен забезпечити найефективніше втілення євроінтеграційних завдань України і, головне, забезпечити укладення з ЄС угоди про асоціацію європейського типу. Щодо деталей, то початковий етап переговорів з ЄС із цього питання ще не дає можливостей для коментарів. Зараз ми зосередилися на дипломатичній роботі в Брюсселі й окремих європейських столицях. Хотів би також зазначити, що окремі статті, які з'явилися останнім часом у російських ЗМІ стосовно наших пропозицій, які начебто є в проекті Плану дій, свідчать: їхні автори не знаймої із самим документом.

— Чому Україна так наполегливо добивається асоційованого статусу в ЄС? Хіба не можна приєднатися до союзу у той спосіб, яким це зробили Австрія чи Швеція, які ніколи не мали асоційованого статусу, але цілком відповідали критеріям ЄС і вступили до нього тоді, коли цього забажали народи цих країн?

— Не виключається й такий шлях. Однак за своїм історичним, економічним, політичним розвитком ми більше схожі на наших західних сусідів - Польщу, Словаччину, Румунію або ж на країни балканського регіону, такі, як Болгарія чи Хорватія. Тому на нинішньому етапі адекватнішим для України був би саме їхній шлях, тобто укладення з ЄС угоди про асоціацію європейського типу. Хочу наголосити, що ідею асоціації було актуалізовано в українському суспільстві заявою канцлера ФРН Герхарда Шрьодера під час його перебування в Києві у грудні 2001 року. Він тоді сказав, що «Німеччина використає свій вплив у Європейському Союзі для визначення чіткого графіка підготовки угоди про асоційоване членство України». В посланні Президента «Європейський вибір» цей графік запропоновано. Герхард Шрьодер повторив свою думку і під час цьогорічного квітневого візиту до ФРН Прем'єр-міністра України Віктора Януковича. Є подібна під-

тримка і з боку лідерів інших впливових держав Євросоюзу. Отож ми намагаємося досягти цієї мети, до чого нас заохочують і провідні західні політики. Якщо ж отримаємо категоричне «ні» від Брюсселя, то, зрозуміло, потрібно буде грунтовно переосмислювати шляхи реалізації євроінтеграційного покликання України. Безумовно, аналізуватимемо й ті з них, про які йшлося у вашому запитанні.

— Чи очікується, що «так» чи «ні» буде сказано вже під час наступного візиту до Києва Гюнтера Ферхойгена?

— Пан Ферхойген зробив останнім часом досить багато заяв щодо України. Як правило, вони були негативними щодо наших європейських перспектив. Тому, на мій погляд, утримання пана Ферхойгена під час його візиту до Києва від різких заяв з цього приводу вже можна було б сприйняти як певний позитив. Ми очікуємо, що комісар ЄК прибуде до Києва із баченням Брюсселем ключових елементів майбутнього Плану дій Україна—Євросоюз. Цей візит матиме принципове значення ще й тому, що відбуватиметься напередодні саміту Україна—ЄС, а також в контексті тієї дискусії, яка точиться довкола можливості приєднання України до ЄЕП.

— Представники Єврокомісії вже висловили певне занепокоєння можливою масштабною участю України в ЄЕП. Чи не свідчить це про, все ж таки, небайдужість Брюсселя до перспектив відносин з нашою державою?

— Ми маємо з ЄС відносини стратегічного партнерства. Тому, звичайно, визнаємо його право цікавитися тими чи тими важливими рішеннями, які планує ухвалити Україна. Щодо занепокоєння з боку ЄС, то, справді, жодна країна не може одночасно брати участь у двох інтеграційних проектах. Саме в цьому полягає відправна точка дискусії, що зараз має місце і в Україні. Сьогодні є проекти угоди і концепції про створення Єдиного економічного простору, але що з цього вийде, в яких формах цей простір буде реалізовано, сказати поки що неможливо. Для нас цілком ясно: Україна може розглядати своє співробітництво в рамках ЄЕП лише як компліментарний до євроінтеграційного курсу проект. Тобто такий, який сприятиме та забезпечуватиме реалізацію наших євроінтеграційних прагнень. Це чітко визначено у Заяві Верховної Ради України «Про формування Єдиного економічного простору України, Республіки Білорусь, Російської Федерації, Республіки Казахстан» від 22 травня 2003 року. Зокрема, в ній наголошено: «Формування Єдиного економічного простору має здійснюватися у формах і межах, що не повинні суперечити курсу України на європейську і євроатлантичну інтеграцію». Для нас це є ключовою формулою. На практиці вона означає, що в рамках ЄЕП ми можемо взяти участь лише у створенні зони вільної торгівлі без вилучень і обмежень, але не у формуванні наднаціональних органів, створенні митного союзу, запровадженні спільної валюти тощо.

— Чи може Україна заперечити утворення наднаціональних органів, митного союзу або введення спільної валюти в рамках ЄЕП, якщо цього прагнуть Росія, Білорусь та Казахстан?

— Ми не вправі заперечувати, щоб усе це втілювали у відносинах між собою Росія, Білорусь та Казахстан. Але для України, з огляду на обраний курс на євроінтеграцію, існує чітка межа. Відповідно, прийняття рішення про підписання і ратифікацію угоди про створення ЄЕП потребує надзвичайно уважного вивчення. Зокрема, в проекті угоди про формування ЕЕП передбачається передання частини повноважень суверенних держав наднаціональним органам. На мій погляд, це суперечить Конституції України, яка чітко визначає в статті 5 виключний перелік органів, через які народ України як носій суверенітету здійснює свою владу. До цього переліку належать «органи державної влади та органи місцевого самоврядування». Як бачимо, Конституція не передбачає можливість делегування народом України суверенної влади наднаціональним органам. Водночас стаття 9 Конституції прямо встановлює, що «укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України». Тож для мене очевидно, що приєднання України до ЄЕП потребує внесення змін до чинної Конституції. Також треба врахувати, що відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України», ратифікація угоди про формування ЄЕП має здійснюватися двома третинами голосів народних депутатів, оскільки йдеться про міжнародний договір щодо участі України в міждержавному об'єднанні з наднаціональними повноваженнями.

— Чи не зміниться позиція України щодо ЄЕП у разі, коли Євросоюз таки відмовиться надати нам асоційований статус?

— Наш курс на європейську інтеграцію користується підтримкою очевидної більшості суспільства. Він чітко зафіксований у законодавчих актах України і базується на повному консенсусі всіх гілок влади. Без зміни цих імперативів ми не можемо казати про зміну стратегічного курсу, який віддзеркалює наш історичний вибір, нашу європейську ідентичність та прагнення будувати життя на європейських засадах. І не думаю, що нам слід міняти стратегічний курс залежно від того, що заявить у Києві Гюнтер Ферхойген або якою буде остаточна відповідь ЄС на наше прагнення укласти асоційовану угоду. Хоча, звичайно, ці відповіді впливатимуть на визначення форм, методів і темпів нашої євроінтеграції.

— Які можливі часові рамки ухвалення Плану дій Україна—ЄС?

— Україна готова ухвалити такий план у найкоротший термін, якщо в документі буде відбито принципові елементи нашої позиції. У разі реалізації позитивного сценарію План дій міг би бути ухвалений наступної весни під час засідання Ради Україна—ЄС. Існує й дуже важливий для нас інший часовий аспект: ми вважаємо, що сам по собі План дій повинен мати короткотерміновий характер — охоплювати період не більш як два роки.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Німецька стриманість та італійська емоційність — ці дві національні риси демонструють канцлер ФРН Герхард Шрьодер та президент Європейської комісії Романо Проді. Відбувалося все в одному з барів Верони.

Привіт із минулого

Дещо здивовані були мешканці невеличкого естонського містечка Вяндра, отримавши бюлетені для голосування на майбутньому референдумі зі вступу країни до Євросоюзу. Річ у тім, що розіслали картки у конвертах ще радянської доби із відповідною символікою на них. Звісно, це було сприйнято як якийсь недоречний жарт. «Естонська пошта» відразу вибачилася за непорозуміння. Її представники заявили, що вже давно не використовують радянських конвертів і сталася прикра помилка.

Референдум має відбутися 14 вересня. Останні опитування громадської думки свідчать, що близько 60% громадян скажуть вступові до ЄС «так».

Італія — за ліберальніше ставлення до іммігрантів

Міністр внутрішніх справ головуючої нині в Євросоюзі Італії Джузеппе Пізану наголосив на бажанні його держави добиватися запровадження загальноєвропейських квот для численних іммігрантів з країн, що не є членами ЄС. Це, сказав міністр, допоможе розв'язати проблему нелегальної імміграції. Крім того, як вважають прихильники ліберальнішого допуску в ЄС громадян третіх країн, це життєво важливо і з економічних міркувань. «Коли б останні 10 років у нас не було іммігрантів, Італія втратила б два відсотки активного населення, — заявив Джузеппе Пізану.

— І якщо в нас не буде припливу іммігрантів у майбутньому, то за наступних кілька років чисельність населення віком від 30 до 40 років зменшиться на 4 мільйони».

Однак аж ніяк не всі країни ЄС поділяють позицію Італії щодо загальноєвропейського підходу до регулювання імміграції. У вже підготовленому проекті Конституції ЄС плановано, що ця проблема належатиме до сфери компетенції кожної окремої країни союзу. Однак, вважають спостерігачі, Італія може спробувати добитися свого під час наступної міжрядової конференції.

Місцем не поступляться?

Уряд Фінляндії заявив: країна боротиметься за те, щоб зберегти в Європейській комісії місце з правом голосу. Цьому питанню присвячено навіть спеціально підготовлений 70-сторінковий документ з відповідною аргументацією Гельсінкі. Річ у тім, що проект Конституції ЄС передбачає, що після розширення союзу кількість членів Єврокомісії, котрі матимуть право голосу, залишиться такою, як нині, тобто 15. Отже, дехто з країн—нинішніх членів стане «безголосим». Фіни побоюються, що будуть одними з цих «дехто».

ФОТОФАКТ

Член Європейського парламенту Мігель Майол з усмішкою на обличчі вирушив велосипедом з Брюсселя до Страсбурга, де відбуваються пленарні засідання ЄП. Іспанець — активіст Партії зелених, тож пропагує екологічно найчистіший вид транспорту. Невідомо, однак, чи такий радісний настрій був у нього по завершенні мандрівки, адже це 600 кілометрів шляху... Компанію панові Майолу склали з півтора десятка таких само, як він, ентузіастів.

Президент готовий підтримати ЄЕП...

(Початок на 1-й стор.).

Утім, серед українських і російських експертів немає єдиної думки про ЄЕП. Так, Росія, поставивши свій підпис під цим документом, втрачає мільярди бюджетних рублів. В інтерв'ю «ГУ» заступник міністра економічного розвитку і торгівлі Дмитро Сухопаров заявив, що «у російської сторони поки що немає оцінки ефективності та привабливості вступу в ЄЕП».

Але водночас цілком зрозуміло для обох сторін, що формування ЄЕП важливе для Росії з огляду збереження за нею геополітичного впливу на пострадянському просторі. Проблема створення ЄЕП, як зазначають багато експертів у Росії й Україні, лежить не в економічній площині, незважаючи на те, що обидві країни декларують європейський стратегічний шлях розвитку. Сьогодні головне питання — це питання довіри у відносинах Москви і Києва.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

...а уряд вважає його «сирим»

(Початок на 1-й стор.).

В. Хорошковський зазначив, що під час засідання Кабінету Міністрів було висловлено багато зауважень і застережень, зокрема й «у рамках суперечності Конституції і законам України». Серед найгостріших моментів, про які йшлося під час обговорення проекту концепції ЄЕП, він назвав складність інтеграції водночас у два простори — Євросоюз і ЄЕП. Міністр також підкреслив, що документи щодо ЄЕП не повинні спричинити «втрати суб'єктності України».

За словами В. Хорошковського, навіть позначення єдиного митного союзу в документах призведе до того, що всі зовнішні контрагенти України по Світовій організації торгівлі і ЄС можуть переглянути свої угоди стосовно нашої держави. «У цьому зв'язку питання формулювань і чіткого відображення в документі позицій України стоїть досить гостро і вимагає доопрацювання», — заявив міністр.

Не лавровий — терновий вінець

Від порожнього будівельного майданчика до готової будівлі української зовнішньої політики, яка витримала не один геополітичний землетрус, — так змалював у вчорашній заяві для преси свій дипломатичний шлях тепер уже екс-міністр закордонних справ Анатолій Зленко. «Ми міцно тримали штурвал у напрямі на європейську та євроатлантичну інтеграцію... Заявивши про прагнення стати членом НАТО, ми заповнили останню прогалину в ідеології наших відносин з Новим та Старим Світом. Врятовано від дефолту взаємини зі Сполученими Штатами. Ми вирівняли відносини з Росією — і в сенсі їх системного позитивного розвитку, і в сенсі рівноправності, якої раніше бракувало нашому діалогові», — наголосив він.

Новопризначений глава зовнішньополітичного відомства Костянтин Грищенко перебуває зараз у США. І, за деякою інформацією, перебуватиме ще досить тривалий час. Міністр особисто готує візит до Нью-Йорка Леоніда Кучми: глава України має намір узяти участь у черговій сесії Генеральної Асамблеї ООН. Можливо, відбудеться й зустріч Леоніда Кучми та президента США Джорджа Буша. Принаймні, за нашою інформацією, під час перебування Костянтина Грищенка на посаді посла у США йому начебто вдалося досягти відповідної домовленості. Нагадаємо, що приблизно рік тому через скандал з «Кольчугами» американська адміністрація оголосила про призупинення американо-українських контактів на найвищому рівні.

Загалом, вмілі дії Костянтина Грищенка під час глибокої кризи у відносинах між США та Україною називають одним із чинників, що вплинули на його теперішнє призначення. Новий міністр закордонних справ має репутацію прозахідного дипломата, отож логічно, що його прихід до керма МЗС збігся з покращенням україно-американських відносин. Однак навряд чи слід очікувати якихось різких поворотів Києва в бік Заходу. Загальновідомо, що міністр закордонних справ України не має достатнього впливу на прийняття принципових зовнішньополітичних рішень. Одним із останніх свідчень цього є вперте просування України в напрямі інтеграції з Росією, Білоруссю та Казахстаном, і аргументована точка зору МЗС до уваги, схоже, не береться. Можливо, новому міністрові вдасться зробити своє відомство впливовішим і підвищити його роль до рівня європейських стандартів. У будь-якому разі повна завантаженість Костянтинові Грищенку забезпечена, а його клопоти, як видається, будуть далеко не завжди приємними. Як цілком справедливо зазначив учора Анатолій Зленко, посада міністра закордонних справ в Україні — це не лавровий, а терновий вінець.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

«Костянтин Грищенко — досвідчений компетентний дипломат. У МЗС РФ розцінюють його призначення на посаду вельми позитивно, — сказав нашому кореспондентові в Москві **Вікторові Тимошенку** високопоставлений чиновник МЗС РФ, який побажав залишитися неназваним. — Новий міністр добре знає проблематику російсько-українських відносин і внесе багато конструктивного у взаємини наших країн. Він — кар'єрний дипломат, має за плечима радянську школу дипломатії. Ті, хто натякає на прозахідну орієнтацію нового міністра, цілком імовірно, хотіли б, щоб це було так. Насправді ж Костянтин Грищенко — прагматик, його діяльність завжди була раціональна. Він — умілий переговорник і, обстоюючи інтереси своєї країни, завжди йшов на компроміси». А от Костянтин Затулін, директор Інституту країн СНД і радник мера Москви, вважає: «Від призначення нового міністра ми нічого нового не очікуємо. Важко сподіватися, що раптом, усупереч декларованому Україною стратегічному зовнішньополітичному курсу, Костянтин Грищенко зможе що-небудь змінити в зовнішній політиці України. Він, найпевніше, прямуватиме колишнім курсом. Його довге перебування у США не залишає для Росії жодних ілюзій щодо його симпатій».

ФОТОФАКТ

Фото РЕЙТЕР.

У 62-гу річницю початку другої світової війни по всьому світі вшановували ветеранів. У Канберрі на урочисту церемонію запросили ветеранів Австралії, США та Папуа—Нової Гвінеї.

В Афганістан — грузинською землею

У вересні натовські автоколони пройдуть грузинською територією. Тбілісі дав принципову згоду на транзит гуманітарних вантажів, необхідних для проведення миротворчої операції в Афганістані. Нагадаємо, що грузинський повітряний простір уже давно використовується авіацією НАТО для таких перевезень.

Відправлення гуманітарного вантажу з Європи до Афганістану за маршрутом TRACECA стартувало 1 вересня з Брюсселя. За словами міністра транспорту і комунікацій Грузії Мераба Адеішвілі, перший автокараван із 12 вантажівок з 900 тонн пшениці пройде грузинською територією приблизно 15—16 вересня.

Вирішується питання і про особисту участь Грузії у миротворчій операції в Афганістані, якою віднедавна командує НАТО. У Генштабі грузинських ЗС заявляють, що направлення миротворців до Афганістану — у перспективі, але спершу потрібне політичне рішення на урядовому рівні. Як заявив начальник Генштабу, генерал-лейтенант Джоні Пірцхалаїшвілі, після прийняття грузинським керівництвом рішення, як це було у випадку з Іраком, проблем з комплектацією миротворчого підрозділу не виникне.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Відбудовуватиме ООН?

США, найімовірніше, запропонують Раді Безпеки ООН проект резолюції, що передбачає більшу участь міжнародної спільноти у відбудові Іраку. Телекомпанія Сі-ен-ен, із посиланням на джерела в адміністрації президента Джорджа Буша, повідомила, що документ може бути переданий до РБ уже найближчими днями.

Минулого тижня заступник держсекретаря США Річард Армітедж не виключив можливості, що Вашингтон погодиться передати ООН керівництво відбудовою Іраку, **повідомляє Радіо «Свобода».**

Правда «не для преси»

Глава Палестинської автономії Ясір Арафат вважає, що міжнародний план близькосхідного врегулювання, відомий як «Дорожня карта», — «мертвий».

Арафат зробив цю заяву — за вимкнених камер — після інтерв'ю з журналістом американської телекомпанії Сі-ен-ен. Палестинський лідер звинуватив Ізраїль у зриві реалізації міжнародного плану.

Уряд Ізраїлю не виключає можливості висилки Арафата з палестинських територій, заявив ізраїльський міністр оборони Шауль Мофаз. За його словами, палестинський лідер перешкоджає близькосхідному врегулюванню. Мофаз назвав «історичною помилкою» те, що Арафата не було вислано два роки тому.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Москва*

Старт дано

У Росії вчора офіційно почалася кампанія з виборів до Державної Думи. Вони відбудуться 7 грудня. У виборчих перегонах братимуть участь 44 партії. Для того, щоб пройти в Думу, партія повинна набрати не менш як 5 відсотків голосів виборців.

■ *Пхеньян*

Знову переобраний

Керівника КНДР Кім Чен Іра на першій сесії Верховних народних зборів 11-го скликання, що відкрилася вчора, обрано на новий п'ятирічний термін головою Комітету оборони країни. За його кандидатуру на вищу державну посаду проголосували всі без винятку 687 депутатів.

■ *Анкара*

Попередження

ЦРУ попередило турецькі спецслужби, що ісламські екстремісти готують на території країни теракти з використанням замінованих автомобілів. Цілями терористів можуть стати дипмісії держав, котрі направили миротворчі підрозділи в Ірак. Серед них — посольства і консульства США, Великої Британії, України, Болгарії, Іспанії, Естонії, Литви, Польщі, Угорщини, повідомляє турецька газета «Стар». Силові структури Туреччини приведені у стан підвищеної готовності.

■ *Мехіко*

Тепер без світла мексиканці

У Мексиці — масове відключення електроенергії. Постраждали п'ять штатів на півдні країни, де розташовані популярні туристичні центри. 4 млн. мексиканців залишилися без електрики. Коли верстався номер, подача енергії не була відновлена цілком. Влада країни заявила, що замикання відбулося на одній з електростанцій на півострові Юкатан. Відключення могло статися після удару блискавки.

■ *Париж*

Похорон коштом держави

Учора в Парижі відбувся масовий похорон людей, загиблих від жари. Тільки на цвинтарі Таїс, де ховають найбідніших, було піддано кремації понад 60 небіжчиків. Нагадаємо, що через спеку в перші тижні серпня у Франції померло 11 тисяч 400 осіб. Сотні трупів змушена ховати держава, оскільки багато родин відмовилися забрати для похорону своїх близьких.

■ *Делі*

Затонув пором

На річці Косі перевернулося судно, на борту якого перебувало близько 80 людей. Унаслідок катастрофи 50 осіб загинули і майже 20 дістали поранення. Декільком пасажирам удалося самотужки дістатися берега.

■ *Кисловодськ*

Під укіс пускають електрички

Учора в Ставропольському краї на залізниці Москва—Кисловодськ сталася трагедія. Вибухові пристрої, закладені в залізничному полотні, спрацювали, коли колією прямувала електричка. Унаслідок двох вибухів 5 осіб загинули, понад 30 дістали поранення.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Баштанський ареал

На карті Миколаївської області найбільший сільськогосподарський район — Баштанський. Контур у кольорі — це симфонія барв. Жовтий колір достиглого хліба, зелений — тон лісових масивів і садів, блакитний — жилки річок Інгул та Громоклея, дрібних річок та каналів. А ось політологи нарекли його «червоним поясом».

Голова Миколаївської облдержадміністрації Олексій Гаркуша (ліворуч) **і голова Баштанської райдержадміністрації Володимир Артеменко** (праворуч) **на соєвому полі.**

Від Полтави до республіки

На початку позаминулого століття переселенці з Полтавщини та Чернігівщини заснували невелике село Полтавку. За землю і волю платили дорого. За кожен клаптик розораного степу — тяжкою працею, за волю —оброчною податтю, а пізніше — неймовірно високим обов'язковим викупом.

Вже у грудні 1917 року в Полтавці встановили Радянську владу й обрали Раду селянських депутатів. Почали з поділу землі: по 2,5 десятини на їдока. Але ні зорати, ні засіяти вже свою земельку селянам не довелося. Роки інтервенції та громадянської війни надовго відірвали землеробів від годувальниці. Але миром вони її не віддавали. 1918-го селяни-повстанці взяли в полон загін німецько-австрійських окупантів і розгромили встановлену інтервентами німецьку вахту. Від англо-французьких «гостей» Полтавку визволяли частини Червоної Армії за підтримки місцевих партизанів. Селянські бойові дружини брали участь у розгромі григор'ївців, а на час захоплення Полтавки денікінцями тут діяв добре організований партизанський загін. У ніч на 16 вересня 1919 року вдарили на сполох дзвони двох церков. Це був сигнал до повстання. Повстанці ліквідували владу «білих» і встановили Баштанську республіку, яка проіснувала 56 днів.

На території республіки сформували тимчасовий уряд, встановили Радянську владу й випустили свої гроші. До складу штабу повстанців увійшли есери, більшовики, боротьбисти, анархісти. Пропозицію махновців та петлюрівців про об'єднання баштанці відкинули. Денікінцям довелося кинути великі сили на придушення повстання і розгром Баштанської республіки. Розправа була звірячою. Лише у січні 1920 року частини Червоної Армії визволили Полтавку. За заслуги перед революцією отримали полтавці нагороду — почесний Червоний прапор, а 1928 року село перейменували на пам'ять про республіку в Баштанку.

Відреставрований кінотеатр у Баштанці.

Колір пам'яті

Вона здіймається гранітною брилою на центральній площі Баштанки — пам'ятником синам Баштанської республіки, стелою і пагорбом Слави на околиці — воїнам-визволителям. Продовжується пам'ять у справах звичних, буденних. Баштанський район в області не лише географічний лідер.

Пам'ять на генетичному рівні наділяє людей особливою духовною організацією, загостреним почуттям особистої відповідальності. Володимир Федорович Артеменко, голова райдержадміністрації, розповідає, як торік встановлювали для Виноградівської школи автономну котельну. Гроші виділили частково з районного бюджету, решту фактично збирали всією громадою. Вийшло 15 тисяч гривень. Бувало, приходили старенькі бабусі, приносили по десять гривень, казали: «Візьміть гроші, помирати буде легше, коли знатиму, що діти й онуки наші в теплі».

— Недавно відкрили відреставрований кінотеатр «Юність», — розповідає Володимир Федорович. — Кошти для цього скооперувала рада соціального партнерства. Зал обладнали сучасною дорогою японською апаратурою. Можна знімати відеоматеріал з будь-яких носіїв інформації. «Юність» стала молодіжним центром з комп'ютерною кімнатою, дискотекою та різноманітними студіями.

Спорткомплекс тут також один з найкращих в області, це база футбольної команди «Славія» Баштанського сирзаводу. Дитячо-юнацька спортивна школа комплектує секції футболу, важкої та легкої атлетики, є веслувальна база на ставку. В самому спорткомплексі — кафе, сауна, музей історії спорту, сучасні роздягальні, душові.

Правильно «запрягли»

В селі за будь-яких форм власності на землю без техніки не обійтися. В Баштанці зберегли багаторазово перейменовану МТС. 1929 року вона була однією з перших в Україні. Тоді з воріт МТС стрункою колоною 40 тракторів — «Фордзонів», «Інтернаціоналів», «Путиловців» — рушили під духовий оркестр до центру Баштанки, а звідти — на лани. Багато відтоді води спливло, були в історії підприємства роки становлення, процвітання й падіння. 1999-го, здавалося, шансів вижити вже не залишилося. Районне керівництво вирішило реорганізувати колишню «Агропромтехніку» в підприємство для надання послуг сільгоспвиробникам на договірній основі.

— Багато довелося поїздити в різні інстанції, звернулися до Олексія Гаркуші, тоді депутату Верховної Ради, він і добився занесення нас до реєстру, а невдовзі дізналися, що є відповідний наказ Міністерства сільського господарства, — розповідає Леонід Сухоруков, головний інженер станції. — По-справжньому повірили в успіх, коли почалася комплектація новою технікою. Перші за лізингом отримали чотири новенькі трактори «Джон Дір», десять тракторів «ХТЗ-1702», 11 — «ЮМЗ», сільгоспінвентар. Сьогодні маємо 19 тракторів різних модифікацій, два комбайни «Топ лайнер», техніку різного призначення від грунторозпушувачів, сіялок, борін, культиваторів, жаток до пристосувань для збирання соняшнику та бурякозбирального комплексу. Можемо виконати будь-яку заявку.

У народі кажуть: як запрягли, так і поїхали. Мабуть, ми правильно «запрягли».

Обминають місто буревії

Загалом, минуле й майбутнє тут, у Баштанці, переплітаються в узор дивної гармонії сьогодення.

Міський голова Віталій Яворський каже про те, що останнім часом бюджет міста зріс учетверо. А це значить — запрацювали «лежачі» підприємства на повну силу.

— Символічно, — вважає Віталій Леонідович, — що всі перетворення розпочалися у 2001 році після встановлення Хреста до двотисячоліття Різдва Христового. Хрест виявився навіть кращий, ніж у Миколаєві. Тоді, в лютому, довго стояла похмура погода. А в день освячення з'явилося сонце. Це помітили всі. Хрест будували на гроші громади. Багато людей приходили й допомагали в роботі. Керівники підприємств зупинялися й запитували, чим ще допомогти? Відтоді обминають місто буревії.

А наступного року зібрала громада майже 40 тисяч гривень, і побудували з граніту пам'ятник Тарасу Шевченку. Всім миром зводили в степу й стелу воїнам-афганцям.

У кожного свій узор

Чи варто дивуватися, що на баштанській землі у Виноградівській школі з'явилося нетрадиційне для тутешніх місць ремесло — гобеленоткацтво. Сплетіння кольорів та відтінків, буяння й ніжність палітри наче складають пісню-гімн самому життю.

— Вироби не повинні бути стандартні, — пояснює Жанна Адольфівна Іванова, вчитель обслуговуючої праці. — Важливо передати в них те, що ми цінуємо в житті, до чого прагнемо.

Техніка гобеленоткацтва дуже складна, копітка. Щоб засвоїти її, з дитиною треба попрацювати років зо два. Зате потім діти стають майстрами. Самі обирають тему, роблять ескіз, а за ним тчуть гобелен.

Жанна Адольфівна навчалася мистецтву у Вижниці.

— Головне — знайти свій образ гармонії людини й природи, — розповідає вчителька. — У нас у школі поєдналися дві релігії — християнська й мусульманська. Мені довелося й Коран прочитати, і з ісламською літературою ознайомитися, щоб зрозуміти, чому в рукоділлі мусульман немає сюжету й конкретних образів, а лише орнаментальний малюнок. У цьому поділі стилів є свій символ і своя гармонія. Важливо розуміти й поважати релігійні почуття та національну культуру. Після закінчення школи багато хто їде з села. А ось тим, хто залишається, можна було б запропонувати роботу в сільській гобеленовій майстерні. Відкрити її — моя мрія...

Батьківщина там, де добре

Турки-месхетинці оселилися у Виноградівці недавно.

— Друга депортація турків-месхетинців пов'язана з ферганськими подіями, — розповідає Марія Василівна Расулова, представниця Всеукраїнського товариства месхетинських турків. — Люди змушені були рятувати себе і своїх дітей, виїжджати. Спочатку нам запропонували Курську та Орловську області Росії. Частина поїхала туди. А ми вирішили податися до Виноградівки, в Україну. Кажуть, є така історія — бувальщина чи казка, не знаю. Колись турок служив тут в армії, одружився на українці і поїхав з нею до Узбекистану. Але під час ферганських подій дружина сказала: «У нас є дім в Україні, поїхали до нас». Вони приїхали до Виноградівки і повідомили своїм, що тут є житло й можна влаштуватися. Ось так і потрапили сюди турки-месхетинці. Живемо вже тринадцять років. З першого дня відчуваємо турботу й увагу. Нам допомогли відремонтувати будиночки для переселенців, нині вже обжилися. Наші діти навчаються разом з українцями, вони чудово розмовляють українською. Вивчають рідну мову на факультативах турецької мови, такі є в селах Добра Криниця і Костичі. Організували фольклорний гурток, тут дітям розповідають про національні традиції, звичаї.

Турки — споконвічні землероби. У Виноградівці є бригада, в якій працюють люди, котрі отримали свого часу від сільради по два гектари землі. Вони її обробляють разом. Земля незрошувана.

Лідери обласних організацій політичних партій знайомляться з роботою Баштанської МТС.

Самі купили труби, підвели воду, збудували насосну станцію. Тепер на зрошуваній площі вирощують овочі, платять податки, все, як треба. Інші, наприклад мій син, орендують землю і також вирощують овочі.

Вважаю найголовнішим досягненням України те, що тут немає національних конфліктів, не ллється кров. Немає нічого важливішого за мир. Нині месхетинські турки добиваються повернення на історичну батьківщину. Але я скажу так: батьківщина там, де людині добре. Нам тут добре, і ми відчуваємо себе на батьківщині.

Якщо розфарбувати баштанський ареал на карті в національні кольори, вийде різнобарвний узор. Тут живуть українці, росіяни, білоруси, молдавани, болгари, поляки, турки. Для всіх цей край —батьківщина.

Умий свою планету

Мабуть, такий девіз роботи міської ради та громадських організацій. Створено дорадчий комітет з питань бюджету та благоустрою, молодіжну організацію «Єдність», екологічну організацію «Наше місто», товариства з обслуговування багатоповерхових будинків, вуличні комітети і навіть спілки власників корів.

Визначено основні напрями роботи: комунальне обслуговування, шляхове будівництво, екологія. Розроблено відповідні програми — «Житло», «Тепло», «Вода».

У місті завершується реконструкція системи опалення житла та соціальних об'єктів. Замість малоефективних котелень збудували 32 топочні, встановили 720 індивідуальних приладів опалення. Нині просто немає проблеми заборгованості з платежів за комунальні послуги. Встановлення енергозберігаючого обладнання дає змогу економити бюджет кожної сім'ї на 200—300 відсотків на рік. Звичайно, все це не одразу робилося. Доводилося працювати з кожною людиною індивідуально. Зате результат очевидний.

Торік Баштанська міськрада взяла участь у конкурсі з втілення міських екологічних програм. Конкурс виграли, і з фінансовою та методичною підтримкою Європейської комісії «РЕЦ-Київ» почали розробку проекту «Міський план дій з охорони навколишнього середовища».

Створили робочу групу разом з представниками громадськості міста. Навчалися спеціальним методикам під керівництвом українських та польських експертів і тренерів.

На першому етапі робоча група вивчала «бачення майбутнього» міста, яким його уявляють жителі за 10—12 років. Висновки експертів, на підставі опитувань жителів міста, дали змогу виділити коло пріоритетних проблем: очищення стічних вод; видалення й переробка побутових відходів; створення зеленого каркасу міста; поліпшення якості питної води.

Всю цю роботу ініціювала місцева влада. За рахунок кооперації коштів та місцевого бюджету Харківським інститутом екологічних проблем виконано проект очисних споруд біоінженерного типу вартістю 800 тисяч гривень. У цих споруд невисока витратність будівництва. Використовується нетрадиційний підхід до процесу очищення стічних вод за принципом самоочищення: він відбувається в товщі грунту з наступною фільтрацією за допомогою вищих водяних рослин. Уже виконано робіт на суму 90 тисяч гривень.

Взялися й за якість питної води. Поперше, це вода із свердловин із доочищенням до норми і подачею в бювет. Такі локальні споруди вже збудовано від діючої свердловини в селі Шевченко. По-друге, триває реконструкція фільтрів і завантаження їх козятинським коаліновим піском спеціальної фільтрації. Отже, баштанці одержують воду, що відповідає державному стандарту.

Звичайно, щоб вирішити всі побутові та комунальні проблеми, треба зробити багато. Але вже сьогодні на потреби жителів міста із бюджету виділяється майже три мільйони гривень.

А головний платник податків і гордість району й міста — Баштанський сирзавод.

Міський голова Баштанки Віталій Леонідович Яворський.

Жанна Адольфівна Іванова, вчитель обслуговуючої праці Виноградівської школи.

Платинова зірка для сирзаводу

Цього року завод святкує своє тридцятиріччя. Більш як 20 років його очолює Анатолій Петрович Поручник.

— Доля підприємства досить складна, — розповідає Анатолій Петрович. — З самого початку тут сталася пожежа, і потім довго все не йшло на лад. Та з часом справи пішли на краще. І сьогодні — зоряний час сироробів. Виробничі показники значно перевищують ті, які були до 1990 року. З п'ятдесяти заводів нашого профілю в Україні ми входимо до п'ятірки кращих за якістю продукції. Виробляємо 14 видів сирів, запустили нову лінію з виготовлення м'яких та напівм'яких сирів «Пікуріно», «Мацарела», «Чедер», «Сулугуні», «Качкавал» та інші. Нас знають у Росії, Франції, Італії, Швейцарії. Ми не додаємо жодних консервантів, хоча це й складно, тому що наші сири не можуть зберігатися два—три місяці. Нині будуємо заквасний цех-лабораторію. Ручної праці там не буде зовсім.

На заводі працюють 350 осіб, люди систематично отримують зарплату, соціально захищені. В разі необхідності оплачуємо медичні операції. У нас дешеві обіди. Заохочуємо дітей працівників, відмінників безплатно навчаємо у вузах. Зарплата, звичайно, недостатня, але в середньому становить 700 гривень на місяць.

У цехах потужні кондиціонери, температура протягом року 20 градусів. А там, де необхідно за технологією, — 9—13 градусів. У наших колег поки що такого немає, нехай позаздрять і в себе зроблять. За таких умов і люди краще працюють. Я був у Росії на кількох заводах, там температура в цехах сягає 50 градусів.

Ми беремо участь у багатьох міжнародних виставках та форумах. Повертаємося з медалями, зазвичай золотими. Сподіваємося одержати міжнародний сертифікат якості. Тоді й обсяг експорту на світовий ринок збільшимо.

Працює на підприємстві завідуючою виробництвом дружина директора Іда Юріївна Поручник. Обидва вони — потомствені сиророби. Їхні мами по сорок років відпрацювали на сирзаводі в Кисловодську. Там і вони навчалися мистецтву сироробства. А ось на Баштанському сирзаводі Іда Юріївна опинилася випадково. Усміхаючись, розповідає:

— Чоловік якось сказав, що на одному підприємстві ми не працюватимемо. Вдома, мовляв, сидітимеш, синів виховуватимеш. У нас три сини. Та минуло двадцять років, а коли звільнилася завідуюча виробництвом, чоловік зателефонував додому й сказав: «Зараз під'їде машина, привезуть халат, за п'ять хвилин ти маєш бути на заводі». Відтоді працюю вже два роки.

Іда Юріївна показує, як плавиться сирна маса в розсолі і виходить схоже на дріжджове тісто, що наче грає в руках.

— З нього можна ліпити що завгодно. — Це сири з чистим кисломолочним смаком. Можна робити рулети з м'ясною начинкою, грибами, маслинами, спеціями, можна робити сирні палички, коптити їх. Усе залежить від фантазії, як у будь-якої господарки. Сир — це продукт, що любить руки. Тільки руками можна створити диво-сир. Взагалі, технології ми дотримуємося чітко, але є особливі, фірмові сири.

Звичайно, багато що залежить від молока. Тому приймаємо лише високоякісну сировину. Ми перші перейшли на нові стандарти. Для нас важлива навіть не жирність молока, а його чистота й білок. Пояснюємо дояркам і господарям, що перед доїнням треба обов'язково помити корові вим'я, перше молоко зцідити, а потім видоїти й охолодити. Допомагаємо навіть в елементарному: немає відер, марлі, пральних порошків? Купуємо. Цього року люди бояться, що не прогодують корів. Машина сіна коштує 400 гривень.

Усі ці питання хвилюють і директора.

— Купуємо молоко і в мешканців району, і в колективних підприємств, і в інших областях —Кіровоградській, Дніпропетровській, Херсонській, Одеській, — каже Анатолій Петрович. — Часом відстань — майже 300 кілометрів. Це дуже невигідно. Розв'язати проблему важко. Теоретично можливо самим організувати ферму на 1000 корів. Були у нас французи й пропонували таке вирішення. Але тут справа в комплексі: поливних земель має бути достатня кількість, не можна розраховувати, що уклали договір і за ним хтось вчасно доставлятиме корми. Один раз не доставив, два рази — молоко у корівок перегорить. Коли за землю боролися, не вийшло у нас. Можна було взяти господарство в цілому. Але французи кажуть: ми такий бізнес не розуміємо, щоб годувати й школи, й дитсадки. Допомагаємо вам налагодити справу, відкриваємо нові робочі місця, а решта — проблема держави, якій сплачуються податки.

Ось як виходить: наша одвічна громадська свідомість з європейським стандартом ніяк не узгоджується.

А поки що Баштанський сирзавод додав свого кольору в ареал району. Платинову зірку Міжнародного комітету якості.

Дивну кольорову гармонію степового краю геніально оспівав Гоголь: «Степь чем далее, тем становилась прекраснее. Тогда весь юг, все то пространство, которое составляет нынешнюю Новороссию, до самого Черного моря было зеленою, девственною пустынею. Никогда плуг не проходил по неизмеримым волнам диких растений... Ничего в природе не могли быть лучше. Вся поверхность земли представлялась зелено-золотым океаном, по которому брызнули миллионы разных цветов».

Так, ні плуг, ні яблунька, ні золотавий колос, ні різнобарвний орнамент гобелена не порушили цієї гармонії. Органічно вплітається в ареал краю колорит людського ладу.

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

Виступає фольклорний колектив турків-месхетинців Виноградівської школи.

Продукція Баштанського сирзаводу.

Сторінку «Регіон» підготтувала наш власний кореспондент у Миколаївській області Олена Івашко. Тел. у Миколаєві (0512) 35-30-17

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Історія з конверта

Пташина трагедія

***Н**ещодавно став свідком дивної історії. За свої 70 років багато чого бачив у житті. Але щоб таке!*

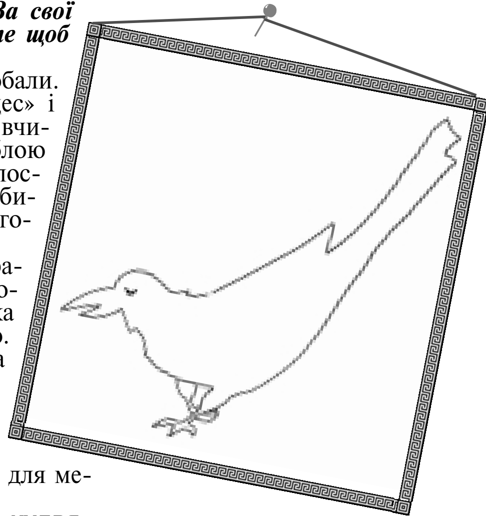
Посеред дороги сиділи дві ворони і щось дзьобали. Раптом на великій швидкості пронісся «Мерседес» і розчавив одну з птиць. Та, яка встигла відлетіти, вчинила неймовірний крик. Вона кружляла над загиблою і спробувала відтягнути її за крило з дороги. Але постійний рух авто не давав їй можливості цього зробити. Тоді вона сіла на гілку дерева і продовжувала голосно кричати.

Люди, які спостерігали за цією пташиною драмою, ледве стримували сльози. А рано-вранці, коли їхали на работу, побачили ту саму ворону, яка весь час сиділа на дереві і каркала вже тихенько. Невдовзі машина, що збирає сміття, підібрала розчавлену ворону, і тільки після цього інша покину своє місце жалоби.

Я чув, що лебеді в разі загибелі друга високо піднімаються в небо, складають крила і каменем падають на землю. Але щоб так тужила ворона — для мене справжнє відкриття.

Микола КУДРЯ.

Київ.

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

А у нас у дворі...

Сумні картинки

***П**ухлина озлобленості і масового розчарування, зневіри й цинізму, що розрослася до розмірів країни, виносить на поверхню найниціше, до того ж значно помолоділе, глибинне безкультур'я.*

Для наочності пропоную оцінити картинки з життя типового спального мікрорайону одного немаленького міста.

Урок

Років три тому в одній квартирі дев'ятиповерхівки трапилася люта пожежа: хтось кинув недопалок. Казали потім, що дим загоряння йшов задовго до того, як запалахкотіло, але нікого це не обходило: це не в мене, мовляв... Господарі — мати, бабуся й онук — прийшли додому тоді, коли квартира вже вигоріла. І от, коли маленька безпомічна родина викидала з балкона гар і обгорілі залишки домашнього начиння, величезна юрба дорослих людей (а поруч — діти), голосно коментуючи цікавий випадок, спокійнісінько спостерігала за людським горем...

Запитую себе: що б робили раніше у такій ситуації люди з віддаленого села? За відра й гасити! Але тепер будь-яке лихо — «твої проблеми»... Ставлю собі риторичне запитання: який урок дали дорослі дітям?

Воля й «зона»

Між собою підлітки називають квартиру цієї багатодітної родини «зоною». Чому так? — запитала я. Відповідь була проста: господар квартири не виходить чи виходить періодично з місць позбавлення волі, щоб знову сісти. Дітей, треба сказати, у тій «зоні», здається, семеро, але всі на одне обличчя, хоча й виросли в мене на очах. Краще б їм не народитися, думаю з розпачем, спостерігаючи за їхнім існуванням. Але вже коли народилися і виросли, то не рахуватися з цим фактом просто не можна.

Зазвичай множаться і плодяться найуспішніше саме ті, хто зовсім не думає про майбутнє рідних дітей. І, чесно кажучи, провина тут не так влади, як батьків-плідників, що залишають країні у спадок генну порочність. Однак повернімося до «зони».

Катя зростала доброю і товариською дівчинкою приємної зовнішності. Ходила до однієї з двох у мікрорайоні шкіл. Родина у своїй злиденності чудово розуміла і розуміє відведений їй соціальний статус. Ніхто ніколи не знав, як, а головне — на що живе цей осередок нашого хворого суспільства. Щоправда, не раз випадало бачити, як діти водяться з приблудними собаками та котами. Потім тварини невідомо куди зникали, а їхнє місце займали інші...

Але пізніше у величезному дворі стали пропадати вже і хазяйські собаки, а на смітнику знаходили тільки їхні шкури та голови. Так народилася здогадка, що й сьогодні у всіх мешканців на слуху. Сусіди змушені були нарешті перевірити, чим же харчуються в «зоні-квартирі». Добре, що живуть там за принципом заходь-виходь. Тому декому пощастило все-таки врятувати свою живність... Іншу ж з'їли. Але життя в «зоні», якщо подібне можна назвати життям, триває. Катя та її старша сестра «працюють» на Окружній дорозі, заробляючи в основному на водіях-далекобійниках. Старша сестра періодично поліпшує жалюгідну демографічну ситуацію України: народжує невідомо від кого дітлахів.

Катя, а їй від роду шістнадцять-сімнадцять, приводить додому випадкових «дідусів», для яких розбещена молодість приваблива. Аліса, меншенька, старанна учениця своїх сестер. На вигляд їй років сім. Школу дівчинка не відвідує: підробляє пляшками з пивниць...

І, чесно кажучи, огульно звинувачувати молодь язик не повертається. Куди подітися їм, коли в мікрорайонах для дітей і підлітків немає ані клубів за інтересами, ані хоч гуртка якогось, ані спортивних секцій, ані пересувного кінотеатру. Нічого. Лише поламані лавочки, лушпайки насіння та биті пляшки.

От діти й виростають за принципом: сила є — розуму не треба. Не потрібен він, розум підростаючого покоління нашій країні. Бо таке й є типове для України «культурне» середовище життя дітей, яких у промовах можновладці називають пишномовно «майбутнім України». Ну а уроки такого життя, на жаль, дають відповідні результати... Ні, недаремно дотепні мешканці однієї «резервації» на запитання: «Де живете?» відповідають: «На дні».

«Сарана»

Тільки в одному з типових мікрорайонів живе більш як тридцять чотири тисячі чоловік. В основному це — молоді родини. І закриті не дуже давно дитячі садки були зовсім не зайві.

Величезний будинок колишнього дитсадка, що нині напівпорожній, зайнятий відділенням служби одного підприємства. Як офіційно стратегічний об'єкт, розташоване підприємство в оточенні житлових будинків, що саме по собі — нонсенс. Щоправда, відгороджене воно парканом, та через ці перешкоди діти залюбки відвідують стратегічну територію. А п'ятачок землі, що залишився за парканом, начебто нічийний: недоглянуті зелені насадження, залізяччя від колишнього дитячого майданчика. Напівзруйнований госпблок колишнього дитсадка незрозуміло кому належить. Керівництво ЖЕКу, який володіє цим добром, і вухом не веде: брудна й розбита будівля стала чи то босяцькою нічліжкою, чи то громадським туалетом, чи то смітником.

Покинуті на самих себе діти, як сарана, знищують зелені насадження «п'ятачка», травмуються на битому склі, нишком курять на «госпблоці». Ну, а родини спокійні: дитина ж бо надворі!

Відомо, що з бур'яну порода ніколи не виросте. Морально втрачені покоління дадуть такий само приплід. Чим не державна перспектива?

Ольга РОКОТ.

Дніпропетровська область.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

SOS!

На ющці

Думки плутаються, коли намагаюся зрозуміти, чому держава така жорстока до нас. У нашій родині п'ятеро: двоє старих, дочка і двоє онуків. Пенсія — 140 гривень, квартплата — 150. Прилавки завалені продуктами, а ми нічого купити не можемо, живемо на одній ющці. Усе стає непридатним. За 30 останніх років у будинку не було жодного ремонту. Труби поіржавіли. Води гарячої немає давно, а холодну дають по годинах. Хоча до 4—5 поверхів вона рідко доходить. Газ ледве горить. За нього і за світло потроху платимо, але борги ростуть, як снігна брила. Що робити? Не знаємо.

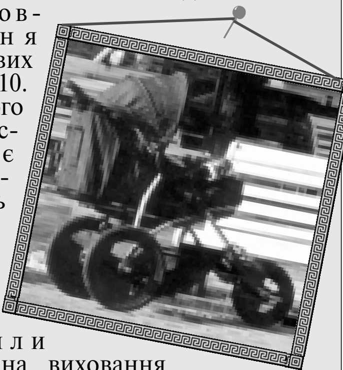
С. БУРКІНА.

P.S. Адреса автора — в редакції. Тел. 454-86-44.

Рідня-інформ

З батьківського гнізда — до державного. І навпаки

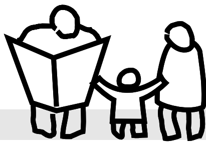
Дедалі більше дітей-сиріт знаходять родини. Серед бажаючих узяти на виховання чужу дитину іноземців набагато більше, ніж співвітчизників. Скажімо, якщо 2000 року за кордон відправилася половина луганських сиріт, то 2002-го — вже 70 відсотків. Наші громадяни зазвичай бажають мати лише здорових дітей, і переважно — немовлят. А абсолютно здорових сиріт не так уже й багато: з кожних 49 претендентів на всиновлення здорових лише 10. До того ж зростає кількість дітей, батьків яких позбавили прав на виховання рідного чада.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Фото з архіву «ГУ».

На всякий товар є свій покупець і злодій

Лохотрон

У центрі Києва на людній вулиці три парубки зупинили школяра-старшокласника, який щойно розмовляв по мобільному телефону.

— Ей, пацан, а покажи-но свою мобілу. У нашого товариша обікрали квартиру, забрали золоті прикраси, ще багато чого, ми шукаємо...

Хлопець мовчки простягнув свій телефон, переконаний, що це просто непорозуміння і вони самі зараз пересвідчаться, що помилилися.

Один з них, назвавшись Олегом, довго крутив телефон, а тоді й каже:

— Знаєш, товариш тут неподалік живе, зайдімо до нього, його мама якраз удома, вона подивиться і скаже, його це апарат чи ні... Що в тебе ще є? Відкрий рюкзачок... Ага, плеєр, фотоапарат... Ну, ходімо.

У дворі на лавці сиділи бабусі, усі троє чемно з ними привіталися.

— Ти тут посидь, а я зараз вийду, — сказав Олег, — Миколо, ти теж тут почекай.

Олег зник у під'їзді. Микола покрутився і пішов за ріг будинку, а третій теж десь загубився. Хлопчина зрозумів, що його «кинули», але пройнятий страхом, боявся перечити.

— Скажіть, будь ласка, ви знаєте цих хлопців? — запитав у бабусі, біля якої сидів.

— Уперше бачу. А що, в тебе щось забрали?

Мало не плачучи, школяр розповів про пригоду.

— Гей, Насте, — крикнула жінка, задерши догори голову, — виклич міліцію, тут хлопчика обікрали...

У міліції довго випитували про особливі прикмети крадіїв, склали фоторобoти, викликали маму. Згодом відкрили справу. Але чи знайдуть тих парубків, чи повернуть хлопчині мобільний телефон — впевненості немає ні в кого.

* * *

Старший лейтенант міліції поспішав у відділення. Власне, у нього сьогодні вихідний, бо ще вранці закінчив добове чергування.

Мелодійно задзвонив телефон.

«Так-так, я вже їду, скоро буду...»

Заблокував кнопки і поклав мобільний до кишені.

— Диво техніки, — пожартував водій, — можеш розмовляти звідки хочеш і будь-коли... Коли я був молодий, таке мені й не снилося...

— Так, часи змінюються, — підтримав розмову старший лейтенант. — Зупиніть, будь ласка, я тут вийду...

Розрахувався з водієм і попрямував до прохідної. Звично поклав руку до кишені — телефону не було.

За дивним збігом обставин, старший лейтенант міліції — старший брат того школяра, у якого серед білого дня відібрали телефон.

Ще через кілька днів молодший брат повідомив, що у його друга теж украли телефон.

«Цікаво, — подумала я, коли дізналася про ці випадки, — куди їх дівають, крадені мобільні телефони?»

У відділах продажу цього дива техніки, поряд з новісінькими апаратами продають ся «б/у», тобто раніше вживані.

Запитую в одному відділі:

— Який порядок прийому старих мобільних телефонів на продаж?

Молоденька продавщиця охоче пояснила:

— Спочатку кілька днів тестуємо його, перевіряючи справність, потім експерт встановлює ціну і виставляємо телефон на вітрину. Вартість ми не занижуємо, продаємо за реальну ціну.

— А якісь документи вам треба пред'явити?

— Так-так, потрібен паспорт на телефон.

В іншому відділі шлях до повторного продажу ще простіший — якість телефону перевіряє сам директор.

— А якщо телефон крадений? — запитую.

— Ну то й що? На кожному телефоні є свій номер, — пояснює продавець. — І якщо попередній власник упізнає свій телефон, доведе це наявністю паспорта, тоді ми викличемо нинішнього продавця... «Отже, є можливість співпраці з міліцією», — затеплилася надія.

— І були такі випадки, може, навіть, міліцію викликали? — не втримуюся.

Але продавщиці вже не цікаво зі мною розмовляти.

Я поділилася своїми дослідженнями з подругою. Вона лише посміялася:

— Поїдь на Караваєві дачі — там що хочеш купити можна. Мій мобільний телефон поцупили в моєму ж офісі. Я й подалася на той ринок. Стою, роздивляюся. Раптом до одного з продавців підійшов молодий хлопець, віддав купу мобільників, а той йому мовчки відрахував гроші. Неважко здогадатися, що то за телефони...

Та повернімося до описаних вище епізодів. Школяр втратив надію на повернення телефону, а старший лейтенант міліції вперто розшукує свій. Методами не ділиться. Каже: «Секрет».

А взагалі, мабуть, варто подумати над тим, як боротися з крадіями мобільних телефонів. Кілька пунктів у Законі «Про мобільний зв'язок» були б не зайві, захистили б користувачів такого надійного і дорогого зв'язку.

Марія ДАВИДЕНКО.
Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

У конфлікті із законом і... собою

Слизький поворот

Звісно, для своїх батьків вони залишатимуться дітьми. Однак підлітків віком від 14 до 17 років, котрі переступили межу закону і кинули виклик дорослому соціуму, не сприймає як дітей саме суспільство. Водночас хуліганство «за компанію», крадіжки вподобаного модного «шмаття», злочини, скоєні з примусу або «під кайфом», — це похідні глибокої і трагічної проблеми — соціальної та психологічної кризи, народженої самим соціумом.

«Джерелом біди» можна назвати психологічний чинник: це і відчуття неповноцінності, і невпевненість, і асоціальна поведінка найближчого оточення. А ще — конфлікти з батьками, вчителями і, що найгірше, із самим собою. Другим за небезпекою є юридичний чинник: правовий нігілізм та брак знань про закони, свої права та обов'язки неминуче призводить до конфлікту з суспільством.

Неабияке значення мають і матеріально-майнові негаразди: незабезпеченість батьків, відсутність коштів на найнеобхідніше, неможливість заробити, а також складнощі із здобуттям освіти, працевлаштуванням. І, нарешті, медичні проблеми: тютюнова, алкогольна та наркотична залежність, інфекційні хвороби, незбалансоване харчування, стан нервової системи, незнання норм гігієни та санітарії.

Усе це, разом або окремо, підштовхує підлітка до скоєння злочину. Утім, від того вузол особистісної кризи затягується ще тугіше... А суспільство ще жорсткіше реагує на такі прояви.

Статистика свідчить, що протягом останніх десяти років в Україні було зареєстровано понад 477 тисяч злочинів, скоєних молодими людьми віком до 18 років. І показники з таких злочинів, як крадіжки, умисні тяжкі тілесні ушкодження і навіть умисні убивства, скоєних підлітками, значно зросли. Проте нині стосовно неповнолітніх дедалі більше застосовують практику надання відстрочки виконання вироку, примусових виховних заходів, умовного засудження та адміністративного покарання. А підлітків до 16 років узагалі притягують до кримінальної відповідальності лише за окремі види злочинів. Тобто частина неповнолітніх правопорушників перебуває на обліку в кримінальній міліції у справах неповнолітніх, частина — в місцях позбавлення волі (виправно-трудових колоніях). **Саме про останні ми поговоримо в «Сім'ї» наступного разу.**

Юлія ПОТАПЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Пелюстки почуттів

Мова квітів

Квіти тішать погляд, п'янкими пахощами прикрашають наші свята і будні, пробуджуть кращі якості, від них стає тепліше на серці. Яскраві чи ніжні, строгі чи пишні букети на короткий час свого буяння можуть стати синонімами краси, поваги, співпереживання, суму, прощення, уваги, любові. Незважаючи на швидкоплинність їх життя, ми вкладаємо в квіти море емоцій, таємних надій і бажань. І, підносячи букетик, хочемо бути певні: він найточніше висловить почуття своєю особливою мовою. А для сором'язливих і невпевнених у собі вдалий букет — узагалі знахідка.

Традиції символіки квітів є в багатьох давніх культурах. Існує велика кількість тлумачень і інтерпретацій дарунків флори. Такі суперечності в тлумаченнях мають історичні і просторово-тимчасові корені. Тому говорити про мову квітів як про деяке універсальне есперанто, мабуть, зарано.

На Сході мова квітів — ціла наука, в якій азалія означає сум самоти, біла гвоздика каже про довіру, а червона — про гарячі почуття. Жовта троянда сумнівається у щирості кохання, червона — таємно зізнається в палкості. Лілея означає чистоту, айстра — смуток, а скромні нагідки нашіптують власниці букета про її чарівність.

Особливої популярності мова квітів набула за часів середньовіччя, тоді вона стала невід'ємною частиною ігор закоханих. Квіти допомагали їм вести мовчазний діалог, виражаючи складну гаму переживань. Їх надсилали замість листів. Наприклад, гіацинт за кількістю пуп'янків «призначав» день зустрічі, а дзвіночок за кількістю квіток «уточнював» годину побачення.

І донині уособленням чистої і світлої любові у багатьох європейських народів вважають білу акацію. Англійці виражають свої почуття, підносячи братки, а німці — конвалії. Гортензії в Японії висловлюють скорботу, а в інших країнах вважають, що вони наділені властивістю відганяти хвороби і нещастя.

Ю. П.

Корисні дрібниці

Зваріть картоплю без води

■ Якщо картопля підморожена, обчистіть її, покладіть у чавунець, посоліть і, щільно закривши, не наливаючи води, поставте в духовку. Через сорок хвилин витягніть чавунець із духовки, зніміть кришку і випустіть пару.

■ Якщо пиріг важко відділяється від дека, потримайте деко над парою чи загорніть мокрим холодним рушником, можна також на кілька хвилин занурити його в холодну воду.

■ Якщо ви придбали новий емальований посуд, перед першим використанням налийте в нього по вінця води, доведіть до кипіння, а потім, знявши з вогню, дайте йому охолонути. Це загартує емальоване покриття.

■ Якщо за кілька годин до приготування яловиче м'ясо змастити гірчицею і, не змиваючи, тушкувати, печеня вийде значно смачніша.

■ Якщо в емальованому посуді підгоріла їжа, налийте води, додайте соди і покип'ятіть. Їжа, що підгоріла, легко відстане від стінок і дна.

Косметичка

Обличчя розповість, як ви спали

Від перепаду температури надто страждає шкіра обличчя — порушується кровообіг, уповільнюється оновлення клітин, гірше працюють сальні залози. Тож ліпше користуватися кремом на жировій основі і не пізніше, ніж за годину до виходу з приміщення. Вмиватися треба прохолодною водою і протирати обличчя кубиками льоду з відвару шавлії та липи. Не ходіть узимку без головного убору — кровоносні судини від холоду звужуються, циркуляція крові на голові уповільнюється і живлення коренів волосся погіршується. Але і в приміщенні також не варто ходити в головному уборі — волосся стає ламким і тьмяним. Проблем із шкірою обличчя і з волоссям можна уникнути, якщо у вашому раціоні завжди будуть свіжі овочі і фрукти, цитрусові та мед. Не останнє місце в догляді за шкірою обличчя посідає... сон. Спокійний, глибокий сон — найкращий косметичний засіб.

Фото з архіву «ГУ».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Клуб «Суперкниги».
09.25 Крок до зірок.
09.55, 17.50, 21.55, 01.20 Погода.
10.00 Дитяча лінія.
10.15 Нова армія.
10.45 Територія безпеки.
11.00 Музичні новини.
11.20 Модна лінія.
11.45 Здоров'я.
12.10 Аеросалон.
12.25 «Сільський час» з К. Вороненко.
13.10 Школа академіка П.Саблука.
13.25 Для тих, хто вдома.
13.40 Дорогами України. Волинська область.
14.00 Мультфільм на замовлення.
14.30 Духовний вісник.
14.50 Новини.
15.00 Чемпіонат світу з автоперегонів «Формула-1». Гран-прі Італії.
17.05 Перехрестя.
17.35 До 100-річчя авіації. Док. фільм «Ера авіації». Частина 6.
18.00 Діловий світ. Тиждень.
18.30 Бінго Бум Лото.
19.00 Новини.
19.05 КВН. Вища ліга.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Вісті тижня з М. Канішевським.
22.00 Чемпіонат Європи з баскетболу. Фінал.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Футбольні діалоги.
02.15 Мюзик-бокс.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Авторський проект О. Марченко «Імена».
10.50 Телефортуна.
11.30 Хай щастить.

КДРТРК

12.00 Запитай у влади.
12.35 Люди і долі.
13.10 Домашній доктор.
13.30 Світ авіації і туризму.
13.45 Шлях до успіху.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Бокс по-справжньому. Оскар де ла Хойя — Шейн Мослі.
08.00 Жарт за жартом.
09.00 Лото-забава.
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».
14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».
15.00 Перший мільйон.
16.05 Концерт «Велике зіркове шоу».
18.30 Аншлаг, аншлаг.
19.30 ТСН. Епіцентр.
20.15 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Ворог держави».
22.40 Прихована камера.
23.15 Бокс по-справжньому. Оскар де ла Хойя — Шейн Мослі.
00.20 Худ. фільм «Вежа».

ТРЕТІЙ КАНАЛ

06.00 Погода.
06.05 Худ. фільм «Генеральська донька».
07.55 Планета тварин.
08.55 Академія сміху.
09.35 Прокинься і співай.
10.30 Караоке на майдані.
11.05 Все для тебе.
11.40 Мелорама.
12.15 Інтелект-шоу «LG-Еврика».
13.10 BBC. «Жива природа».
14.10 Худ. фільм «Іван Бровкін на цілині».
15.55 Пісня року.
17.25 Худ. фільм «Батько нареченої-2».
19.20 Джентльмен-шоу.
20.00 Інформаційно-аналітична програма «Подробиці тижня».
20.50 Прем'єра . Худ. фільм «Кавказька рулетка».
22.30 Худ. фільм «Атілла-завойовник».
01.35 Погода.
01.40 «Елітарне кіно». Худ. фільм «Повернись до крамниці дрібниць, Джиммі Дін, Джиммі Дін».
03.30 Худ. фільм «Серце за наймом».

ICTV

04.30 Худ. фільм «Повний кавардак».
06.15, 07.10 Погода.
06.20 Серіал «Найтмен».
07.15 Мультсеріал «Капітан Сіміан».
07.40 Мультсеріал «Харрікени».
08.05 Серіал «Найгірша відьма».
08.35 Худ. фільм «Говард-качур».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.30 Коронна страва.
11.15 Квартирне питання.
11.55 Галопом по Європах.
12.45 Факти. День.
13.00 Україна енергетична.
13.40 Серіал «Найтмен».
14.30 Худ. фільм «Супербрати Маріо».
16.30 Концерт «Мальвіна Киш запрошує друзів».
18.00 «Докладно» з Д. Кисельовим.
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «З ризиком для життя».
21.00 Худ. фільм «Клуб невдах».
23.05 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
23.40 Спортпрогноз.
23.50 Худ. фільм «Троє у човні, не рахуючи собаки».
03.00 Худ. фільм «Танці в «Блакитній ігуані».

СТБ

06.25 «Перехоплення» з М. Фоменком.
06.55 Серіал «Суто англійські вбивства». Худ. фільм «Хист до життя».
07.50 Худ. фільм «Чарівниця».
09.35 Прогноз погоди.
09.40 Ні хвоста ні луски.
10.00 На перший погляд. «Греція».
10.25 Прогноз погоди.
10.30 Худ. фільм «Прорив».
12.20 Дім.
13.20 Худ. фільм «Грай, як Зізу».
15.15 Колія.
15.35 Худ.фільм «Леді й герцог».
18.00 Автостиль.
18.20 Худ. фільм «Вікінги».
20.35 Прогноз погоди.
20.40 Бізнес-студія.
21.20 Італійський футбол. Серія «А». «Кьєво» — «Ювентус».
23.30 Дім.
00.30 Італійський футбол. Серія «А». «Мілан» — «Болонья».

НОВИЙ КАНАЛ

07.45 Церква Христова.
08.05 Телепузики-3.
08.30 Мультфільм «Каспер і янголи».
08.55 Телесеріал «Завойовник Зім».
09.25 Серіал «Нові пригоди сімейки Адамсів».
09.50 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.30 Мультфільм «Архангельські новели».
10.55 Худ. фільм «Блиск».
12.35 Худ. фільм «Принц і хористка».
14.45 Худ. фільм «Діамантова рука».
16.40 Худ. фільм «Лоіс і Кларк, нові пригоди Супермена».
18.30 Спецрепортер.
18.50 Погода.
19.00 Худ. фільм «Колонія».
20.55 Худ. фільм «Вампір у Брукліні».
23.05 Гол!
00.15 Худ. фільм «Моральне падіння любителя птахів».

ГРТ

07.00 Новини.
07.15 Серіал «Вавилонська вежа».
09.00, 11.00 Новини (із субтитрами).
09.15 Армійський магазин.
09.45 Дог-шоу.
10.25 Комедійний коктейль.
11.10 Непутящі замітки.
11.35 Поки усі вдома.
12.15 У світі тварин.
13.00 Дачники.
13.55 Сміхопанорама.
14.25 Клуб мандрівників.
15.10 Худ. фільм «Злодії в законі».
17.00 Часи.
18.00 Худ. фільм «Тюремний романс».
20.00 «Час». Недільний випуск.
20.45 Худ. фільм «Добраніч».
22.30 Реальна музика.
23.05 Худ. фільм «Погань гарна, погань погана».
00.25 Серіал «Вавилонська вежа».
02.20 Сміхопанорама.
02.45 Дачники.
03.30 Худ. фільм «Добраніч».
05.00 Худ. фільм «Злодії в законі».
06.30 Комедійний коктейль.

РТР

05.00 Худ. фільм «Ванька-Встанька».
06.20 Дитячий телесеріал «Дракоша і компанія».
06.45 Світ на межі.
07.10 Військова програма.
07.30 Студія «Здоров'я».
08.05 ТБ Бінго-шоу.
08.25 Вісті-Москва. Тиждень у місті.
09.05 «Містечко». Дайджест.
09.40 Сто до одного.
10.30 Навколо світу.
11.25 Діалоги про тварин.
12.15 Парламентський час.
13.00 Вісті.
13.20 Худ. фільм «Бренда Старр».
15.15 Форт Боярд.
16.55 Худ. фільм «Втриматись неможливо».
18.50 У «Містечку».
19.00 Вісті тижня.
20.10 Спеціальний кореспондент.
20.35 Худ. фільм «Аварія».
22.25 Худ. фільм «Клітка».
00.15 Чемпіонат світу з автоперегонів у класі «Формула-1». Гран-прі Італії.
02.25 Серіал «Сім днів».
03.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.25 Худ. фільм «Гарячий сніг».
07.00, 11.00, 15.00 Сьогодні.
07.10 Погода на завтра.
07.15 Дитячий ранок на НТБ. «Блакитне дерево».
08.00 Мультфільм «Канікули Боніфація».
08.20 Лотерея «Куля удачі».
08.35 «Їмо вдома» з Ю.Висоцькою.
09.05 Рослинне життя.
09.45 Військова справа.
10.15 «Апельсиновий сік». Програма В.Соловйова.
10.50 Граємо в «Кено».
10.55 Погода на завтра.
11.10 Усе відразу!
12.05 Худ. фільм «Фантомас розлютувався».
13.55 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.20 «Їхні вдачі» із Д.Захаровим.
16.10 Серіал «Агент національної безпеки-3: пастка».
17.15 Злочин у стилі «Модерн»: полонез навколо Огинського.
17.50 Худ. фільм «Танцюй зі мною».
20.00 Напередодні.
21.30 Фактор страху.
22.30 Серіал «Безсмертний».
00.15 Журнал Ліги чемпіонів.
00.50 Ледача ніч.

Програма друкується з електронної версії, наданої газетою «Говорить і показує Україна».

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

№ 165 (3165) ГОЛОС УКРАЇНИ

У МОРІ інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — **КАШАЛОТ**

О! ТБ

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА 8 — 14 ВЕРЕСНЯ

ТБ-РЕПЛІКА

...І оку приємно

Содерберг зняв фільм «Поза полем зору» ще 1998 року. І Дженіфер Лопес там ще була необ'їжджено конячкою з країни кактусів. Та все одно дуже симпатичною і здібною дівчинкою. Картину варто дивитися (Інтер, 6.09) навіть не через постановку відомим майстром екрана, а заради споглядання дуету Лопес — Джордж Клуні. До того ж ніколи не набридає казка про красуню та потвору, у цьому разі — потвору-бандита, котрого грає Клуні. Доволі принадну потвору, слід зазначити.

Дженіфер Лопес

Ніла ІВАНЕНКО.

Гонитва за оригінальністю — заняття обтяжливе

Початок телевізійної осені провідні канали розпочали з агітації за себе, хороших. Ледь не всі газети слухняно відгукнулися залпами компліментів на адресу вітчизняних телепрограм. «На правах реклами», звісно, інакше, що там хвалити на тверезу голову? Командири каналів обіцяють телесенсації, шедеври кіномистецтва, якісні передачі власного виробництва. Утім, як і рік, і п'ять років тому. Вірити їм чи ні? — важко сказати, не переживши новий рік біля телескрині. Поки що глядацьку пильність вирішено приспати «Ідіотом». А з наших студій має вийти ще один клон чужої програми: черга дійшла до «Великого прання». Ніж ганятися за оригінальністю, значно легше «злямзити», «здерти», «зплагіатити».

АНОНСИ

Під пресом

ICTV, понеділок, 19.55

Бойовик. Навіть якщо ви помираєте від спраги, ніколи — чуєте? — ніколи не заходьте до сумнівного бару у чужому місті. Якщо ж зайшли, ніколи — чуєте? — ніколи не піддавайтеся на спокусу, що таїться в пропозиції чарівної незнайомки. А вже якщо... Загалом, вас попереджали. Вигаданий злочин і павутина інтриг, що плететься навколо безвинних, — класична ситуація трилера. Режисер добре засвоїв уроки Хічкока і додав до них динамізму сучасного екшену.

Реж. Річард Гейл. У ролях: Керр Сміт, Локлін Манро, Анжджела Фезерстоун, Мішель Херрісон, Джек Гейл, Річард Гейл.

Непереможний дикун

Новий канал, вівторок, 21.30

Комедія. Щоб врятувати своє становище, яке похитнулося, тренер баскетбольної команди Джиммі Долан має вжити невідкладних заходів. І тоді, як інші наставники шукають нових гравців в Америці, він вирушає в саме серце Африки, у справжнє плем'я аборигенів...

Реж. П.-М. Глейзер. У ролях: К. Бейкон, Й. Васкес.

Перехоплювачі

ICTV, вівторок, 19.55

Олів'є Грюнер

Бойовик. Елітній команді солдатів, спеціально тренованих на випадок іншопланетного вторгнення, доручено провести розвідку місця аварійної посадки чужого космічного корабля. Хлопцям доведеться вступити у жорстоку, кровопролитну сутичку з прибульцями, здатними набувати людського вигляду.

Реж. Філліп Дж. Рот. У ролях: Олів'є Грюнер, Бред Дуріф, Ерні Хадсон, Вільям Забка.

Осінній марафон

Новий канал, середа, 00.15

О. Басилашвілі

Трагікомедія. Головний герой Бузикін — добра і чуйна людина — намагається догодити всім і кожному. Але ситуації, в які він потрапляє, такі заплутані, що Бузикін має розірватися, щоб скрізь устигнути.

Реж. М. Данелія. У ролях: О. Басилашвілі, Н. Гундарева, М. Нєйолова, Е. Леонов.

Гадюка

ICTV, четвер, 19.55

Лоренцо Ламас

Бойовик. Колишньому поліцейському, великому фахівцю з кунг-фу та стрілянини, який відсидів у в'язниці за знищення доказів проти свого молодшого брата, знову доводиться розв'язувати сімейні проблеми. Цього разу братик, який відмиває гроші для наркомафії, поцупив у своїх роботодавців п'ять мільйонів...

Реж. Тібор Такач. У ролях: Лоренцо Ламас, Френкі Торн, Кімберлі Кейтс.

Мер Нью–Йорка — Руді Джуліані

Інтер, четвер, 22.30

Історія кар'єрного сходження Руді Джуліані — мера Нью-Йорка. Ньюйоркці двічі довірили йому владу, і не помилилися. Іспитом для нього, як і для всіх американців, стало 11 вересня. У цей день світ перестав ділитися на Захід і Схід. Він постав проти загального ворога — тероризму. І своєю поведінкою у ці дні Руді Джуліані довів, що він гідний правитель великого міста.

Реж. Р. Дорнхелм. У ролях: Дж. Вудс, П.-Е. Міллер.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00-09.00 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.15, 13.00, 15.50, 17.50, 21.45 Погода.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.45 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
11.00 Новини.
11.20 Для тих, хто вдома.
11.40 Перехрестя.
12.10 О. Довженко. Фотоетюд.
12.30 Вітаю вас...
12.55 Абетка безпеки.
13.05 Для тих, хто вдома.
13.20 Закон є закон.
13.30 Шопен. Вальси.
14.30 Мультсеріал «Чарівник Смарагдового міста».
15.00 Новини.
15.20 Зірки, на сцену! ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»
16.00 Серіал «Все кльово».
16.55 Закон є закон.
17.05 Резонанс.
17.25 Грані пізнання.
18.00 Україна: день за днем.
18.50 Діловий світ.
19.00 Новини.
19.10 Саме той.
19.30 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
20.35 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.50 Ракурс.
21.55 Ситуація.
22.05 Наш футбол.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00-01.18 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.20 Еготера.
01.45 Чемпіонат Європи з баскетболу.
03.15 Серіал «Роксолана». Фільм 1. «Настуня».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ
10.10 Цей день в історії.
10.15 Історія Української державності. Київська Русь.
10.45 Освіта XXI століття. Свято знань.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.00 Прем'єра. Курорт Миргород. Історія без легенд.
11.25 Прем'єра. Ювілей Лідії Забілястої. «Турандот».
КДРТРК
12.00 За київським часом.
12.10 Крихітка.
12.30 Лікар Роман Довженко рекомендує.
12.40 Конкурент.
13.10 Мультфільм.
13.20 Медичний центр «Довіра».
13.25 Музичні історії.
13.45 За київським часом.
КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Уокер — техаський рейнджер».
09.00 Серіал «Сильні ліки».
14.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
14.50 Серіал «Ризиковані ігри».
15.20 Серіал «Друзі».
15.50 Серіал «Ідіот».
16.50 Хочу і буду.
17.30 Аншлаг, аншлаг.
18.30 Чекай мене.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода
20.15 Серіал «Любителька приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 1 серія.
21.20 Серіал «Ідіот».
22.25 «Документ». Док. фільм «Вісь зла-2».
23.50 ТСН.
00.10 Худ. фільм «Вага води».

ТРЕТІЙ КАНАЛ
06.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Науково-популярний тележурнал.
07.00 Новини.
07.05 Бадьорого ранку.
07.40 Мультфільм.
08.00 Новини.
08.20 Худ. фільм «Солдат Іван Бровкін».
09.00 Новини.
10.05 Серіал «Темна конячка».
11.00 Абетка-малятко.
11.05 Арифметика-малятко.
11.25 Дискавері.
12.00 Новини.
12.15 BBC. Жива природа.
13.20 Серіал «Пекло у раю».
14.05 Велике прання.
14.55 Серіал «Фадж».
15.00 Новини.
15.40 Худ. фільм «Батько нареченої».
17.30 Народна платформа.
17.35 Худ. фільм «Янголи Чарлі»
18.00 Новини.
19.20 Кримінал.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Задумав я втечу».
21.35 Серіал «Люди та тіні-2».
22.30 Худ. фільм «Спроба вбивства».
00.10 Проект-F.
00.55 Подробиці. Підсумки дня.
01.05 Серіал «Ніхто не досконалий».
02.15 Погода.
02.25 Худ. фільм «Відплата».
04.00 Науково-популярний тележурнал.
04.25 Серіал «Місія здійснена».

ICTV
05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Мумії живі».
07.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
07.40, 08.40, 18.40, 21.40 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55, 08.55 Спорт.
08.05 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.05 Дівочі сльози.
09.40 Серіал «Ві-Ай-Пі».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.35 Худ. фільм «Горець».
12.45 Факти. День.
13.05 Серіал «Людина-невидимка».
15.00 Мультсеріал «Мумії живі».
15.30 Мультсеріал «Де знаходиться Кармен Дієго?».
15.55 Серіал «Привіт, новачок!».
16.20 Серіал «Нові пригоди Тарзана».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.40 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Серіал «Комедійний коктейль».
19.55 Худ. фільм «Під пресом».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Розпусниці».
00.10 «Третя зміна» представляє: Серіал «Людина-невидимка»;
01.50 Худ. фільм «Білий янгол»;
03.30 Худ. фільм «У мене є лев». 1 серія.

СТБ
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Мене привели сюди сни».
08.00 Бізнес-студія.
08.40 Серіал «Чортеня».
09.35 Худ. фільм «Чудовисько».
11.30 Дім.
12.25 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.20 Серіал «Мене привели сюди сни».
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.15 «Вікна». Столиця.
18.25 Маски-шоу. Найкраще.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Дім.
22.00 Худ. фільм «Подвійна підстава».
00.00 Маски-шоу. Найкраще.
00.30 Прогноз погоди.
00.35 Серіал «Жулі Леско».
01.35 Ні пуху ні пера.
01.55 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
03.30 Худ. фільм «У житті, як у кіно».
05.15 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.05, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Посміхніться, Вас знімають!
09.30 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
09.55 Один за всіх.
10.55 Життя прекрасне.
12.05 Серіал «Дикий янгол».
13.00 Репортер.
13.09 Легкі новини.
13.11 Худ. фільм «Великий тато».
15.00 Мультсеріал «Пуччіні».
15.25 Мультсеріал «КітПес».
15.50 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.15 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.25 Погода.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» з Д. Нагієвим.
21.29 Легкі новини.
21.30 Худ. фільм «Ти — мені, я — тобі».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Худ. фільм «Неш Бріджес».
00.45 Док. фільм «Повернення».
01.15 Служба розшуку дітей.
01.25 Спецрепортер.

ГРТ
07.00 Новини.
07.15 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.20 Добрий ранок.
09.00 Серіал «Інспектор Деррик».
10.10 Смак.
10.30 Подорожі натураліста.
11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Худ. фільм «Двоє під однією парасолькою».
12.55 Місто жінок.
14.15 Серіал «Самозванці».
15.20 Док. фільм «Живий свідок виключається. Справа 2003 року».
16.00 Прем'єра. Серіал «Берег мрії».
17.00 Новини.
17.25 Велике прання.
18.25 Жарт за жартом.
19.00 Чекай мене.
20.00 Час.
20.30 Серіал «Дві долі».
21.40 Худ. фільм «Хазяїн «Імперії». 1 серія.
22.50 Прем'єра. Док. фільм «Пейзаж перед битвою. Лівий фланг».
23.45 Нічний «Час». Новий день
00.05 Сканер.
00.35 Теорія неймовірності.
01.00 Серіал «Самозванці».
01.50 Місто жінок.
03.05 Жарт за жартом.
03.30 Серіал «Берег мрії».
04.15 Велике прання.
05.05 Серіал «Салон краси».
05.55 Серіал «Інспектор Деррик».

РТР
04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Моє велике грецьке весілля».
09.40 У «Містечку».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 «Крутий маршрут». Екстремальний проект.
12.45 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Краще місто Землі».
15.25 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Серіал «Бригада».
17.10 Серіал «Ундина».
18.00 Серіал «Комісар Рекс».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 1 серія.
21.00 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Іржа». 1 серія.
22.00 Вісті+.
22.20 Червоний імператор. Життя і смерть Ніколає Чаушеску.
23.15 Вісті. Чергова частина.
23.30 Народний артист.
23.40 Футбол Росії.
00.15 Сінеманія.
00.45 Худ. фільм «Группа «Дорз».
03.00 Дорожній патруль.
03.10 Канал «Євроньюс».
03.45 Вісті. Чергова частина.

НТБ
05.00 Ранок на НТБ.
07.45 «Особистий внесок». Інформаційно-аналітична програма з О.Герасимовим.
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Злочин у стилі «Модерн»: попередник Корейко.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.15 Сьогодні.
11.30 Професія — репортер.
11.50 Країна порад.
12.35 Серіал «Агент національної безпеки-3: Рекламна пауза». Частина 2.
13.45 По праву.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Супершпигунки».
17.25 Увага! Розшук.
18.40 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
19.50 Серіал «Чорний ворон».
21.00 Країна і світ.
21.35 Червона стріла.
22.00 Серіал «Клан Сопрано».
23.40 Гордон.
00.35 Док. фільм «Росія в глобальному світі: плата за вхід».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00-09.00 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Одвічні істини.
09.05, 12.40, 13.40, 14.55, 18.25, 22.30, 01.20 Погода.
09.15 Служба розшуку дітей.
09.20 Зірки, на сцену!
09.50 Я здивую світ.
10.20 Автопілот.
10.40 Інновація.
10.55 Подружки.
11.20 Хто в домі хазяїн?
11.45 Спорт і ми.
12.20 Панорама (з англ. субтитрами).
12.40 Родом з України. Лія Ахеджакова.
13.15 Край.
13.45 «Classic-прем'єр» з Т. Мiленiною.
14.15 Для тих, хто вдома.
14.30 Характер.
15.00 Новини.
15.10 Реліквії і храми України.
15.25 Парламентський вісник.
16.10 Мистецький альманах «Дзеркало».
16.40 Новини Європи.
17.10 Милосердя.
17.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Тижневий огляд.
18.00 Світ. Огляд.
18.35 Вікно в Америку.
19.00 Новини.
19.05 Чепіонат Європи з баскетболу. Півфінал.
19.45 Телемарафон «Тарасова церква». Худ.-просвіт. фільм «Тарас Шевченко. Заповіт». Фільм 3.
20.30 Вечірня казка.
20.40 Лотерея «Суперлото», «Кено».
20.50 Мегалот.
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.45 Авторський проект О. Марченко «Імена».
22.35 Така мода.
23.00-01.18 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Асоціація професійних єдиноборств представляє...

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.05 Прописи.
10.25 Чітко і ясно.
11.00 Пенсійна реформа.
11.30 Людина і закон.
КДРТРК
12.00 За київським часом.
12.10 Приймальня столичної влади.
12.40 Крихітка.
13.00 Ліки майбутнього.
13.20 «Автографи» Ю. Вересоцького.
13.45 За київським часом.
КАНАЛ «1+1»
07.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-2».
07.55 Поле чудес.
09.00 Ранок з Кіркоровим.
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».
14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».
15.00 Прихована камера.
15.55 Серіал «Прогулянки з печерними людьми». 2 серія.
16.35 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Підземелля драконів».
18.30 Жарт за жартом.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Концерт «Велике зіркове шоу».
22.30 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Дуже страшне кіно-2».
00.05 Худ. фільм «Гаррі і Тонто».

ТРЕТІЙ КАНАЛ
06.00 Погода.
06.05 Серіал «Земля-2».
07.35 Моя сім'я.
08.25 Планета здоров'я.
09.00 Смачно з Б. Бурдою.
09.40 Бадьорого ранку!
10.20 Камера сміху.
11.00 Перехрестя кохання.
11.55 Друга половина.
12.55 «Неподільна спадщина». Справжній детектив.
13.35 Мультфільм «Астерікс проти Цезаря».
15.30 Худ. фільм «Бішунмо — летючий воїн».
17.50 Концерт «Золота колекція».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Концерт «Найкращі в «Академії сміху».
21.40 Худ. фільм «Генеральська донька».
23.50 Погода.
23.55 Худ. фільм «Підводна пастка».
01.30 Худ. фільм «Весілля у сезон дощів».
03.30 Худ. фільм «Бішунмо — летючий воїн».
05.30 Мультфільми.

ICTV
04.55 Худ. фільм «Місто страху».
06.30, 07.05 Погода.
06.35 Перехрестя.
07.10 Худ. фільм «Сильна особистість з 2-А».
08.30 Худ. фільм «Голлівудське сафарі».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.05 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
10.40 Худ. фільм «Повний кавардак».
12.45 Факти. День.
13.00 Серіал «Найтмен».
13.55 Худ. фільм «Хліб, золото, наган».
15.20 Худ. фільм «Атомний собака».
16.55 Галопом по європах.
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Супербрати Маріо».
21.05 Концерт «Мальвіна Киш збирає друзів». Перегляд нічних програм дозволено особам, яким виповнився 21 рік.
22.55 Сторінками тележурналу «Плейбой».
23.30 Худ. фільм «Віртуальна пристрасть».
01.10 Худ. фільм «Клуб невдах».
03.05 Худ. фільм «Голлівудське сафарі».

СТБ
06.25 Час «К».
06.45 Серіал «Суто англійські вбивства». Худ. фільм «Хист до життя».
07.45 Прогноз погоди.
07.50 Худ. фільм «Патріот».
09.25 Прогноз погоди.
09.30 Домовик.
09.45 Кава з молоком.
10.00 Ви практично здорові.
10.25 Док. серіал «Світ дикої природи».
10.55 Х-пансія.
11.15 Дім.
12.10 Прогноз погоди.
12.15 Живе кіно.
12.30 Худ. фільм «Спасибі за все».
14.15 Рейс.
14.35 Серіал «Суто англійські вбивства». Худ. фільм «Хист до життя».
16.30 Худ. фільм «Чарівниця».
18.20 Худ. фільм «Грай, як Зізу».
20.15 Прогноз погоди.
20.20 Дім.
21.20 Італійський футбол. Серія «А». «Мілан» — «Болонья».
23.30 «Перехоплення» з М. Фоменком.
00.10 Худ. фільм «Школа».

НОВИЙ КАНАЛ
08.05 Телепузики-3.
08.30 Мультфільм «Каспер і янголи».
09.00 Мультсеріал «Завойовник Зим».
09.35 Серіал «Кібердівчина».
10.00 Посміхніться. Вас знімають!
10.40 Флеш-екстрим.
10.50 За гроші.
11.30 Худ. фільм «Ширлі-мирлі».
12.55 Запитайте у лікаря.
13.20 Худ. фільм «Ширлі-мирлі».
14.45 Худ. фільм «Шалапути».
16.35 Худ. фільм «Шерлок Холмс повертається».
18.30 Репортер.
18.40 Спорт.
18.45 Погода.
19.00 Худ. фільм «Діамантова рука».
21.00 Чинник страху.
22.05 Худ. фільм «Перша любов».
23.50 Худ. фільм «Розслідування».
01.35 За гроші.
02.05 Худ. фільм «Шерлок Холмс повертається».
03.40 Худ. фільм «Перша любов».
05.05 Худ. фільм «Ширлі-мирлі».
07.20 Мультфільми.

ГРТ
07.00 Новини.
07.15 Серіал «Вавилонська вежа».
09.00, 11.00 Новини (із субтитрами).
09.15 Грай, гармонь улюблена!
09.55 «Єралаш».
10.05 Здоров'я.
11.10 Поле чудес.
12.20 Смак.
12.40 Подорожі натураліста.
13.15 Мультсеанс.
13.25 «Великі батьки». Сергій Бондарчук.
14.00 Прем'єра. Док. фільм «Катерина III». Частина 2 «Начальниця культури».
15.00 Людина і закон.
15.50 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ». «Пуд золота». Заключна серія.
17.00 Новини.
17.20 Кумедні люди.
18.55 Хто хоче стати мільйонером?
20.00 Час.
20.25 Худ. фільм «Надія».
21.50 Творчий вечір Олександра Абдулова.
23.50 Худ. фільм «Хамелеон».
01.20 Серіал «Вавилонська вежа».
03.10 Здоров'я.
03.50 Худ. фільм «Надія».
05.00 Подорожі натураліста.
05.25 Док. фільм «Катерина III». Частина 2 «Спадкоємиця культури».
06.20 Людина і закон.

РТР
05.00 Худ. фільм «Смерть на зльоті».
06.20 Дитячий серіал «Дракоша і компанія».
06.45 Золотий ключ.
07.05 Російське лото.
07.35 Мультфільм «Зима в Простоквашині».
07.50 Велика перерва.
08.15 «Ха». Маленькі комедії.
08.30 Ранкова пошта.
09.05 «Не скуЧАЙ!» з М. Євдокимовим.
10.00 Сам собі режисер.
11.00 «Крутий маршрут». Екстремальний проект.
12.00 У пошуках пригод.
13.00 Вісті.
13.20 Худ. фільм «Мачуха».
15.00 Футбол. Чемпіонат Росії. «Спартак» (Москва) — «Торпедо» (Москва).
17.00 Кімната сміху.
18.00 «Друга половина». Супер-шоу.
19.00 Вісті.
19.25 Дзеркало.
19.50 Чесний детектив.
20.20 Худ. фільм «Янголи Чарлі».
22.25 Худ. фільм «Червона сирена».
00.50 Чемпіонат світу з автоперегонів у класі «Формула-1». Гран-прі Італії. Кваліфікація.
02.00 Серіал «Клоун».
02.55 Канал «Євроньюс».

НТБ
05.15 Худ. фільм «Бум».
07.00, 11.00, 15.00 Сьогодні.
07.15 Погода на завтра.
07.20 Дитячий ранок на НТБ. «Вулиця Сезам»; 07.45 «Тара-рам!».
07.55 Без рецепта.
08.30 Оглядач.
09.05 Кулінарний двобій.
09.55 Квартирне питання.
10.50 Лото «6 з 49».
10.55 Погода на завтра.
11.15 «Дикий світ». Експедиція Т.Баженова.
12.00 Вручення премії ім. А.Боровика.
13.50 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.20 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
15.55 Серіал «Агент національної безпеки-3: пастка».
17.05 Цілком таємно: убивство Юрія Тишкова.
18.00 Особистий внесок.
19.00 Худ. фільм «Катька і шиз».
20.55 Худ. фільм «Без пощади».
23.05 Нічні музи.
00.45 Серіал «За межею можливого».

АНОНС

Дж. Траволта

Дочка генерала
Інтер, субота, 21.40

Детективний трилер. Дочку генерала — капітана армії — було знайдено мертвою і роздягненою на території військової бази. Для розслідування згвалтування й вбивства викликали секретного детектива. Він і з'ясовує факти про збочене сексуальне життя дівчини, що стало причиною її смерті...

Реж. С. Вест. У ролях: Дж. Траволта, М. Стю, Л. Стефансон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.15, 13.05, 15.50, 17.55, 21.45, 01.20 Погода.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.50 Серіал «Роксолана». Фільм 1. «Настуня».
11.00 Новини.
11.20 Для тих, хто вдома.
11.40 Модна лінія.
12.10 Наша мова.
12.30 Вітаю вас...
13.00 Абетка безпеки.
13.10 Для тих, хто вдома.
13.25 Закон є закон.
13.40 Стара колекція «Черемшина».
14.00 Мультсеріал «Чарівник Смарагдового міста».
15.00 Новини.
15.20 Від сузір'я до сузір'я.
16.00 Серіал «Все кльово».
16.45 Освітянські новини.
16.55 Закон є закон.
17.05 Все про податки.
17.30 «Надвечір'я» з Т. Щербатюк.
18.00 Антракт з А. Солов'яненком.
18.30 Фаза.
18.50 Діловий світ.
19.00 Новини.
19.10 Саме той.
19.30 Телемарафон «Тарасова церква». Худ.-просвіт. фільм «Тарас Шевченко. Заповіт». Фільми 1,2.
20.50 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.50 Ракурс.
21.55 Ситуація.
22.05 Бути жінкою.
22.30 У світі єдиноборств.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.10-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Худ. фільм «Вікно навпроти».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 «Бачу землю». Есе В. Скуратівського. Україна і Росія. Частина 2.
10.35 Грані пізнання. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.00 Прем'єра. «Вальс у княжому парку».
11.30 «Немеркнучі зірки». «Ольга Басистюк». Фільм 1.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 На своїй землі.
12.35 «Шлягер» представляє.
13.05 Що день наступний нам готує.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
09.00 Серіал «Сильні ліки».
14.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-2».
14.50 Серіал «Ризиковані ігри».
15.20 Серіал «Друзі».
15.50 Серіал «Ідіот».
16.50 Хочу і буду.
17.25 Серіал «Любителька приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 4 серія.
18.25 Велике прання.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Поле чудес.
21.25 Серіал «Ідіот».
22.35 Серіал «Агент національної безпеки-3».
23.35 ТСН.
23.55 Серіал «Крадії».
00.45 Серіал «Пристреліть мене».
01.10 Серіал «Ес клаб 7 у Голівуді». 4 серія.

ТРЕТІЙ КАНАЛ

06.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Камера сміху.
07.00 Новини.
07.05 Науково-популярний тележурнал.
07.40 Мультфільм.
08.00 Новини.
08.20 Серіал «Люди та тіні-2».
09.00 Новини.
09.15 Серіал «Темна конячка».
10.15 Уроки гарної поведінки.
10.35 Дискавері.
11.05 Афера.
12.00 Новини.
12.15 Інтелект-шоу «LG-Еврика».
13.10 Серіал «Пекло у раю».
14.00 Велике прання.
14.55 Серіал «Фаджк».
15.00 Новини.
15.50 Серіал «Задумав я втечу». Заключна серія.
16.50 Серіал «Троє проти всіх».
17.40 N-кілометр.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Сімейні пута».
19.00 Прем'єра. «Друга половина».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Пісня року.
22.00 Худ. фільм «Фортеця-2».
23.50 Худ. фільм «Джипперс Кріперс».
01.20 Худ. фільм «Премія Пулітцера».
03.00 Погода.
03.10 Худ. фільм «Небезпечна зона».
04.40 Худ. фільм «Колір правосуддя».

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.40 300 сек/год.
06.45 Серіал «Мумії живі».
07.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
07.40, 08.40, 18.40, 21.40 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55, 09.05 Спорт.
08.00 300 сек/год.
08.05 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.10 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.05 Серіал «Ві-Ай-Пі».
11.05 Худ. фільм «Гадюка».
12.45 Факти. День.
13.05 Серіал «Людина-невидимка».
14.00 Мультфільми.
14.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
14.40 Мультсеріал «Світ Текса Ейворі».
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.30 Мультсеріал «Де знаходиться Кармен Дієго?».
15.55 Серіал «Привіт, новачок!».
16.20 Серіал «Нові пригоди Тарзана».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.40 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Каламбур.
19.55 Худ. фільм «Атомний собака».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Гріховна інтрига». Перегляд нічних програм дозволено особам, яким виповнився 21 рік.
00.00 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.35 «Третя зміна» представляє: Худ. фільм «Віртуальна пристрасть»;
02.15 Худ. фільм «Ніс»; Каламбур.

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Закохані серця».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.25 На перший погляд. Казантип.
08.50 «Вікна». Столиця.
09.00 Маски-шоу. Найкраще.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.30 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
11.25 Дім.
12.20 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.20 Серіал «Закохані серця».
16.20 «Вікна». Кримінал.
16.30 Серіал «Комісар Монтельбано».
17.35 Час «К».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу. Найкраще.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Худ. фільм «Патріот».
21.00 Дім.
22.00 Чемпіонат України зі стриптизу (м. Сімферополь).
23.30 Худ. фільм «Порок».
01.25 Прогноз погоди.
01.30 Серіал «Комісар Монтельбано».
02.25 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
04.00 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.05, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузик-3.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Кобра-11».
09.55 «Вікна» з Д. Нагієвим.
10.55 Життя прекрасне.
12.05 Серіал «Дикий янгол».
13.00 Репортер.
13.10 Худ. фільм «Перукарка і чудовисько».
15.10 Мультсеріал «Пуччіні».
15.25 Мультсеріал «КітПес».
15.50 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.15 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.15 Спорт.
19.25 Погода.
19.30 Один за всіх.
20.20 Худ. фільм «Шалапути».
22.15 Кунсткамера.
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
00.10 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.55 Служба розшуку дітей.
01.00 Зона ночі.
01.05 Худ. фільм «Двері».
02.35 Зона ночі.
02.45 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
03.35 Зона ночі.
03.40 Кунсткамера.
04.15 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
04.45 Худ. фільм «Двері».
06.10 Зона ночі.
06.15 Худ. фільм «Формула любові».
07.40 Мультсеріал «Злюки бобри».

ГРТ

07.00, 08.00, 17.00 Новини.
07.15, 08.20 Телеканал «Добрий ранок».
09.20 Дог-шоу.
10.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Серіал «Дві долі».
12.20 Комедійний коктейль.
12.50 Місто жінок.
14.15 Худ. фільм «Життя і надзвичайні пригоди Робінзона Крузо».
16.00 Серіал «Берег мрії».
17.25 Велике прання.
18.25 Доки усі вдома.
19.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.30 Поле чудес.
21.40 Концерт "Мир нашому будинку".
23.25 Худ. фільм «Милий друг давно забутих літ...».
01.05 Основний інстинкт.
02.00 Місто жінок.
03.05 Серіал «Берег мрії».
03.50 Велике прання.
04.40 Серіал «Салон краси».
05.30 Худ. фільм «Життя і надзвичайні пригоди Робінзона Крузо».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 4 серія.
08.50 Кімната сміху.
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Мусульмани.
11.00 Вся Росія.
11.15 Москва-Мінськ.
11.30 Колосальне господарство.
11.50 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Смерть за оголошенням». 2 серія.
12.45 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Краще місто Землі».
15.25 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Супер-шоу «Друга половина».
17.10 Серіал «Ундина».
18.00 Аншлаг.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Народний артист.
20.50 Бенефіс Клари Новикової.
00.20 Худ. фільм «Вечірка триває».
02.15 Дорожній патруль.
02.35 Серіал «Янголи Чарлі».
03.30 Худ. фільм «Катерина Велика».
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.55 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Без рецепта.
10.05 Фактор страху.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00 Сьогодні.
11.30 Червона стріла.
11.50 Країна порад.
12.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів-4».
13.40 По праву.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Супершпигунки».
17.25 Національна безпека: заручники чорного неба.
18.35 Свобода слова.
19.55 Худ. фільм «Текіловий світанок».
22.25 Супербокс: Джуніор Джонс проти Ерика Моралеса.
23.05 Худ. фільм «Учителька перша моя».
00.15 Серіал «За межею можливого».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 09.55, 12.05, 15.50, 17.35, 21.45, 22.45, 01.20 Погода.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.45 Новини.
10.00 День уряду у Верховній Раді України.
12.10 Урок німецької мови №1.
12.30 Вітаю вас...
12.55 Абетка безпеки.
13.00 Автопілот.
13.25 Милосердя.
13.45 Знак Благодаті.
14.05 Для тих, хто вдома.
14.20 Закон є закон.
14.30 Мультсеріал «Чарівник Смарагдового міста».
15.00 Новини.
15.20 Хто в домі хазяїн? ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»
16.00 Серіал «Все кльово».
16.55 Закон є закон.
17.05 «Понтійська арена». Дитячий цирковий фестиваль.
17.40 Право.
18.00 Художня панорама.
18.30 Екторська програма Т. Метерчук «Межа».
18.50 Діловий світ.
19.00 Новини.
19.10 Саме той.
19.30 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
20.40 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.50 Ракурс.
21.55 Ситуація.
22.05 А музика звучить...
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
02.15 «Україна в моєму серці». В Крищенко. Частина 1.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Французька година. Урок французької мови №2, наук.-поп. фільм, новини, кліпи. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.00 Прем'єра. «Мрії та реальність. Райдуга над морем».
11.25 Телезамальовка «Листи до лікаря».
11.35 Прем'єра. «Чарівні тріо». Частина 3.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 «Шлягер» представляє.
12.25 Лікар Роман Довженко рекомендує.
12.30 Оплески, оплески.
13.00 Острів скарбів.
13.25 Медичний центр «Довіра».
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
09.00 Серіал «Сильні ліки».
14.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
14.50 Серіал «Ризиковані ігри».
15.20 Серіал «Друзі».
15.50 Серіал «Ідіот».
16.50 Хочу і буду.
17.30 Серіал «Любителька приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 1 серія.
18.30 Велике прання.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Серіал «Любителька приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 2 серія.
21.20 Серіал «Ідіот».
22.25 «Подвійний доказ». «Українці: вегетеріанці чи салоїди?».
23.30 ТСН.
23.50 Служба розшуку дітей.
23.55 Серіал «Крадії».
00.45 Серіал «Пристреліть мене».
01.10 Серіал «Ес клаб 7 у Голівуді». 1 серія.

ТРЕТІЙ КАНАЛ

06.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Мелорама.
07.00 Новини
07.05 Смачно з Б. Бурдою.
07.40 Мультфільм.
08.00 Новини.
08.20 Народна платформа.
08.25 Серіал «Люди та тіні-2».
09.00 Новини.
09.25 Дискавері.
10.05 Мультфільм.
10.20 Абетка-малятко.
10.25 Арифметика-малятко.
10.35 Сім'я від А до Я.
11.05 Екстрім-шоу «Команда «Еквітес».
12.00 Новини.
12.15 Країна порад.
13.05 Серіал «Пекло у раю».
13.55 Велике прання.
14.50 Серіал «Фаджк».
15.00 Новини.
15.30 Планета тварин.
16.00 Серіал «Задумав я втечу».
17.00 Серіал «Троє проти всіх».
17.55 Народна платформа.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Сімейні пута».
19.05 Серіал «Темна конячка».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Задумав я втечу».
21.35 Серіал «Люди та тіні-2».
22.30 Худ. фільм «Кілер».
00.30 Подробиці. Підсумки дня.
00.50 Серіал «Ніхто не досконалий».
01.50 Погода.
02.00 Худ. фільм «За два кроки до «Раю».
03.25 Науково-популярний тележурнал.
04.15 Серіал «Місія здійснена».
05.00 Дискавері.
05.50 Мультфільм.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.40 300 сек/год.
06.45 Серіал «Мумії живі».
07.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
07.40, 08.40, 18.40, 21.40 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55, 09.05 Спорт.
08.05 Серіал «Комедійний коктейль».
08.45 Факти. Ранок.
09.10 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.01 Серіал «Ві-Ай-Пі».
11.00 Худ. фільм «Під пресом».
12.45 Факти. День.
13.05 Серіал «Людина-невидимка».
14.00 Мультфільми.
14.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
14.40 Мультсеріал «Світ Текса Ейворі».
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.30 Мультсеріал «Де знаходиться Кармен Дієго?».
15.55 Серіал «Привіт, новачок!».
16.20 Серіал «Нові пригоди Тарзана».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.40 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Каламбур.
19.55 Худ. фільм «Перехоплювачі».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Білий янгол».
00.05 «Третя зміна» представляє: Серіал «Людина-невидимка»;
00.55 Худ. фільм «Кривавий місяць»;
02.30 Худ. фільм «У мене є лев». 2 серія; Каламбур.

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Мене привели сюди сни». Заключна серія.
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.25 Ви практично здорові.
08.50 «Вікна». Столиця.
09.00 Маски-шоу. Найкраще.
09.30 Серіал «Чортеня».
10.25 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
11.25 Дім.
12.20 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.20 Серіал «Мене привели сюди сни». Заключна серія.
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.40 Рослинне життя.
18.15 «Вікна». Столиця.
18.25 Маски-шоу. Найкраще.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Дім.
22.00 Худ. фільм «У житті, як у кіно».
00.00 Маски-шоу. Найкраще.
00.30 Автостиль.
00.50 Серіал «Жулі Леско». Заключна серія.
01.50 Прогноз погоди.
01.55 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
03.30 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.05 Підйом. Флеш екстрім.
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Кобра-11».
09.55 «Вікна» з Д. Нагієвим.
10.55 Життя прекрасне.
12.05 Серіал «Дикий янгол».
13.00 Репортер.
13.10 Худ. фільм «Ти — мені, я — тобі».
14.50 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Пуччіні».
15.25 Мультсеріал «КітПес».
15.50 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.15 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.25 Погода.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» з Д. Нагієвим.
21.30 Худ. фільм «Непереможний дикун».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
23.50 Серіал «Неш Бриджес».
00.50 Зона ночі.
01.15 Худ. фільм «Міраж».
02.40 Зона ночі.
02.50 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
03.35 Зона ночі.
03.40 Життя прекрасне.
04.20 Зона ночі.
04.25 Худ. фільм «Міраж».
05.50 Мультфільми.
06.00 Мультсеріал «Злюки бобри».

ГРТ

07.00, 08.00, 17.00 Новини.
07.15, 08.20 Телеканал «Добрий ранок».
08.55 Серіал «Інспектор Деррик».
10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Серіал «Дві долі».
12.25 Жарт за жартом.
12.55 Місто жінок.
14.15 Серіал «Самозванці».
15.20 «Новий день». «Сканер».
16.00 Серіал «Берег мрії».
17.25 Велике прання.
18.25 Самі з вусами.
19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.30 Серіал «Дві долі».
21.40 Серіал «Хазяїн «Імперії». 2 серія.
22.50 Прем'єра. Док. фільм «Пейзаж перед битвою. Правий фланг».
23.45 Нічний «Час».
00.05 На футболі.
00.30 «Новий день». «Російський екстрим».
00.55 Серіал «Самозванці».
01.50 Місто жінок.
03.05 Самі з вусами.
03.30 Серіал «Берег мрії».
04.15 Велике прання.
05.00 Серіал «Салон краси».
05.55 Серіал «Інспектор Деррик».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 1 серія.
08.50 «Не скуЧАЙ!» с М. Євдокимовим.
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Іржа». 1 серія.
12.45 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Краще місто Землі».
15.25 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Серіал «Бригада».
17.10 Серіал «Ундина».
18.00 Серіал «Комісар Рекс».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 2 серія.
21.00 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Іржа». 2 серія.
22.00 Вісті+.
22.20 Розкрити і довести.
23.15 Вісті. Чергова частина.
23.30 Народний артист.
23.40 Худ. фільм «Плівки Андерсона».
01.45 Дорожній патруль.
02.00 Серіал «Янголи Чарлі».
03.00 Худ. фільм «Катерина Велика».
03.45 Вісті. Чергова частина.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.55 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Напередодні.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.05 Сьогодні.
11.30 Червона стріла.
11.50 Країна порад.
12.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів-4».
13.45 По праву.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Супершпигунки».
17.25 Територія виживання.
18.40 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
19.50 Серіал «Чорний ворон».
21.00 Країна і світ.
21.35 Червона стріла.
22.00 Серіал «Клан Сопрано».
23.30 Гордон.
00.35 Кома: це правда.
01.05 Серіал «За межею можливого».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.10, 13.55, 15.50, 17.55, 21.45, 01.20 Погода.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.45 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
11.00 Новини.
11.15 Для тих, хто вдома.
11.30 Авторська програма О. Савенка «ЧетверТА влада».
12.10 Урок англійської мови №1.
12.30 Вітаю вас...
13.00 «Сільський час» з К. Вороненко.
13.50 Абетка безпеки.
14.00 Для тих, хто вдома.
14.15 Закон є закон.
14.30 Мультсеріал «Чарівник Смарагдового міста».
15.00 Новини.
15.15 Крок до зірок. ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»
16.00 Серіал «Все кльово».
16.55 Закон є закон.
17.05 Надзвичайна ситуація.
17.25 Телефон податкової — 007.
18.00 Есе В. Скуратівського «Бачу землю».
18.30 Зелений коридор.
18.50 Діловий світ.
19.00 Новини.
19.10 Саме той.
19.30 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
20.20 Вечірня казка.
20.40 Лотерея «Суперлото», «Кено».
20.50 Мегалот.
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.50 Ракурс.
21.55 Ситуація.
22.10 Гармонія душі. Л. Забіляста.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Серіал «Роксолана». Фільм 1. «Настуня».
02.15 «Україна в моєму серці». В. Крищенко. Частина 2.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Німецька мова. Урок німецької мови №2, новини, кліпи.
10.45 Освіта XXI століття. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.00 Прем'єра. «Діалог». М.Лобанов-Ростовський (США) та Дмитро Горбачов (Україна).
11.20 Мирослав Антонович і його голландські українці.
11.40 У Свидинку на святі українців.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 Світ авіації і туризму.
12.45 Люди і долі.
13.25 Лікар Роман Довженко рекомендує.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
09.00 Серіал «Сильні ліки».
14.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
14.50 Серіал «Ризиковані ігри».
15.20 Серіал «Друзі».
15.50 Серіал «Ідіот».
16.50 Хочу і буду.
17.30 Серіал «Любительська приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 2 серія.
18.30 Велике прання.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Серіал «Любительська приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 3 серія.
21.20 Серіал «Ідіот».
22.25 Без Табу з О. Герасим'юк.
23.35 ТСН.
23.55 Служба розшуку дітей.
00.00 Серіал «Крадії».
00.50 Серіал «Пристреліть мене».
01.10 Серіал «Ес клаб 7 у Голлівуді». 2 серія.

ТРЕТІЙ КАНАЛ

06.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Джентльмен-шоу.
07.00 Новини.
07.05 Караоке на майдані.
07.40 Мультфільм.
08.00 Новини.
08.20 Народна платформа.
08.25 Серіал «Люди та тіні-2».
09.20 Серіал «Темна конячка».
10.15 Абетка-малятко.
10.20 Арифметика— малятко.
10.30 Дискавері.
11.05 Екстрім-шоу «Команда «Еквітес».
12.00 Новини.
12.15 Країна порад.
13.05 Серіал «Пекло у раю».
13.55 Велике прання.
14.50 Серіал «Фадж».
15.00 Новини.
15.30 Кримінал.
16.00 Серіал «Задумав я втечу».
17.00 Серіал «Троє проти всіх».
17.55 Народна платформа.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Сімейні пута».
19.05 Серіал «Темна конячка».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Задумав я втечу».
21.35 Серіал «Люди та тіні-2».
22.30 Худ. фільм «Кілер-2».
00.45 Подробиці. Підсумки дня.
01.10 Серіал «Ніхто не досконалий».
02.10 Погода.
02.20 Худ. фільм «Нічого, крім правди».
04.20 Худ. фільм «Ритм».
05.45 Мультфільм для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.40 300 сек/год.
06.45 Серіал «Мумії живі».
07.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
07.40, 08.40, 18.40, 21.40 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
07.55, 09.05 Спорт.
08.00 300 сек/год.
08.05 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.10 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.05 Серіал «Ві-Ай-Пі».
11.05 Худ. фільм «Перехоплювачі».
12.45 Факти. День.
13.05 Серіал «Людина-невидимка».
14.00 Мультфільми.
14.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
14.40 Мультсеріал «Світ Текса Ейворі».
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.30 Мультсеріал «Де знаходиться Кармен Дієго?».
15.55 Серіал «Привіт, новачок!».
16.20 Серіал «Нові пригоди Тарзана».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.40 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Каламбур.
19.55 Худ. фільм «Прогулянка з придурками».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Кривавий місяць».
00.00 «Третя зміна» представляє: Серіал «Людина-невидимка»;
00.55 Худ. фільм «Привид»;
02.25 Худ. фільм «Напередодні». 1 серія, Каламбур.

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Кохання мого життя».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.30 «Вікна». Столиця.
08.40 Маски-шоу. Найкраще.
09.10 Серіал «Чортеня».
10.05 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
11.05 Дім.
12.00 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.20 Серіал «Кохання мого життя».
16.20 «Вікна». Кримінал.
16.30 Серіал «Комісар Монтельбано».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу. Найкраще.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Футбол. Євро-2004. Кваліфікація. Збірна Чехії — збірна Голландії.
23.15 Дім.
00.15 Маски-шоу. Найкраще.
00.45 Серіал «Комісар Монтельбано».
01.45 Прогноз погоди.
01.50 Х-пансія.
02.10 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
04.05 Худ. фільм «Солодка помста».
05.40 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.05, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Кобра-11».
09.55 «Вікна» з Д. Нагієвим.
10.55 Життя прекрасне.
12.05 Серіал «Дикий янгол».
13.00 Репортер.
13.09 Легкі новини.
13.10 Худ. фільм «Непереможний дикун».
15.05 Мультсеріал «Пуччіні».
15.25 Мультсеріал «КітПес».
15.50 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.15 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.15 Спорт.
19.25 Погода.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» з Д. Нагієвим.
21.29 Легкі новини.
21.30 Худ. фільм «Посланник небес».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
23.50 Серіал «Неш Бриджес».
00.45 Служба розшуку дітей.
00.50 Зона ночі.
01.15 Худ. фільм «Осінній марафон».
02.50 Зона ночі.
02.55 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
03.40 Зона ночі.
03.45 Життя прекрасне.
04.25 Зона ночі.
04.30 Худ. фільм «Осінній марафон».
06.00 Мультсеріал «Злюки бобри».

ГРТ

07.00, 08.00, 17.00 Новини.
07.15, 08.20 Телеканал «Добрий ранок».
09.00 Серіал «Інспектор Деррик».
10.05 Чекай мене.
11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Серіал «Дві долі».
12.25 Самі з вусами.
13.00 Місто жінок.
14.15 Серіал «Самозванці».
15.20 «Новий день». «Теорія неймовірності».
16.00 Серіал «Берег мрії».
17.25 Велике прання.
18.25 Сміхопанорама.
18.50 Футбол. Відбірковий матч Чемпіонату Європи-2004. Збірна Росії — збірна Швейцарії. У перерві — «Час».
20.50 Серіал «Дві долі».
22.00 Серіал «Убивча сила». «Золота обойма».
23.05 Прем'єра. Док. фільм «Пейзаж перед битвою. Центр».
00.00 Нічний «Час».
00.20 «Новий день». «Підводний світ Андрія Макаревича».
00.50 Серіал «Самозванці».
01.40 Місто жінок.
02.45 «Новий день». «Теорія неймовірності».
03.10 Сміхопанорама.
03.30 Серіал «Берег мрії».
04.15 Велике прання.
05.00 Серіал «Салон краси».
05.55 Серіал «Інспектор Деррик».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 2 серія.
08.50 Сам собі режисер.
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Іржа». 2 серія.
12.45 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Краще місто Землі».
15.25 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Серіал «Бригада».
17.10 Серіал «Ундина».
18.00 Серіал «Комісар Рекс».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 3 серія.
21.00 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Смерть за оголошенням». 1 серія.
22.00 Вісті+.
22.20 «Авторитет» із Д. Кисельовим.
22.50 Вісті. Чергова частина.
23.05 Народний артист.
22.20 Худ. фільм «Чоловіча компанія».
00.50 Дорожній патруль.
01.05 Гаряча десятка.
02.00 Серіал «Янголи Чарлі».
02.55 Худ. фільм «Катерина Велика».
03.45 Вісті. Чергова частина.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.55 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Рослинне життя.
10.05 Кулінарний двобій.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.20 Сьогодні.
11.30 Червона стріла.
11.50 Країна порад.
12.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів-4».
13.40 По праву.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Супершпигунки».
17.25 Щиросерде зізнання.
18.40 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів-4: лобова атака».
19.50 Серіал «Чорний ворон».
21.00 Країна і світ.
21.35 Червона стріла.
22.00 Серіал «Клан Сопрано».
23.40 Гордон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15, 11.10, 14.05, 15.50, 17.55, 21.45, 01.20 Погода.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.55 Серіал «Роксолана». Фільм 1 «Настуня».
11.00 Новини.
11.15 Служба розшуку дітей.
11.20 Для тих, хто вдома.
11.40 Бути жінкою з Т. Назаровою.
12.10 Урок французької мови №1.
12.30 Вітаю вас...
12.55 Телефортуна.
13.30 «Classic-прем'єр» з Т. Мiленiною.
14.00 Абетка безпеки.
14.10 Для тих, хто вдома.
14.25 Закон є закон.
14.30 Мультсеріал «Чарівник Смарагдового міста».
15.00 Новини.
15.20 Аллюр. ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНА СТУДІЯ «5»
16.00 Серіал «Все кльово».
16.55 Закон є закон.
17.05 Подорож у дитинство.
17.30 За великим рахунком.
18.00 Авторська програма Л. Лисенко «Не все так погано...».
18.30 Енергетичне поле.
18.50 Діловий світ.
19.00 Чемпіонат Європи з баскетболу. 1/4 фіналу. У перерві — новини.
20.45 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.50 Ракурс.
21.55 Ситуація.
22.05 Авторська програма О. Савенка «ЧетверТа влада».
22.45 Експосвіт.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Телевистава «Капітанша».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2 ОСВІТНІЙ КАНАЛ

10.10 Цей день в історії.
10.15 Урок англійської мови №2.
10.30 Освітянські новини
10.40 Наша мова. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.00 Прем'єра. «У кадрі і за кадром». Євген Шерстобітов.
11.30 60 років Національному заслуженому Українському народному хору ім. Григорія Верьовки.

КДРТРК

12.00 За київським часом.
12.10 Хіт-базар.
12.40 Історія однієї картини.
13.00 Укрнафтохімпроекту — 45 років.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
09.00 Серіал «Сильні ліки».
14.00 Серіал «Агентство «Місячне сяйво»-3».
14.50 Серіал «Ризиковані ігри».
15.20 Серіал «Друзі».
15.50 Серіал «Ідіот».
16.50 Хочу і буду.
17.25 Серіал «Любительська приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 3 серія.
18.30 Велике прання.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 ТСН. Погода.
20.15 Серіал «Любительська приватного розшуку Даша Васильєва». «За всіма зайцями». 4 серія.
21.20 Серіал «Ідіот».
22.25 «Я так думаю». Допінг у спорті.
23.25 ТСН.
23.45 Служба розшуку дітей.
23.50 Серіал «Крадії».
00.40 Серіал «Пристреліть мене».
01.10 Серіал «Ес клаб 7 у Голлівуді». 3 серія.

ТРЕТІЙ КАНАЛ

06.00 Новини.
06.05 Прокинься і співай.
07.00 Новини.
07.05 Золотий Гусак-шоу.
07.40 Молодіжний мультзбірник «Масяня».
08.00 Новини.
08.20 Народна платформа.
08.25 Серіал «Люди та тіні-2».
09.00 Новини.
09.20 Серіал «Темна конячка».
10.15 Англійський алфавіт для дітей.
10.30 Все для тебе.
11.05 Екстрім-шоу «Команда «Еквітес».
12.00 Новини.
12.15 Країна порад.
13.05 Серіал «Пекло у раю».
13.55 Велике прання.
14.50 Серіал «Фадж».
15.00 Новини.
15.30 «Чорний принц». Справжній детектив.
16.00 Серіал «Задумав я втечу».
17.00 Серіал «Троє проти всіх».
17.55 Народна платформа.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Сімейні пута».
19.05 Серіал «Темна конячка».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Задумав я втечу».
21.35 Серіал «Люди та тіні-2».
22.30 До подій 11 вересня в Америці. Худ. фільм «Мер Нью-Йорка — Руді Джуліані»
00.25 Подробиці. Підсумки дня.
00.40 Серіал «Ніхто не досконалий».
01.35 Погода.
01.45 Худ. фільм «Силует».
03.10 Науково-популярний тележурнал.
04.00 Худ. фільм «Ювелірна крамниця».
05.30 Мультфільм.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.40 300 сек/год.
06.45 Серіал «Мумії живі».
07.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
07.40, 08.40, 18.40, 21.40 Погода.
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.00, 09.05 Спорт.
08.00 300 сек/год.
08.05 Каламбур.
08.45 Факти. Ранок.
09.10 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.01 Серіал «Ві-Ай-Пі».
11.05 Худ. фільм «Прогулянка з придурками».
12.45 Факти. День.
13.05 Серіал «Людина-невидимка».
14.00 Мультфільми.
14.10 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
14.40 Мультсеріал «Світ Текса Ейворі».
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.30 Мультсеріал «Де знаходиться Кармен Дієго?».
15.55 Серіал «Привіт, новачок!».
16.20 Серіал «Нові пригоди Тарзана».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.40 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Каламбур.
19.55 Худ. фільм «Гадюка».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Худ. фільм «Привид».
23.55 «Третя зміна» представляє: Серіал «Людина-невидимка»;
00.50 Худ. фільм «Гріховна інтрига»;
02.20 Худ. фільм «Напередодні» 2 серія, Каламбур.

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Кохання мого життя».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.30 «Вікна». Столиця.
08.40 Маски-шоу. Найкраще.
09.10 Серіал «Чортеня».
10.05 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
11.00 Дім.
11.55 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.20 Серіал «Кохання мого життя».
16.20 «Вікна». Кримінал.
16.30 Серіал «Комісар Монтельбано».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу. Найкраще.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Серіал «Таємниці Ніро Вульфа».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Дім.
22.00 Худ. фільм «Солодка помста».
23.55 Маски-шоу. Найкраще.
00.25 Серіал «Комісар Монтельбано».
01.30 Прогноз погоди.
01.35 Живе кіно.
01.55 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».
04.00 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.05, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Кобра-11».
09.55 «Вікна» з Д. Нагієвим.
10.55 Життя прекрасне.
12.05 Серіал «Дикий янгол».
13.00 Репортер.
13.10 Худ. фільм «Посланник небес».
15.00 Мультсеріал «Пуччіні».
15.25 Мультсеріал «КітПес».
15.50 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.15 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.15 Спорт.
19.25 Погода.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» з Д. Нагієвим.
21.30 Худ. фільм «Перукарка і чудовисько».
23.15 Репортер.
23.30 Швидкий гол.
23.40 Погода.
23.50 Зона ночі.
23.55 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.40 Зона ночі.
01.05 Худ. фільм «Транзит».
02.40 Зона ночі.
02.50 Серіал «Макс — янгол з пітьми».
03.40 Зона ночі.
03.45 Життя прекрасне.
04.25 Зона ночі.
04.30 Худ. фільм «Транзит».
06.05 Мультсеріал «Злюки бобри».

ГРТ

07.00, 08.00, 17.00 Новини.
07.15, 08.20 Телеканал «Добрий ранок».
09.00 Серіал «Інспектор Деррик».
10.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Серіал «Дві долі».
12.25 Сміхопанорама.
13.05 Місто жінок.
14.15 Серіал «Самозванці».
15.20 «Новий день». «Російський екстрим».
16.00 Серіал «Берег мрії».
17.25 Велике прання.
18.25 Прем'єра. Док. фільм «Тетяна Дороніна. Особисте життя».
19.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.30 Серіал «Дві долі».
21.40 Серіал «Убивча сила». Золота обойма.
22.50 Лубянка. «Замах на маршала Тіто».
23.45 Нічний «Час».
00.05 «Новий день». Ударна сила. «Смерч».
00.30 Тихий будинок.
01.00 Серіал «Самозванці».
01.50 Місто жінок.
02.40 «Новий день». «Російський екстрим».
03.05 Самі з вусами.
03.30 Серіал «Берег мрії».
04.15 Велике прання.
05.00 Серіал «Салон краси».
05.55 Серіал «Інспектор Деррик».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 3 серія.
08.50 Аншлаг.
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Смерть за оголошенням». 1 серія.
12.45 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Краще місто Землі».
15.25 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Серіал «Бригада».
17.10 Серіал «Ундина».
18.00 Серіал «Комісар Рекс».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Каменська-2. Я помер учора». 4 серія.
21.00 Серіал «Марш Турецького. Нове призначення». «Смерть за оголошенням». 2 серія.
22.00 Вісті+.
22.20 Тетяна Дороніна. Театральний роман.
23.15 Вісті. Чергова частина.
23.30 Народний артист.
23.40 Худ. фільм «Касабланка».
01.55 Дорожній патруль.
02.10 Серіал «Янголи Чарлі».
03.00 Худ. фільм «Катерина Велика».
03.45 Вісті. Чергова частина.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.50 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 «Жіночий погляд» О.Пушкіної.
10.00 Квартирне питання.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.10 Сьогодні.
11.30 Червона стріла.
11.50 Країна порад.
12.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
13.40 По праву.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Супершпигунки».
17.25 Професія-репортер.
18.40 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів-4: лобова атака».
19.50 Серіал «Чорний ворон».
21.00 Країна і світ.
21.35 Червона стріла.
21.55 До бар'єра!.
23.35 Нічні музи.
01.05 Серіал «За межею можливого».

МАКС-2003: нам є що запропонувати світу

Шостий Міжнародний авіакосмічний салон (МАКС-2003) у підмосковному Жуковському — одна із найяскравіших подій серпня. П'ять днів свої досягнення демонстрували сотні авіафірм із 38 країн світу. У льотній програмі, за словами голови оргкомітету виставки, міністра промисловості, науки і технологій РФ Іллі Клебанова, брало участь майже 200 літаків і вертольотів. Уперше тут знамениті російські «Стрижи» і «Русские витязи» змагалися в льотній майстерності з пілотажними групами із Франції, Італії і США. Одне слово, МАКС-2003 ні в чому не поступався авіасалону в Ле-Бурже, котрий відбувся дещо раніше.

Фото Володимира ШЕРЕМЕТА.

У повітрі Ан-70.

В одній зв'язці

Визнаю, мене, та й не лише мене, більше цікавили наші — понад 30 українських підприємств: АНТК імені Антонова, Харківський і Київський авіазаводи, ЗМКБ «Прогрес», ОАО «Мотор Січ» та інші. Адже саме вони тут доволі часто виступали в ролі лідерів.

Авіапромисловці і фахівці авіабізнесу не відходили від стендів «Запорізький авіамоторний комплекс». І не дивно: давні партнери ЗМКБ «Прогрес» і ОАО «Мотор Січ» демонстрували не муляжі і макети, а натуральні двигуни, яких так гостро потребує вітчизняне і російське літакобудування. Сьогодні, судячи з рівня кооперації запоріжців з підприємствами російського авіапрому, вони летять уперед в одній зв'язці.

Сюди запоріжці привезли такий перспективний авіадвигун, як АИ-22. Його навіть торкалися руками, немов намагаючись переконатися, що він справжній. Цей турбореактивний двоконтурний двигун призначений для встановлення на 46-місні регіональні пасажирські лайнери Ту-324, а їм, як відомо, продовжувати справу ветеранів Як-40, Ан-24 і Ту-134. Виготовляти цей движок будуть разом з ВАТ «Казанське моторобудівне виробниче об'єднання», а його модифікацію можна використовувати в пасажирському та адміністративному варіантах перспективної моделі Як-48.

При співдружності ЗМКБ «Прогрес», Московського авіамоторного заводу «Салют» і «Мотор Січ» можна казати, розглядаючи турбореактивний двоконтурний двигун АИ-222-25. Він призначений для встановлення на навчально-тренувальні та навчально-бойові літаки Як-130, котрі не мають світових аналогів. Вони витримують порівняння з птахами: маючи кут атаки в півтора разу більший, ніж у найсучасніших винищувачів і штурмовиків, імітують у повітрі поводження більшості бойових реактивних літаків 4—5 поколінь. Проте 65 відсотків деталей і вузлів цього літака виробляють на «Мотор Січі», решту — на «Салюті». Такий поділ праці дає змогу заощаджувати і час, і засоби.

Турбовальний двигун АИ-450, суто запорізьке дітище, незамінний як маршова силова установка для вертольотів вантажопідйомністю 1,5—4 тонни — багатоцільових Ка-225 і «Ансат», модернізованих ветеранів неба Мі-2. Унікальність цього двигуна в тім, що за маси, яку можна порівняти за вагою з мотором «Запорожця», він має потужність до 550 кінських сил.

30-літнє співробітництво запоріжців із санкт-петербурзьким заводом імені В. Климова — це окрема тема. Майже 60 відсотків прибутку «Мотор Січі» — гроші за продаж, за супровід в експлуатації, модернізацію і ремонт авіадвигунів, які розроблено в місті на Неві. Чому дивуватися, якщо майже всі (95 відсотків, за повідомленнями преси) російські вертольоти літають сьогодні на запорізьких моторах. Вони воюють у Чечні, їх продаж на експорт приносить Росії сотні мільйонів доларів на рік. Завдяки запорізьким двигунам багато в чому досягнута найважливіша конкурентна перевага російських вертольотів — їх змога адаптуватися до високогірних умов і спекотного клімату.

ДОВІДКА. Сьогодні «Мотор Січ» — одне з найбільших авіамоторобудівних підприємств Європи — виробляє, випробовує, супроводжує в експлуатації і ремонтує 55 типів і модифікацій двигунів для 61 виду літаків і вертольотів різного призначення. Його продукція експлуатується у 109 державах світу. Це — єдине машинобудівне підприємство країни, чий річний дохід перевищує один мільярд гривень. Майже половину свого прибутку мільярдер заробляє в Росії, приблизно 30 відсотків — в далекому зарубіжжі.

Нині запоріжці і климовці спільно освоюють виробництво двигуна ВК-1500 для легких близькомагістральних літаків Ан-38, Бе-2, Ан-3. Останній незабаром замінить культовий «кукурузник».

Турбовальний ВК-2500 за паливної економічності і ваговими характеристиками — двигун світового класу. Завдяки йому винятково мирні вертольоти Мі-14 і Ка-32, а також грізні Мі-24, Мі-28, Ка-50 («Чорна акула») і Ка-52 («Алігатор») збільшують свою «стелю» на 1—2 кілометри, а вантажопідйомність на дві тонни. І будь-який з раніше випущених двигунів сімейства ТВ3-117 може бути порівняно недорого і швидко переобладнаний на ВК-2500.

— Досвід виробництва всіх наших нових виробів свідчить про те, що кооперація України та Росії у виробництві найсучаснішої авіатехніки не має альтернативи, — підкреслив голова правління ВАТ «Мотор Січ» В'ячеслав Богуслаєв. — Тісне співробітництво лише зміцнює позиції двох держав. Якщо обидві сторони мають зазвичай рівні права на розробку і виробництво перспективних зразків авіамоторів і льотної техніки, то кожна держава заощаджує не менш як 50 відсотків сил і засобів на її проектування і запуск у серію.

...Уперше запоріжці продемонстрували двоконтурний турбореактивний двигун Д-436-148. Це він призначений для нового українсько-російського реактивного пасажирського лайнера Ан-148, що в Жуковському називали сюрпризом.

Український сюрприз

Повідомлення про те, що АНТК імені Антонова проектує сучасний регіональний літак, з'явилися в ЗМІ ще на початку минулого року. Багато хто тоді відсував реалізацію цього проекту на далеку перспективу. Але викачування першого фюзеляжу дослідного зразка АН-148 відбулося вже в лютому нинішнього року. Це змусило російських фахівців одразу серйозно до нього придивитися. Адже в Росії також почали створювати власний середньомагістральний літак. У тендері на його створення переміг проект RRJ, представлений конструкторськими бюро Сухого, Яковлева, Ільюшина — з російської сторони, а також американською компанією «Боїнг». Проте, схоже, антоновці вочевидь випереджають своїх потенційних конкурентів.

Передбачаючи великий попит на регіональні лайнери, котрий підсилюють старіння і списання працюючих сьогодні Ан-24 і Ту-134, антоновці вже давно у зв'язці з українськими і російськими підприємствами створюють регіональний двомоторний реактивний літак, точніше — сімейство цих літаків. Базовим варіантом стане Ан-148-100 місткістю від 70 до 80 пасажирів, з дальністю польоту 5100 кілометрів і крейсерською швидкістю. Уже зібрано другий фюзеляж нового літака і завершують складання основних елементів його крила, створюють другий дослідний екземпляр, виготовляють деталі для третього. У виробництві дослідних машин бере участь і Харківський авіазавод, де планується розгорнути його серійний випуск. Уперше новий літак має піднятися в повітря на початку другого кварталу 2004 року, а сертифікаційні іспити закінчаться до початку 2005-го. Цього ж року перша машина має бути відправлена замовнику.

Що Путін не побачив

Відкривали авіасалон демонстраційні польоти. У небі виконували фігури пілотажу винищувачі МіГ-29 і Су-30, вертольоти Ка-50 і Мі-28Н, навчально-тренувальні Як-130 і МіГ-АТ, Бе-200, Іл-96, Ту-334... Літальні апарати змінювали один одного, як танцюристи на сцені.

Уперше в історії авіасалонів над льотним полем строєм пройшли американські винищувачі F-15. А ми чекали Ан-70. Знаковим було приземлення біля нього вертольота Президента Росії, який прибув на відкриття салону. Проте Володимир Путін так і не побачив демонстраційного польоту Ан-70: побажавши успіхів учасникам виставки, він полетів на Алтай.

Після пробіжки україно-російський військово-транспортний літак сиротливо стояв на узбіччі злітної смуги. Добре, що було кому замовити слово за наш Ан-70. МАКС відвідали заступник Голови ВР Олександр Зінченко, віце-прем'єр-міністр України Віталій Гайдук, посол України в РФ Микола Білоблоцький. З віце-прем'єром уряду Росії Б. Альошиним, а також міністром промисловості, науки і технологій РФ І. Клебановим вони обговорили й подальшу долю Ан-70. До речі, Борис Альошин заявив, що має намір наполягати на внесенні зобов'язань, узятих Росією щодо створення Ан-70, у держоборонзамовлення поточного або наступного року.

Хоч би як там було, у другій половині дня Ан-70 все-таки злетів у підмосковне небо і виконав політ на «відмінно». Це була краща відповідь на скандальну заяву головкому ВПС Росії генерал-полковника Володимира Михайлова, мовляв, «цей літак не можна пускати на МАКС, щоб не сталося тяжкої авіаційної події... Літак не відповідає вимогам безпеки».

На прес-конференції АНТК імені Антонова льотчики, які пілотували літак, звернулися до журналістів із запитанням: «Чому нам дозволяють літати лише після узгодження «нагорі»? Мабуть, російських генералів більше цікавить транспортний літак, здатний конкурувати на ринках повітряних перевезень. Звідси і розмови про помпажі, гучність двигунів Д-27.

— Помпажі?! Та за останні три роки не було жодного, — запевнив перший заступник генерального конструктора ЗМКБ «Прогрес» Ігор Кравченко. — Що стосується гучності... А кому потрібно, щоб Су-27 задовольняв вимоги гучності? Ан-70 насамперед військовий літак, а до нього висувають вимоги як до цивільного. Хоча замовник і не ставив перед нами таке завдання. Природно, цивільна модифікація Д-27 буде зовсім інша...

Проте частина російських авіабудівників хочуть мати власний військово-транспортний літак. Відомо також, що літак Іл-76МФ конструктивно не зможе виконати всіх завдань, які у воєнний час покладають на машину такого класу. Тому є впевненість, що Ан-70 посяде своє місце в ВПС українських і російських, інших країн, де нині придивляються до цього літака. Нещодавня зустріч прем'єр-міністрів України і Росії в Ялті вселяє оптимізм: на міждержавному рівні ще раз визнано перспективність і доцільність проекту Ан-70.

— Серія міжурядових угод дала змогу вивести з економічного штопора авіаційну індустрію і науку двох країн, зберегти кадровий кістяк професіоналів, зміцнити і розширити співробітництво у сфері ноу-хау і хай-тек, — підкреслив В'ячеслав Богуслаєв. — Гадаю, концептуальні підходи, закладені в Угоду між урядами Російської Федерації й України про виробничу і науково-технічну кооперацію оборонного комплексу двох держав, цілком могли б зіграти роль однієї з головних несучих конструкцій Авіабудівного консорціуму деяких країн СНД і далекого зарубіжжя...

ДОВІДКА. Два роки тому на Тибеті (Китай) в умовах високогір'я і високих температур відбулися демонстраційні польоти вертольота Мі-17-1В с двигунами ВК-2500. Піднявшись на висоту майже вісім кілометрів (замість граничних шести), вертоліт перелетів через Гімалаї.

Ан-140 складатимуть у Самарі?

Побудувати цей літак у Самарі намагаються з 1995 року, але жодна машина зі стапелів заводу «Авіакор» так і не зійшла. Тим часом фахівці Харківського державного авіаційного виробничого підприємства (ХДАВП) не лише освоїли весь технологічний ланцюжок від поставлення літака на виробництво до підтримки машини в експлуатації (її вже використовують три авіакомпанії України), а й допомогли іранській авіаційно-будівельній компанії HESA налагодити випуск Ан-140. Тут уже вироблено два літаки. Як повідомив генеральний директор ХДАВП Павло Науменко, цього року в Харкові та Ісфахані буде складено 10 літаків Ан-140, а в майбутньому — 18. Загалом за допомогою харків'ян іранці мають намір побудувати 105 машин.

Цікавість до Ан-140 уже виявляють і в інших зарубіжних країнах. Так, на авіасалоні в Ле-Бурже підписано контракт між ХДАВП та авіакомпанією Air Libya про постачання п'яти літаків Ан-140. Перша машина буде передана лівійському замовникові наступного року. Загальна сума контракту — 45 мільйонів доларів США.

На цьому тлі відставання росіян у реалізації програми Ан-140, зумовлене багатьма причинами, стає особливо помітним. А якщо врахувати, що за комплектацією літак на 40 відсотків російський, то можна уявити, які втрати це несе місцевим авіабудівникам. Харківське авіаційне підприємство запропонувало «Авіакору» свою допомогу у прискоренні запуску серійного виробництва Ан-140 російського складання. На минулому авіакосмічному салоні в Жуковському генеральний директор ХДАВП Павло Науменко і самарський губернатор Костянтин Титов підписали договір про підтримку програми Ан-140 на заводі «Авіакор». Обидві сторони мають намір незабаром створити спільне україно-російське підприємство. Розрахунок простий: це гарантує харків'янам вихід на базовий російський ринок. Авіакомпанія «Самара» вже замовила майбутньому СП два літаки Ан-140. Наступного року спільними зусиллями Харкова, Самари та Ісфахана на авіаринок буде поставлено від 20 до 22 літаків Ан-140, а 2005-го — не менш як 35.

В авіапромах інтеграційний процес підсилюється, щойно сторони бачать взаємний зиск від тих чи тих проектів. Безумовно, на цьому шляху багато труднощів. Очевидно, що лише ініціативи законодавчої і виконавчої влади обох країн недосить. Тільки погоджена робота урядів обох держав, проектувальників, виробників та авіаперевізників може дати поштовх до розвитку українського авіапрому.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запоріжжя — Москва — Запоріжжя.

«Дисиденти» Антанти

В Одесі буде споруджено монумент на честь повсталих у 1919 році іноземних моряків

ІСТОРІЯ ВЧИТЬ НАЩАДКІВ

Перебуваючи якось в Одесі, Надзвичайний і Повноважний Посол В'єтнаму в Україні Ву Зіонг Хуан запропонував голові облдержадміністрації Сергію Гриневецькому встановити в обласному центрі пам'ятник другому в історії ДРВ президентові Тон Дик Тхангу. Мотив такий: будучи моряком на одному з кораблів французької військової ескадри, той став ініціатором повстання рядових членів екіпажів на флоті Антанти під час інтервенції на півдні України в 1919 році і таким чином урятував Одесу від обстрілів, руйнації та можливої загибелі мешканців міста.

Що ж, факт активної участі Тон Дик Тханга у заколоті на одному з французьких кораблів незаперечний. Саме за це моряка було засуджено французьким трибуналом до 25 років каторги. Екіпаж крейсера «Париж», на якому він проходив службу, відмовився коритися начальству і брати участь в агресії. Тому його одразу ж, уже через кілька годин перебування в Чорному морі, за письмовим свідченням самого Тон Дик Тханга, було виведено назад, у море Середземне. Та чимало кораблів Антанти стали на одеський рейд, зайшли до порту. На багатьох з них теж були моряки з такими самими настроями й поглядами, які мав моряк-в'єтнамець. І вони, ризикуючи своїми життями, ігнорували накази командирів вести вогонь по місту, диктували їм свою непохитну волю — припинити інтервенцію — і таки перемогли.

І в Одесі пам'ять про мужніх іноземців таки увічнять — до цього вже робляться конкретні кроки.

Жанна ЛЯБУРБ

«Не вважайте нас убивцями...»

«Ми хочемо розповісти правду про так зване добровільне перебування в Одесі...

Перемир'я, укладене 11 листопада (цього дня 1918 року у Франції, в Комп'єнському лісі, Антанта уклала перемир'я з Німеччиною. — **Г. В.**), було нами зустрінуте з почуттям полегшення, як кінець кривавої бойні. Але ярмо військової дисципліни не тільки не стало для нас легшим, а, навпаки, ми відчули його гніт дужче, ніж будь-коли: не будучи у змозі одуматися ще, ми опинилися в Росії, щоб тут звершити — ми це усвідомлюємо тепер — найбільший і найганебніший замах на життя і свободу робітничого класу, до якого ми і самі всі належимо.

Прибувши до Одеси не обізнаними з намірами уряду, ми були всі у повній необізнаності стосовно політичної обстановки в місті.

18 грудня (саме цього дня на пароплаві «Добруджа» до Одеського порту прибув чималий десант французьких військ, оснащений танками, броньовиками та іншими найновішими видами зброї. — **Г. В.**), сліпо підкоряючись прислужникам капіталу — офіцерам, ми зухвало поглумилися над тими, кого ми ще не знали... Пробачте, товариші й брати, не вважайте нас убивцями, адже 18 грудня ми не розуміли, навіщо, власне, ми відкриваємо вогонь...»

Це — уривки з листа групи французьких солдатів, опублікованого в газеті «Комуніст», що нелегально видавалася в дні інтервенції Антанти. Між захопленням Одеси прибульцями і оцим письмовим каяттям — лише кілька місяців. Тоді, у листопаді—грудні 1918 року, до Одеської затоки прибули десятки французьких, англійських, італійських військових кораблів, з них до міста висадилося близько 50 тисяч антантівських вояків. З Катеринодара прибуло 10 тисяч білогвардійців-денікінців під командою генерала Гришина-Алмазова. Розпочався кривавий терор. Людей розстрілювали без слідства і суду. А вже 1 лютого 1919 року французькі солдати 58-го піхотного полку відмовилися виступати проти місцевих партизанів. Через два місяці після окупації Одеси 500 французьких солдатів були заарештовані за те, що не хотіли більше воювати проти населення українського Причорномор'я.

Прозріння від «Іноземної колегії»

Що ж ото за всесильний «Ле Коммюніст», який зумів розкласти інтервентську армію? З такою назвою виходила в Одесі газета, що її видавала створена у грудні 1918 року підпільна агітаційно-пропагандистська організація «Іноземна колегія». Вона вела роботу у військах Антанти якраз з метою їх розладу. До тієї колегії входило кілька національних осередків — англійський, польський, румунський, сербський, грецький, а наймасовішим, найактивнішим, найбойовитішим був французький. Він і налагодив випуск газети «Ле Коммюніст». Та ще різних листівок, звернень. У них, як і в газеті, йшлося про одне: іноземцям їхньою рідною мовою розтлумачувалася справжня мета інтервенції, їх закликали схаменутися, прозріти, не стріляти в таких само простих людей, як вони самі.

Друкувалися всі оті видання в підпільній, обладнаній в катакомбі у приміському селі друкарні. Вночі таємно доставлялися до Одеси, а там уже — у військові частини, на кораблі. Особливо поліпшилася друкована пропаганда після того, як до Одеси прибула, щоб узяти участь в роботі «Іноземної колегії», Жанна Лябурб. Починаючи з третього номера, газета «Ле Коммюніст» почала виходити чистою, живою французькою мовою, в ній друкувалися всім зрозумілі, а водночас емоційно наснажені, полум'яні рядки, якими Жанна вела мову зі своїми земляками.

А скількох матросів і солдатів переконувала вона щодо несправедливості місії, до якої їх залучили далеко від батьківщини, під час зустрічей, бесід на вулицях, у барах, клубах, куди вона приходила, щоб невимушено порозмовляти зі своїми земляками, сміливо висловити свої думки. Саме після таких зустрічей від корабля до корабля линуло: «До Тулона!», «До Марселя!», «До Франції!», «Додому!»

«Приїзд Жанни, справжньої француженки, яка знаходила найзрозуміліші й найпалкіші аргументи, надзвичайно активізував роботу, — писала пізніше Олена Соколовська. — З повним презирством до небезпеки йшла Жанна на роботу. З непереборною впевненістю в перемозі й у правоті своєї справи вона вступала в бесіди з французькими солдатами, розбиваючи тих, хто вірив у чесність намірів французької демократії, викриваючи істинну суть імперіалістичної інтервенції...»

Жінці не можна було потрапити на військові кораблі — туди проникали інші члени «Іноземної колегії». Майже на всіх великих кораблях побував, зокрема, переодягнений у форму французького матроса Яків Єлін, якого французи вважали своїм земляком і називали Жаком (дев'ять років працював на автозаводі «Рено», де й «офранцузився»). Михайла Штилівкера вони називали Мішелем і теж не мали сумнівів щодо його французького походження, хоча він тільки якийсь час мешкав у Парижі, працював таксистом — тому й мову знав досконало...

Розстріляні опівночі

— То пізніш уже з'ясувалося: їх видав провокатор, назвавши і прізвища, й адреси.

А того пізнього вечора 1 березня 1919 року до будинку № 24 по вулиці Пушкінській в Одесі тихо під'їхала вантажівка, з неї зіскочили озброєні люди, оточили дім. До 13-ї квартири, що належала сім'ї Лейфман і де мешкала Жанна Лябурб, увірвалися офіцери контррозвідки. Усіх, хто там був, оголосили заарештованими. Почали обшук, виявили агітаційні видання «Іноземної колегії». Усім — членам отієї колегії Жанні Лябурб і Стойкові Раткову, що якраз туди нагодився, господарці квартири та трьом її дочкам, які всіляко допомагали підпільникам, а також їхньому сусідові Швецю, — зв'язали руки, поодинці вивели на вулицю, повантажили в кузов автомашини. Та попрямувала на Катерининську площу, до будинку французької контррозвідки... Лягли на могилу розстріляних квіти й вінки від членів «Іноземної колегії», котрі залишилися живі, щоб боротися проти інтервенції далі...

Постріли, що пролунали в ніч на 2 березня в Одесі, примусили остаточно отямитися французьких солдатів і матросів. Історик Жан Гокон писав: «Рідко яке вбивство так швидко приносило свої плоди». Саме після тієї ночі й почалися масова непокора солдатів і матросів своєму командуванню, повстання на кораблях. Генерал д'Ансельм одержав з Парижа наказ французького уряду розпочати евакуацію з Одеси — і 5 квітня війська та флот інтервентів залишили місто, хоча й стояли ще якийсь час на рейді.

* * *

У квітні 2004 року виповниться 85 років відтоді, як героїчними зусиллями багатьох відомих і невідомих людей були зірвані плани Антанти утворити в Одесі плацдарм для широкого наступу в глиб нашої країни. Саме до цієї дати, слід сподіватися, й буде споруджено монумент, який увічнить пам'ять про повстання моряків на кораблях Антанти як однієї з героїчних сторінок в історії Одеси. Уже проведено конкурс на кращий його проект, у якому перемогу одержав заслужений художник України скульптор Олександр Князик. Уявляю вже отой монумент на розі вулиці Преображенської та бульвару Мистецтв: висока гранітна стела, а на ній моряк сурмить чи то сигнал тривоги, чи відбій. Скоріш — останнє: відбій антантівській інтервенції проти нашої країни, що ганебно провалилася.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Висадка французьких військ в Одеському порту

ПОСТ ДАІ

Їдемо з тривогою битою дорогою

Тільки протягом семи місяців цього року через незадовільний стан вулично-шляхової мережі в Україні сталося 7182 дорожньо-транспортні пригоди, у яких загинуло 1228 осіб і травмовано 8122.

Можна зрозуміти обурених водіїв, які риторично запитують: «Куди діваються кошти від щорічного «дорожнього» податку?..» Справді, потрапляючи в повному обсязі до місцевих бюджетів, транспортний збір ніби розчиняється у загальній масі фінансових надходжень і здебільшого використовується не за призначенням. А ту дещицю, що все-таки потрапляє на рахунки дорожньо-комунальних організацій, використовують не завжди ефективно. Реагування шляховиків на дефекти та пошкодження дорожнього покриття часто-густо обмежується встановленням знаків «Нерівна дорога», «Пагорб», «Вибоїна» тощо.

Як повідомив заступник начальника відділу нагляду за станом доріг Департаменту ДАІ МВС України полковник міліції Євген Кравченко, випадки ДТП через халатність працівників та посадових осіб дорожньо-комунальних підприємств і організацій — непоодинокі. Адже ремонтують дороги за дешевими технологіями. Як, скажімо, способом поверхневої обробки, котрий у більшості цивілізованих країн давно канув у Лету. А в нас «відновлена» проїзна частина з часом усіюється дрібним щебенем, що, піднімаючись колесами авто, пошкоджує машини.

Тож водіям, які вскочили в халепу, спричинену незадовільним станом утримання доріг, радимо неодмінно звертатися до суду для встановлення винних та відшкодування завданих збитків. Звісно, за умови документального оформлення ДТП.

До того ж відповідно до постанови Кабміну України власники дорожніх об'єктів або уповноважені ними органи зобов'язані брати участь в огляді місця ДТП, щоб згодом усунути виявлені недоліки.

На жаль, дуже часто водії звинувачують саме ДАІ у невідповідності доріг нормам і стандартам. Однак будівництво, ремонт і експлуатація автомобільних шляхів — не в компетенції Державтоінспекції, яка, до речі, здійснює нагляд за дотриманням вимог проектної документації під час їх будівництва і контролює дотримання правил безпеки руху.

Олександр ПЕЧЕНЕНКО,
старший інспектор Департаменту ДАІ МВС України.

ТЕНДЕНЦІЇ

Дзвінок зневіреного

Близько третьої години дня в черговій частині районного управління міліції пролунав телефонний дзвінок. Погрози на адресу генерального директора одного з київських заводів невідомий мотивував тим, що йому вже два місяці не виплачують заробітну платню. У разі затримки зарплатні він погрожував підірвати директорське авто.

Сищикам знадобилося кілька днів, щоб визначити анонімa. Ним виявився 62-річний працівник воєнізованої охорони заводу. Під час слідства з'ясувалося, що приводом до даного інциденту стало просте бажання одержати свої кревні гроші.

Змінившись уранці, охоронець пішов додому. Із сусідом добре випив, після чого й зважився зателефонувати до міліції. Аби він був тверезий, навряд чи набрався б хоробрості зробити цей відчайдушний крок. Несвоєчасна виплата зарплати для багатьох людей — болюча тема. Особливо для незаможних, до яких належить і підозрюваний. Колишній учитель праці однієї з київських шкіл перебивався пенсією у 150 гривень. Вирішив підробити охоронцем на заводі. 250 гривень зарплати одержував із хронічним запізненням.

...Сухорлявий сивочолий чоловік, акуратний і скромний, зізнався слідчому, що насправді не збирався підривати директорське авто. Просто хотів хоч якось достукатися до «верхів», далеких від злигоднів простих людей.

Щодо затриманого порушили кримінальну справу. За протиправні дії передбачено штраф у розмірі від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, або арешт строком до шести місяців, або ж обмеження волі терміном до трьох років.

З початку року по Києву офіційно зареєстровано 11 подібних анонімних дзвінків.

Марина КОТЕНКО.
(ЦГЗ ГУМВС України в місті Києві.)

НОВЕ ОБЛИЧЧЯ, АЛЕ СТАРИЙ ВИШКІЛ

Прикордонна застава «Кароліно-Бугаз» — одна з кращих в Одеському прикордонному загоні. Сюди охоче возять високих гостей та журналістів, але тут не чепуряться лише перед їх прибуттям. Бо вишкіл уже майже став нормою. Прикордонників недарма вважають військовою елітою, а якщо вони охороняють морський кордон — то й поготів.

Зовні декілька будівель, схованих від допитливого ока за високим парканом, навіть не нагадують якийсь військовий об'єкт. Нас радо зустрічають усміхнені молоді хлопці (й навіть жінки!) і розповідають не про свою нелегку службу, яку їм доводиться нести і вдень, і вночі, за будь-якої погоди та настрою, а про новий прожектор, нові мотоцикли для прикордонного патруля, підсобне господарство — свиней, город і солодкий перець, який особливо рясно на ньому родить. Звичайно, освоювати другу — сільськогосподарську — професію спонукало прикордонників не розкішне життя, але так нині виживають усі військові частини.

Торік тутешні прикордонники затримали контрабанди на суму понад мільйон гривень. Серед найбільшого «улову» — партія золота, старовинні картини, які повернули до музею, 50 тонн курячих стегенець.

У зв'язку з прийняттям Закону «Про державну прикордонну службу» з 1 серпня цього року прикордонні війська стали правоохоронним органом. Збільшиться на п'ять тисяч (до 50 тисяч осіб) загальна чисельність прикордонних військ, дещо зміняться і загальна структура, й порядок діяльності прикордонників. За словами Голови Держкомітету у справах охорони Державного кордону України, командувача прикордонних військ генерал-полковника Миколи Литвина, зокрема, передбачається відхід від суто військових форм охорони державного кордону у бік розширення поліцейських функцій. Прикордонники відмовлятимуться від статичних форм роботи, а більше працюватимуть із оперативною інформацією.

Буде створено мобільні патрульні підрозділи, на певних напрямках діятимуть інспектори прикордонних служб. Новий закон відображає всі зміни, які відбулися в діяльності прикордонників останнім часом. Та й збільшення чисельності буде не просто механічне. Завдання прикордонників значно розширено — їм надано функції реєстрації іноземців у пунктах пропуску, створено загони морської охорони у виключній (морській) економічній зоні України, нові підрозділи на північно-східній ділянці державного кордону тощо. Все це потребує збільшення чисельності прикордонників, яке відбуватиметься не водночас, а до 2005 року, виходячи з економічних можливостей держави.

Юліана ШЕВЧУК,
Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).
Київ — Одеса — Київ.

Прикордонна застава «Кароліно-Бугаз» — одна з кращих в Одеському прикордонному загоні

Оренда угідь: кому вигідніше — громадянам чи юридичним особам?

ЗЕМЕЛЬНА АРИФМЕТИКА

Термін оренди

Користування землею на умовах оренди може бути короткострокове й довгострокове. Згідно з ч. 3 ст. 94 Земельного кодексу короткострокова оренда не може перевищувати 5 років, а довгострокова — 50. Майже 35 відсотків власників земельних часток (паїв) уклали договори оренди землі лише на 1—3 роки, 51 відсоток — на 4—5 років, а 12 відсотків — на 6—10 років. У межах зазначених термінів закон допускає можливість укладання договору, термін дії якого обумовлюється певними умовами. До них можна віднести, наприклад, завершення виконання необхідного обсягу господарських робіт, закінчення будівництва, капітального ремонту або реконструкції жилих будинків та виробничих споруд тощо.

Орендна плата

Орендне землекористування є платним. У ст. 19 Закону «Про оренду землі» орендна плата за земельну ділянку визначається як платіж, який орендар сплачує орендодавцеві за користування земельною ділянкою. Розмір, форма і строки внесення орендної плати встановлюються за угодою сторін, зазначеною в договорі оренди. Під час дії договору внесення орендної плати наперед допускається на строк не більш як один рік. У разі визнання договору недійсним одержана орендодавцем за фактичний строк користування земельною ділянкою плата не повертається.

Закон передбачає і форми встановлення сторонами орендної плати. Вона може вноситись у грошовій (залежно від оцінки вартості землі), натуральній (надання орендарем орендодавцеві частини продукції, одержаної від використання ділянки) та у відробітковій (надання орендарем певних послуг орендодавцеві) формах. Так, наприклад, у 2002 році 83 відсотки договорів на оренду земельних часток передбачали натуральну форму плати, 8 — відробіткову, і лише 9 — грошову.

Закон допускає поєднання різних форм орендної плати, зазначених у договорі, але орендна плата за земельні ділянки, що перебувають у державній і комунальній власності, має вноситись лише у грошовій формі.

Приватизація чи оренда присадибних і садових ділянок

У зв'язку з тим, що у громадян земельна ділянка може бути лише у власності або оренді, постає питання, що вигідніше і чи потрібно поспішати з приватизацією. Для того, щоб дати відповідь на це запитання, необхідно з'ясувати переваги і недоліки власності й оренди землі.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

По-перше, відповідно до перехідних положень Земельного кодексу України всі громадяни до 1 січня 2004 року мають переоформити право постійного користування земельною ділянкою на право власності або право оренди на неї.

По-друге, власник земельної ділянки платить земельний податок у розмірі, як і землекористувач, маючи право постійного користування, а орендар — орендну плату, яка розмірами є більшою від земельного податку у два і більше разів.

По-третє, у разі відчуження земельної ділянки для суспільних потреб, у власника вона викупляється, а в орендаря вилучається.

По-четверте, якщо немає можливості самостійно використовувати земельну ділянку, власник може сам здати її в оренду й одержувати за це орендну плату. Водночас орендар може використовувати земельну ділянку лише для цілей, визначених умовами договору оренди. Крім того, власник земельної ділянки має переваги у разі її дарування, міни тощо.

На відміну від громадян, приватні, юридичні особи можуть приватизувати земельну ділянку лише шляхом викупу. Тому тут потрібне обгрунтування доцільності, яке залежить від вартості земельної ділянки і розміру орендної плати. Якщо враховувати, що ринкові ціни в 2002—2003 роках на земельні ділянки несільськогосподарського призначення майже не змінилися і в середньому становлять від 6 до 20 гривень за один квадратний метр залежно від виду використання, то сьогодні вигідно земельні ділянки викупляти.

Антон ТРЕТЯК,
доктор економічних наук, віце-президент УААН;
Олександр СТРАТІЛАТ,
кандидат економічних наук, заступник академіка-секретаря відділення аграрної економіки і земельних відносин УААН.

А випробування й атестацію не проходять

Харчові рідини (пиво, сиропи, мінеральні води, алкогольні та безалкогольні напої тощо) постачаються у торгівлю в КЕГах від 10 до 50 літрів. Їх виготовляють з високоякісних корозійно-стійких марок сталі, допущених до застосування Міноохорони здоров'я України. Порівняно з тарою з деревини та алюмінію у цих ємностях подовжується термін зберігання, смакові властивості напоїв не погіршуються.

Вітчизняні пивоварні заводи почали розливати пиво в КЕГи десяток років тому (в Європі — у 50-60 рр.), і сьогодні в Україні використовується понад 500 тисяч ємностей в основному закордонного виробництва. Пивний ринок розвивається дуже інтенсивно, тому цілком можна передбачити, що найближчими роками частка КЕГового пива на вітчизняних підприємствах збільшуватиметься пропорційно зростанню обсягів виробництва пива.

За нормативними документами країн-виробників КЕГи за конструкцією та призначенням є засобами вимірювальної техніки. На них поширюється дія Закону України «Про метрологію і метрологічну діяльність», за яким таку техніку дозволяється застосовувати лише за умови, якщо вона пройшла державні приймальні випробування або державну метрологічну атестацію. Але ввезення в країну КЕГів іноземними фірмами, їхніми резидентами та підприємцями, продаж, надання у прокат здійснюється без проведення таких випробувань або атестації.

Така само ситуація склалася і з КЕГами, які вже були у вжитку і ввозяться легально.

У Європі термін використання цих ємностей обмежений 30 роками, але в більшості випадків парк КЕГів повністю змінюється там уже за 5—7 років. Тому після виплати лізингового кредиту підприємство безболісно продає цілими партіями використані КЕГи. Зарубіжні фірми-виробники не проводять державну метрологічну атестацію ємностей, а, отримавши чималий прибуток, перекладають проблеми метрологічного забезпечення КЕГів на українського споживача.

Як зазначив заступник директора з метрології Українського державного науково-виробничого центру стандартизації, метрології і сертифікації (УкрЦСМ) Сероп Кіалдунозянц: «Недоліки в метрологічному забезпеченні вимірювання пива із застосуванням таких мір, як КЕГи, коли до нашої країни ввозяться та перебувають в обігу десятки тисяч ємностей, що не пройшли державну метрологічну атестацію, є наслідком відсутності конкретних дій метрологічної служби Мінагрополітики».

Споживачі — у даному разі ресторани, бари та кафе —хочуть знати, яку кількість пива вони отримують у КЕГу, ким це гарантовано, чим підтверджено. Як вважають фахівці УкрЦСМ, першочерговими заходами для виправлення ситуації можуть бути: розроблення державного стандарту України на технічні вимоги до КЕГів як до засобів вимірювальної техніки; проведення державних приймальних випробувань та занесення до «Державного реєстру засобів вимірювальної техніки, допущених до застосування в Україні» КЕГів вітчизняних та зарубіжних виробників, які постачають їх на ринок України.

Як вирішується метрологічне забезпечення КЕГів, скажімо, у ЗАТ «Оболонь», де виробляється четверта частина українського пива і яке першим у галузі отримало міжнародний сертифікат якості ISO 9001 за версією 2000 року? Розповідає головний метролог акціонерного товариства Володимир Іваненко:

— З 1995 року на підприємстві діє сучасна лінія розливу пива у КЕГи потужністю 400 КЕГів на годину. Використовуються бочки ємністю 30 та 50 л. Проводити метрологічну атестацію кожної бочки за українськими правилами економічно невигідно і в умовах діючого виробництва практично неможливо. Виникла проблема, як, не порушуючи законів та інтересів споживача, працювати виробництву. Було опрацьовано різні варіанти і в результаті конкретної допомоги спеціалістів УкрЦСМ прийнято рішення віддати перевагу ваговому методу. Суть його полягає у тому, що в русі технологічного процесу електронні ваги зважують спочатку порожній, а потім налитий КЕГ — недолита бочка автоматично відбраковується.

В Україні виробництво КЕГів освоїло лише ВАТ «Коростенський завод хімічного машинобудування». На дочірньому підприємстві ЗАТ «Оболонь» Фастівському пивзаводі, використовуються близько 3000 КЕГів цього підприємства, але поки що ці вироби неконкурентоспроможні ні за якістю, ні за ціною. До того ж ці КЕГи досі не атестовані як засоби вимірювальної техніки і випускаються як транспортний засіб.

У європейських країнах широко застосовується такий коштозберігаючий для пивзаводів фірмовий сервіс, як реставрація деформованих КЕГів. На жаль, в Україні нема фірм, які спеціалізувалися б на цьому перспективному сервісі.

Неля МОСКОВСЬКА.
Київ.

Останні приготування

Футбол. Минулого вівторка на базі київського «Динамо» в Кончі-Заспі національна збірна України розпочала підготовчий збір перед завершальними матчами відбіркового турніру Євро-2004.

Як ми вже повідомляли, тренери викликали на цей збір 24 футболісти. Серед них київський динамівець Олег Гусєв та гравці донецького «Шахтаря» — Адріан Пуканич та Олексій Гай. Цих футболістів Павло Яковенко викликав у розпорядження молодіжної збірної. Однак, і це закон, останнє слово в питанні вибору гравців — за наставниками головної команди країни.

Замість названих футболістів до «молодіжки» закликано Олексія Бєліка («Шахтар»), Сергія Даниловського («Карпати»), котрі в початковому списку не значилися, і потенційних дебютантів 1985 року народження — Андрія Башлая («Динамо») та Дениса Голайду («Таврія»).

Колектив під орудою Павла Яковенка підготовку до поєдинків групового турніру, що залишилися, почав у понеділок на базі хокейного клубу «Сокіл» у Пущі-Водиці. До Донецька «молодіжка» вирушить рейсовим літаком сьогодні вранці. А національна команда працюватиме в Кончі-Заспі до завтра. На цей день заплановано виліт на Донбас.

До речі, матч національної команди України з Північною Ірландією обслуговуватиме бригада арбітрів з Німеччини на чолі з Вольфгангом Старком. А поєдинок «молодіжок» днем раніше проведуть судді з Хорватії на чолі з Драженко Ковачичем.

P. S. На момент написання цього матеріалу Андрій Шевченко не прибув до Києва. За повідомленням офіційного сайту «Мілана», футболіст відчуває біль у правій нозі після участі в матчі першого туру чемпіонату Італії, зіграному в понеділок проти «Анкони». Нагадаємо, що у цій зустрічі українець відзначився дублем, який приніс перемогу його команді. Італійські газети після гри «Мілан» — «Анкона» виставили Шевченку найвищу оцінку — 8 балів.

У прес-службі ФФУ зазначили, що, справді, коли розпочався збір національної команди, Шевченко був відсутній. Однак, за словами представника прес-служби федерації, імовірно, що він з'явиться найближчим часом. Хоча інформації про приїзд Шевченка у ФФУ немає.

Кандидатів названо

Ми вже публікували список кандидатів до збірної України на майбутні відбіркові матчі Євро-2004 — 6 вересня у Донецьку проти команди Північної Ірландії та 10 вересня з футболістами Іспанії. Наставники наших суперників також не забарилися з визначенням кола кандидатів.

Головний тренер збірної Північної Ірландії Саммі Макілрой як зазвичай дотримується обраного курсу і довіряє молодим футболістам. У складі команди, що вирушає в Донецьк, лише двоє футболісти віком понад 30 років — воротар Майк Тейлор і півоборонець Майк Х'юз.

У такий спосіб наставник команди хоче підтримати молодих гравців, які в червні зуміли звести до нічиєї матч зі збірною Іспанії і з мінімальним рахунком програли на виїзді італійцям. «Я збираюся підтримати цих хлопців», — заявив Саммі Макілрой, котрий нещодавно підписав новий дворічний контракт.

У Донецьк прийдуть 19 футболістів: **воротар** — Майк Тейлор («Бірмінгем Сіті»); **оборонці** — Данні Гріффін («Данді Юнайтед»), Джордж МакКартні («Сандерленд»), Аарон Х'юз («Ньюкасл»), Кріс Бейрд («Саутгемптон»), Петер Кеннеді («Уїган Атлетік»), Колін Мардок («Хайберніан»), Грант МакКанн («Челтенхем»); **півоборонці** — Дем'єн Джонсон («Бірмінгем Сіті»), Майкл Х'юз («Крістал Пелас»), Кейт Геллеспі («Лестер»), Томмі Дохерті («Брістоль Сіті»), Філіп Малрін («Норвіч Сіті»), Стів Джонс («Крю Олександра»); **нападники** — Девід Хейлі («Престон»), Пол МакВейт («Норвіч Сіті»), Гарі Гамільтон («Портдаун»), Ендрю Сміт («Гленторан»), Ендрю Кларк («Хартс»).

Наставник іспанців Іньякі Саєс також оприлюднив склад команди на відбірковий матч зі збірною України і на товариський поєдинок з португальцями. **Воротарі** — Ікер Касільяс («Реал», Мадрид), Сантьяго Канісарес («Валенсія»); **оборонці** — Карлос Пуйоль («Барселона»), Сезар («Депортиво»), Хуаніто («Бетіс»), Мічел Сальгадо, Іван Ельгера (обидва — «Реал», Мадрид), Енріке Ромеро («Депортиво»), Карлос Марчена («Валенсія»); **півоборонці** — Хосеба Етчеберрія («Атлетік»), Хаві («Барселона»), Хоакін («Бетіс»), Хуан Карлос Валерон («Депортиво»), Давід Альбельда, Рубен Бараха, Вісенте (всі — «Валенсія»); **нападники** — Фернандо Торрес («Атлетіко»), Рауль («Реал», Мадрид), Хосе Антоніо Рейєс («Севілья»), Рауль Тамуд («Еспаньол»).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімку: дванадцятий гравець збірної України — вболівальники, на справжню підтримку яких у Донецьку дуже сподіваються Леонід Буряк і його гравці.

Українські мотиви у швейцарській лізі

Останнім часом українська та європейська преса жваво обговорюють ситуацію, що склалася у швейцарському футбольному клубі вищої ліги «Віль». Як відомо, блискучий у минулому форвард київського «Динамо» і збірної країни, володар «Золотого м'яча» найкращого футболіста Європи, а нині успішний підприємець Ігор Бєланов став власником контрольного пакета акцій скромного клубу з Швейцарії. І, зрозуміло, заходився налагоджувати життя команди на сучасний лад.

Але вона програвала матч за матчем. І тоді Бєланов призначив головним тренером свого давнього приятеля по клубу і збірній Олександра Заварова. Либонь, сподіваючись на те, що знаний і авторитетний майстер з власним футбольним смаком і досвідом роботи у Франції зможе зрушити справу з мертвої точки.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

— Чи була несподіваною для вас пропозиція пана Бєланова? — запитали Олександра Заварова.

— Ні. Адже я приїхав сюди спочатку як асистент тренера. А той не зміг досягти результатів. Тому власники клубу вирішили його замінити. Як на мене, абсолютно нормальне рішенням. «Віль» програв шість матчів, поступався суперникам за всіма компонентами.

— І як зреагували на ваше призначення?

— Ситуація, скажу вам, не з простих. Місцеві керівники (окрім наших), здається, не дуже хочуть, щоб тренером був Заваров. Не можу поки що, приміром, запросити гравців, які мені потрібні. А відтак і на футболі зосередитись повністю не маю можливості.

— Чому?

— Мабуть, тут не дуже щасливі від того, що сюди прийшли ми. Либонь, міркують собі: як це так, свого тренера привозять! Місцевих міняють на українців. Тому всі ініціативи зустрічають вороже. Наприклад, у Швейцарії треба отримати дозвіл на роботу. Я маю французьке громадянство. Воно гарантує отримання необхідного дозволу за п'ять хвилин. Але зі мною чиняться дива: процес триває ось уже кілька тижнів.

— То, може, й футболісти не бажають грати під орудою нових власників?

— Не знаю. Треба в них запитати. Якщо це так, то, мабуть, тут узагалі мафія якась утворилась (сміється).

— Гаразд, а без жартів: ви вже почали виконувати свої обов'язки?

— Так, я прийняв команду і керую всіма процесами.

— А чим конкретно спокусив вас Бєланов, щоб ви переїхали з Франції до Швейцарії?

— Роботою спокусив. У мене з'явилася перспектива стати головним тренером.

— Якщо не секрет, як збираєтеся виводити команду зі «штопора»?

— Зрозуміло, миттєво поліпшити становище здатні лише чарівники і базіки. Насамперед зосередимося на поліпшенні фізичного стану футболістів. Дехто з них втомлюється вже під час матчу. До речі, в чемпіонаті ми отримуємо перерву в десять днів. Сам Бог велів скористатися таким подарунком і розпочати інтенсивний тренувальний процес.

— То яку команду всетаки мрієте створити?

— Планка для нас — київське «Динамо» зразка 1986 року. А конкретніше — агресивність, помножена на чітку організацію гри. Прагнутиму втілити в життя всі ті елементи, які були притаманні «Динамо» Валерія Васильовича Лобановського. Додам до цієї «страви» трохи французьких «специй». Я тривалий час працював у Франції, футболісти якої ставали чемпіонами світу та Європи. Намагатимуся поєднати ці дві школи.

На знімку: Олександр Заваров.

ЗВІДУСІЛЬ

Олімпійський вогонь побачить Київ

Виконком МОК включив столицю України до числа міст світу, через які пронесуть вогонь Ігор-2004. Для обговорення подробиць цієї важливої події до Києва прибула робоча група Оргкомітету Афінської Олімпіади (АТНОС). До її складу ввійшли — менеджер відділу АТНОС з проведення естафети Олімпійського вогню Саймон Уодлі та регіональний менеджер відділу АТНОС із зв'язків із НОК Греції Олександра Баландіна. Гостей опікав генеральний секретар НОК України Володимир Геращенко. Разом із представниками Київської міськдержадміністрації вони визначили оптимальний маршрут смолоскипної естафети вулицями міста, підготували проект контракту.

Без конкретного завдання?..

Баскетбол. Наставник чоловічої збірної України Геннадій Защук назвав прізвища баскетболістів, котрі вирушили до Швеції на чемпіонат Європи. Почнеться турнір завтра. Дива не сталося, гравці НБА Медведенко і Потапенко так і не з'явилися в таборі збірної.

Хтось дотепно пожартував, мовляв, хлопцям більше до душі «зелень», аніж синьо-жовтий колір. Та Бог із ними, цими «патріотами». І без них життя триватиме. Напередодні вильоту української команди до Скандинавії відповідальний працівник ФБУ Борис Сосновський розповів, що перед збірною стоїть лише одне завдання — виступити якомога краще. Досить-таки розпливчасте формулювання. Скажімо, від наших сусідів, баскетболістів Росії, їхнє начальство конкретно вимагає здобути путівку на Олімпіаду до Греції.

Нагадаємо, що Україна виступає в групі D разом із командами Греції, Туреччини та Хорватії. Завтра українці грають із турками. Хто може взяти участь у цьому й наступних поєдинках? Усе знайомі обличчя: Ботичев Андрій, Хряпа Микола, Хижняк Григорій, Скутельник Олександр, Москаленко Сергій, Лебедєв Андрій, Євстратенко В'ячеслав, Лохманчук Олександр, Дроздов Артур, Окунський Олександр, Раєвський Сергій, Балашов Станіслав.

Суперників для наших визначено

Волейбол. У Люксембурзі відбулося жеребкування кваліфікаційних раундів Кубка Топ команд та Кубка Європейської Конфедерації. Лише харківський «Локомотив» у розіграші Кубка Топ команд стартує з основного раунду. Решта українських колективів боротимуться за вихід із кваліфікаційних етапів.

Отже, спочатку про чоловіків. Кубок Європейської Конфедерації волейболу. Перший кваліфікаційний раунд. «Маркохім» (Маріуполь, Україна) — «Анагенніс» (Кіпр).

Кубок Європейської Конфедерації волейболу. Другий кваліфікаційний раунд. Група 9. «Юридична академія» (Харків, Україна), «Динамо» (Росія), «ЛПС Дітра» (Румунія) та команда з першого раунду кваліфікації.

Жінки. Кубок Топ команд. Другий кваліфікаційний раунд. Група 3. «Дженестра» (Одеса, Україна), «Філатлетік клуб» (Греція), «АЕЛ Лімассол» (Кіпр), «Нова Горіча» (Словенія). Група 6. «Хімволокно» (Черкаси, Україна), «Університет» (Росія), ТВ «Хееменлінна» (Фінляндія), ВК «Катрінехольм» (Швеція).

Кубок Європейської Конфедерації волейболу. Другий кваліфікаційний раунд. Група 7. «Круг» (Черкаси, Україна), «Панелініос» (Греція), «Чіко Самтредія» (Грузія), «Штіінта-Амічі» (Румунія).

Залишають корт гіганти

Теніс. Знаменитий хорватський майстер ракетки Горан Іванишевич збирається невдовзі оголосити про завершення своєї спортивної кар'єри. Про це сказав агент тенісиста Джерард Цобаньян, котрий перебуває тепер у Нью-Йорку на Відкритому чемпіонаті США.

Іванишевич, якому незабаром виповниться 32 роки, повернувся на корт у лютому цього року після операції на лівому плечі. Однак після трьох зіграних турнірів хорват знову потрапив до шпиталю з травмою ліктя. Цобаньян каже, що Іванишевич не бажає ще раз «лягати під ніж» і, найімовірніше, сховає ракетку в чохол.

Горан не виграв жодного матчу за період короткого повернення, і був блідою тінню того себе, який вигравав Уімблдон 2001 року і виходив до фіналу цього турніру 1992, 1994 і 1998 років. За 15-річну кар'єру Горан Іванишевич виграв 22 турніри. А в липні 1994 року посідав другий рядок у рейтингу Асоціації тенісистів-професіоналів.

Варто відзначити, що новина про наміри Іванишевича поширилася одразу після того, як «пішли на пенсію» видатні американці Піт Сампрас і Майкл Чанг.

Сторінку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Запорізької області (м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушив справу № 19/95 про банкрутство Сільськогосподарського багатофункціонального кооперативу «Колос», Запорізька область, Мелітопольський район, с. Семенівна, вул. Першотравнева, 62, р/р 2600800309 в Мелітопольському відділенні АБ «Муніципальний» м. Запоріжжя, МФО 313537, код ЄДРПОУ 03748845.

Розпорядником майна призначена Коваленко Світлана Олександрівна (ліцензія серії АА № 250108 від 26.11.2001 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення за адресою: 72315, Запорізька область, м. Мелітополь, пл. Перемоги, 3, к. 601, т. (06192) 6-72-27.

Інформація
про продаж на аукціоні майна Акціонерного комерційного агропромислового Банку «Україна»

Ліквідатор Банку «Україна» оголошує аукціон з продажу наступних автотранспортних засобів Банку «Україна»

№	Найменування, марка, місцезнаходження	Рік випуску	Пробіг, тис. км	Початкова ціна продажу, грн. (без урахування ПДВ)
1	ЛЕК 452-77 (Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Кримок)	1992	198	1970
2	ГАЗ 31029 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1993	150	4595
3	ГАЗ 31029 (м. Сквира, вул. К. Маркса, 43)	1995	125	5442
4	ГАЗ 31022 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1997	75	9349
5	ГАЗ 3110 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1999	76	12732
6	Вольво 850 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1994	45	25242
7	Вольво 850 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1997	221	36069
8	Вольво 940 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1993	195	19140
9	Вольво 940 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1993	321	17958
10	Вольво 960 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1996	115	45121
11	Форд-Транзит (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1991	135	10560
12	ЗІЛ 47093 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1992	238	5118
13	Хюндай Соната 1,8 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1998	87,3	35812
14	Фольксваген—Транспортер (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1994	240	25121
15	РАФ 2203 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1992	180	6013
16	ВАЗ 2106 (м. Яготин, вул. Незалежності, 108)	1994	100	2683
17	Шкода—Форман (м. П. Хмельницький, вул. Б. Хмельницького, 2)	1992	324	5198
18	УАЗ 31514 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1994	174	4302
19	Міцубісі Педжеро (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1995	222	35533
20	БМВ 525 (м. Київ, пров. Рильський, 10)	1994	310	22484

Ознайомитись з транспортними засобами можна в робочі дні за вказаними адресами, телефон для довідок: 228-97-89, 228-97-66.

Умови продажу: проведення розрахунків за придбані транспортні засоби здійснюється протягом одного місяця з дня укладення договору, оформлення права власності на придбані транспортні засоби та зняття їх з обліку у МРЕВ ДАІ здійснюється за рахунок покупця. Питання реєстрації транспортних засобів вирішується покупцем самостійно. Засоби платежу — грошові кошти.

Плата за реєстрацію заяви у розмірі 17 грн. вноситься на рахунок № 26009301260745, завдаток в розмірі 10% від початкової ціни продажу транспортних засобів вноситься на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, код ЄДРПОУ 22894896, одержувач — філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів».

Заяви на участь в аукціоні приймаються — філією «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: 02094, м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Кінцевий термін прийняття заяв — за три робочі дні до дати проведення аукціону.

Аукціон буде проведено 8 жовтня 2003 р. об 11.00 в приміщенні філії «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Служби з організації та проведення аукціону:
Ліквідатор Банку «Україна», м. Київ, пров. Рильський, 10, тел. (044) 244-15-16.
Філія «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ», м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, тел. (044) 552-72-55.

Господарський суд Сумської області порушив справу № 6/52 про банкрутство ВАТ «Конотопське АТП 15907» (юр. адреса Сумська обл., м. Конотоп, вул. Успенсько-Троїцька, 98, п/р 26005275895001 в КТВБВ СФ «Приватбанк» м. Конотоп, МФО 337546, Код ЄДРПОУ 03118541). Письмові заяви кредиторів, а також можливих санаторів направляти в місячний термін з моменту публікації оголошення за адресою: 40477, м. Суми, вул. Рибалко, 2.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Ковтуненка В. М. (ліцензія серії АА № 249752 від 19.10.2001 р.).

Хозяйственным судом АР Крым (95000, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) по заявлению Государственной налоговой инспекции в г. Керчи возбуждено дело № 2-11/9636-2003 о банкротстве должника — Керченского производственного предприятия водопроводно-канализационного хозяйства (98303, г. Керчь, ул. Патриса Лумумбы, 2 в, расчетный счет № 260393117001 в Керченском филиале АКБ «Укрсоцбанк», МФО 324098, ОКПО 19195199).

Распорядителем имущества назначен Никонов Вячеслав Алексеевич (лицензия серии АА № 047668 от 24.07.2001 г.), прож. г. Симферополь, ул. М. Залки, д. 7, кв. 59 (телефон/факс 8-0652-22-25-33, E-mail: nikon_of@club. cris. net.

Претензии кредиторов и возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня публикации объявления.

Закрите акціонерне товариство «Дніпросільгосппродукт» (код 21871325), зареєстроване 08 грудня 1994 р. виконкомом Дніпропетровської міської Ради народних депутатів, реєстраційний № 9990-АТ повідомляє про свою перереєстрацію в Товариство з обмеженою відповідальністю «Дніпросільгосппродукт» (код 21871325)

ВАТ «Дружківський машзавод»,

Україна, м. Дружківка, Донецької обл., вул. Леніна, 7, т/ф (06267) 3-09-68 подало до національної комісії з регулювання електроенергетики заяву на видачу ліцензії на право здійснення підприємницької діяльності з постачання природного газу за нерегульованим тарифом.

За місцем здійснення заявленої діяльності — на території України.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу про банкрутство:

1. ВАТ «Синельниківський райагрохім», код ЄДРПОУ 05488182, 52500, Дніпропетровська область, м. Синельникове, вул. Ватутіна, 53, р/р 2600030144 в Синельниківському відділенні ощадбанку № 2993 МФО 306362, справа № Б 29/137/03. Розпорядник майна — Талан Р. Г., тел. — 925318, 377470.

2. ТОВ «Прометей», код ЄДРПОУ 03741518, 52550, Дніпропетровська область, Синельниківський район, с. Варварівка, вул. Ювілейна, 9, р/р 2600081250100 в Синельниківській філії Дніпропетровської обласної дирекції АППБ «Аваль», МФО 305633, справа № Б 24/57/03. Розпорядник майна — Лосєва Г. А.

26 августа 2003 года, постановлением Хозяйственного суда Запорожской области (69001, г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4) по делу № 20/65 Частное предприятие «Компромис» (ЕГРПОУ 30105853, юридический адрес: 69035, г. Запорожье, ул. 40 лет Советской Украины, д. 41-А; р/с 2600429690 1 в АБ «Металлург», МФО 313582) признано банкротом и открыта его ликвидационная процедура.

Ликвидатором ЧП «Компромис» назначен Арбитражный управляющий Буряк Игорь Валерьевич (адрес: 69039, г. Запорожье, ул. Куйбышева, 71, лицензия АА № 249531 от 19.10.2001 года).

Имущественные требования кредиторов и предложения о санации принимаются Хозяйственным судом Запорожской области и Арбитражным управляющим в течение месячного срока со дня публикации настоящего объявления.

Ухвалою Господарського суду Сумської області від 25.07.2003 р. порушено справу № 6/50 про банкрутство акціонерного товариства відкритого типу «Лебединський м'ясокомбінат» (42200, Сумська область, м. Лебедин, вул. Білозерцева, 32, код 00444056). Господарським судом Сумської області, що знаходиться за адресою: 40011, м. Суми, вул. Рибалко,2, введено процедуру розпорядження майном відносно АТВТ «Лебединський м'ясокомбінат» та призначено арбітражним керуючим в якості розпорядника майна Шевича Олександра Миколайовича діючого на підставі ліцензії серіії АА за № 249990 від19.10.2001 р. (40030, м. Суми, вул. Кірова, 25, тел. 218-869).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування.

До уваги акціонерів Відкритого Акціонерного товариства «Госпрозрахункова база матеріально-технічного постачання»

Скликання Зборів акціонерів ВАТ «Госпрозрахункова база МТП» оголошено на 24 жовтня 2003 р.

Місце реєстрації Акціонерів і проведення Зборів: Харківська область, Богодухівський район, с. Максимівка, актовий зал ВАТ «Госпрозрахункова база МТП». Реєстрація Акціонерів: о 10-00 24 жовтня 2003 р. Початок роботи зборів: об 11-00 24 жовтня 2003 р.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про ФГД Товариства за 2002р. та затвердження основних напрямків діяльності на 2003 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії Товариства за 2002 р.
3. Затвердження річного звіту, балансу та порядку розподілу прибутку за 2002 р.
4. Відкликання та вибори Голови Правління та членів Правління Товариства.
5. Відкликання та вибори Голови та членів Ревізійної комісії товариства.
6. Інші питання.

Для участі в Зборах Акціонерам потрібно мати при собі паспорт або документ, що засвідчує особу, для представників Акціонерів —доручення на право участі в Зборах.

Господарський суд Київської області (01033, м. Київ-033, вул. Жилянська, 58б) порушив справу № 299/11б-2003 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Лан» (08351, Київська область., Бориспільський район, с. Рогозів, вул. Леніна, 85; р/р 26002180 в Бориспільській філії ВАТ АБ «Укргазбанк», МФО 319025, код 31522196).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чебаненко С. П. (ліцензія АА № 047615 від 10.07.01 р.).

Письмові заяви кредиторів та осіб, які виявлять бажання взяти участь у санації боржника приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення за адресою: 01025, м. Київ-25, а/с 177.

Ухвалою господарського суду Івано-Франківської області (м. Івано-Франківськ, вул. Грюндальська, 11) від 20.08.2003 року порушена справа № Б-7/150 про банкрутство ЗАТ «Західагротехсервіс».

Юридична адреса: Івано-Франківська обл., м. Тлумач, вул. Грушевського, 41.

Фактична адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201а.

Код ЄДРПОУ 25069027.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Маніва С. З. (Ліцензія Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України серія АА № 250460, 19.10.2001 р.).

4 жовтня 2003 р. о 9 год. Відбудуться загальні збори акціонерів **ЗАТ «Темп»** за адресою: м. Узин, вул. К. Маркса, 1.

Порядок денний:

Про продаж майна товариства.

Реєстрація учасників 04.10.03 о 8 год за місцем проведення зборів.

Господарський суд Кіровоградської області постановою від 19.04.2002 р. у справі № 10/56 визнав банкрутом КСП ім. Щорса, с. Марфівка Долинського району, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Салатова С. В., ліцензія АА № 047823 (25006, м. Кіровоград, вул Карла Маркса, 4 корп.1, тел. (0522) 32-05-01). Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця від дня публікації оголошення.

— ТзОВ «Золочівський консервний завод» код ЗКПО 05522430, юридична адреса: Львівська обл., м. Золочів, вул. Л. Українки, 2, повідомляє про зменьшення Статутного фонду.

Хозяйственным судом Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) 31.07.2003 г. возбуждено дело о банкротстве № 32/120Б Научно-производственной фирмы «Дисконт» текущий счет № 26003317 в Донецкой ОД АППБ «Аваль», МФО 335076, код ЕГРПОУ 13524518 (83014, Донецкая область, г. Донецк, ул. Левобережная, 62).

Мораторий на требования кредиторов введен 31.07.2003 г.

Распорядителем имущества назначен Волкотруб О. А. Лицензия № 485241.

Претензии кредиторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования.

Ухвалою Господарського суду Волинської області (43025, м. Луцьк, вул. Мєдвєдєва, 1) порушено справу про банкрутство приватного підприємства «Інторгсервіс плюс» (43024, м. Луцьк, пр-т Молоді, 4) за № 8/51-Б від 21.08.2003 р. код ЄДРПОУ 30297380, р/р 260031907 в АППБ «Аваль» м. Луцьк, МФО 303569. Розпорядником майна призначено Темчишина Володимира Петровича (ліцензія серія АА № 249619 від 19.10.2001 р., м. Луцьк, вул. Світлова, буд. 5, кв. 3).

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, ул. Артема, 157) по справі № 32/131 Б від 14.08.2003 р. ВАТ «Костянтинівський скляний завод» (85114, м. Костянтинівка, вул. Леніна, 208, ЗКПО 00293172, р/р 26009001083001 в Філії ВАТ КБ «Надра» ДРУ м. Донецьк, МФО 334862) визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначений Миронов Ігор Миколайович (ліцензія № 249814, 83003, м. Донецьк, пр-т Ілліча, 89, к. 809).

Хозяйственным судом Луганской области (91000, г. Луганск, пл. Героев ВОВ, 3а) возбуждено дело о банкротстве № 9/80б ДП ОАО «Донбассэнергострой» СМУ Луганскэнергострой» (Луганская область, г. Счастье), ОКПО 00119652, расчетный счет 2600530180059 в ПИБ г. Луганск, МФО 304308.

Распорядителем имущества назначен Шкода Андрей Сергеевич лицензия № 047978, адрес: 84500, Донецкая область, г. Артемовск, ул. Ленина, 14/22.

Заявления кредиторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Господарський суд Київської області (01033, м. Київ, вул. Жилянська, 58 б) порушив справу № 325/2 б-2003 про банкрутство СТОВ «Хоцьки», село Хоцьки, Переяслав-Хмельницького району, Київської області: 08473, код 03756365 розрахунковий рахунок 26001970, МФО 321789, АППБ «Аваль», м. Бориспіль.

Розпорядником майна призначено Загороднього Сергія Васильовича (ліцензія серія АА 520104 від 28.05.2003 року). Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу про банкрутство:

1. ДП «Криворізька автобаза № 18» ВАТ «Криворіжбудтранс», код ЄДРПОУ 01236414, юридична адреса: 50011, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Світлогірська, 72, р/р 26002301141425 в Центрально-Міському відділенні «ПІБ» (м. Кривий Ріг), МФО 305493, справа № Б 26/88/03. Розпорядник майна — Безпалов В. Г., 49000, м. Дніпропетровськ, пр. Воронцова, 75/232.

2. ВАТ «Будівельно-монтажний поїзд № 343» ВАТ транспортного будівництва «Дніпротрансбуд», код ЄДРПОУ 04691580, юридична адреса: 50023, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Ленінського комсомолу, 17, р/р 26004301140349 в Центрально-Міському відділенні «Промінвестбанку», МФО 305493, справа № Б 24/62/03. Розпорядник майна — Сороковіков А. Ю., 50069, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Волгоградська, 9, тел. — 922535.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про поховання та похоронну справу

Цей Закон визначає загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулює відносини, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання, а також встановлює гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття поховання

Поховання — діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:

забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого (далі — тіла);

забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;

створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;

організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих (далі — померлих);

надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

волевиявлення громадянина щодо ставлення до його тіла після смерті — бажання, виражене в усній (у присутності свідків) або в письмовій формі, завіреній в установленому законодавством порядку;

місце поховання — кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих;

місце почесного поховання — спеціально відведена земельна ділянка на території кладовища чи за його межами, призначена для організації почесних поховань;

могила — місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом;

намогильні споруди — пам'ятні споруди, що встановлюються на могилах та увічнюють пам'ять про померлих;

склеп — підземна або заглиблена в землю капітальна споруда, призначена для поховання, в межах місця поховання, відведеного у встановленому порядку;

урна з прахом — ємність, призначена для збереження праху померлого;

кладовище — відведена в установленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами та/або побудованими крематоріями, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації поховання та утримання місць поховань;

колумбарій — сховище для урн із прахом померлих;

колумбарні ніші — спеціально обладнані місця на колумбарії для поховання урн із прахом померлих, що облаштовуються в мурованих стінах або на підготовлених ландшафтних ділянках;

крематорій — спеціальна інженерна споруда з устаткуванням, призначеним для спалювання трун із тілами померлих;

поховання померлого — комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству;

предмети ритуальної належності — вироби, що є атрибутами поховання та облаштування могили (колумбарної ніші);

користувач місця поховання (місця родинного поховання) — особа, яка здійснила перше поховання на відведеному місці поховання (родинного поховання) та/або має відповідне свідоцтво про смерть похованого і свідоцтво про поховання, передбачене статтею 25 цього Закону;

ритуальні послуги — послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.

Стаття 3. Правові основи діяльності в галузі поховання

Правову основу діяльності в галузі поховання становлять Конституція України, цей Закон, інші закони України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про поховання померлих, застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 4. Основні принципи діяльності в галузі поховання

Діяльність у галузі поховання базується на таких основних принципах:

гарантування державою належного поховання померлих;

достойного ставлення до тіла померлого;

поховання в установленому законодавством порядку з урахуванням волевиявлення померлого, вираженого особою при житті, а за його відсутності — з урахуванням побажань родичів;

створення рівних умов для поховання померлих незалежно від їх раси, кольору шкіри, політичних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;

запобігання випадкам непоховання померлих;

компенсації державою витрат, пов'язаних з похованням померлих, відповідно до закону;

безоплатного виділення місця для поховання померлих (їхніх останків) чи урн із прахом померлих на кладовищі (у колумбарії);

конфіденційності інформації про померлого;

забезпечення збереження місць поховань.

Стаття 5. Державні стандарти, інші нормативні документи в галузі поховання

Державні стандарти, інші нормативні документи в галузі поховання впроваджуються в порядку, передбаченому законом, з метою забезпечення безпеки життя та здоров'я людей, тварин, охорони рослин, а також майна та довкілля, створення умов для раціонального використання всіх видів ресурсів.

Державні стандарти, інші нормативні документи в галузі поховання складаються з:

обов'язкових містобудівних, екологічних вимог та санітарно-гігієнічних норм щодо створення та функціонування кладовищ, крематоріїв, інших місць поховань;

технічних умов щодо виготовлення предметів ритуальної належності;

необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення;

єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.

Розроблення і прийняття державних стандартів у галузі поховання здійснюється в порядку, встановленому законом.

З метою врахування обрядових звичаїв, сприяння розвитку етичних правил у галузі поховання можуть запроваджуватися кодекси професійної етики.

Стаття 6. Право громадян на поховання їхнього тіла та волевиявлення про належне ставлення до тіла після смерті

Усі громадяни мають право на поховання їхнього тіла та волевиявлення про належне ставлення до тіла після смерті. Волевиявлення про належне ставлення до тіла після смерті може бути виражене у:

згоді чи незгоді на проведення патолого-анатомічного розтину;

згоді чи незгоді на вилучення органів та/або тканин тіла;

побажанні бути похованим у певному місці, за певними звичаями, поруч з певними раніше померлими чи бути підданим кремації;

дорученні виконати своє волевиявлення певній особі; іншому дорученні, що не суперечить законодавству.

Контроль за виконанням волевиявлення громадян про належне ставлення до їхнього тіла після смерті в частині щодо згоди на проведення патолого-анатомічного розтину, на вилучення органів та/або тканин тіла здійснюється згідно з законодавством відповідними органами виконавчої влади та виконавчими органами сільських, селищних та міських рад у межах їх повноважень.

Виконання волевиявлення громадян про належне ставлення до їхнього тіла після смерті в частині щодо кремації тіла, поховання в іншому населеному пункті здійснюється відповідно до закону.

Дії щодо тіла померлого повинні здійснюватися в повній відповідності з волевиявленням померлого, якщо не виникли обставини, за яких виконання волевиявлення померлого неможливе.

У разі якщо відсутнє волевиявлення померлого, вилучення органів та/або тканин тіла здійснюється з дозволу чоловіка, дружини, близьких родичів (батьків, дітей, сестри, брата, діда, баби, онуків), іншої особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого та має відповідне свідоцтво про смерть.

Стаття 7. Гарантії конфіденційності інформації про померлого

Держава гарантує конфіденційність інформації про померлого. Надання такої інформації здійснюється відповідно до Закону України «Про інформацію».

Розділ ІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОХОВАННЯ ТА ПОХОРОННА СПРАВА

Стаття 8. Організація діяльності в галузі поховання

Організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України в межах своєї компетенції:

1) реалізує державну політику в галузі поховання в порядку, встановленому законом, та здійснює контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування, їх виконавчих органів, а також суб'єктів господарювання в зазначеній сфері;

2) затверджує необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення;

3) затверджує типове положення про ритуальну службу;

4) встановлює вимоги щодо утримання та охорони місць поховань;

5) встановлює порядок реєстрації поховань та перепоховань померлих, а також форму книги реєстрації поховань та перепоховань;

6) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Повноваження інших центральних органів виконавчої влади в галузі поховання встановлюються законом.

Місцеві державні адміністрації в межах, визначених Конституцією і законами України, здійснюють на відповідних територіях державний контроль за додержанням санітарних правил, архітектурно-будівельних норм, правил і стандартів, а також правил благоустрою, вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання, здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:

1) вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;

2) забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання;

3) створюють ритуальні служби;

4) вирішують питання про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; про надання допомоги на поховання померлих громадян в інших випадках, передбачених цим Законом;

5) здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності;

6) здійснюють інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.

Для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання сільські, селищні, міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.

З метою оперативного забезпечення населення інформацією про суб'єкти господарювання, що надають ритуальні послуги та виготовляють предмети ритуальної належності, органи місцевого самоврядування можуть створювати спеціалізовані госпрозрахункові інформаційні служби. Порядок діяльності таких служб визначається органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Стаття 9. Ритуальні служби

Ритуальні служби — спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Стаття 10. Надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності

Надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.

Надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється з дотриманням вимог державних стандартів, інших норм і правил, встановлених законодавством.

Стаття 11. Поховання померлого

Поховання померлого покладається на виконавця волевиявлення померлого. Якщо у волевиявленні померлого немає вказівки на виконання волевиявлення чи в разі відмови виконавця від виконання волевиявлення померлого поховання померлого здійснюється чоловіком (дружиною), батьками (усиновителями), дітьми, сестрою, братом, дідом або бабою, онуком (правнуком), іншою особою, яка зобов'язалася поховати померлого.

Виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка зобов'язалася поховати померлого, в установленому законодавством порядку в день звернення видаються:

лікарське свідоцтво про смерть — закладом охорони здоров'я;

свідоцтво про смерть та довідка про смерть — відділом реєстрації актів громадянського стану районних, районних у містах, міських (міст обласного значення) управлінь юстиції, виконавчим органом сільських, селищних, міських (крім міст обласного значення) рад, консульською установою чи дипломатичним представництвом України.

Зазначені документи можуть надаватися за дорученням виконавця волевиявлення померлого або особи, яка зобов'язалася поховати померлого, іншій юридичній чи фізичній особі.

У разі смерті громадянина на території іноземної держави та за наявності письмового волевиявлення про поховання його тіла на території України, посвідченого належним чином, поховання здійснюється у відповідних місцях поховань на території України виконавцем волевиявлення померлого або особою, яка зобов'язалася поховати померлого, за сприяння консульської установи чи дипломатичного представництва України.

У разі смерті одинокого громадянина або громадянина, від поховання якого відмовилися рідні, на території іноземної держави та за наявності письмового волевиявлення про поховання його тіла на території України, посвідченого належним чином, поховання здійснюється у відповідних місцях поховань на території України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Надання ритуальних послуг

Особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.

Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.

Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Суб'єкти господарювання можуть самостійно на підставі звернення осіб, які зобов'язалися поховати померлого, виготовляти та реалізовувати предмети ритуальної належності, якщо вони відповідають державним стандартам та затвердженій вартості, де це передбачено законодавством.

Єдину методику визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:

доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;

визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності при затвердженні ціни;

відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;

відкритості, доступності та прозорості структури ціни;

оплати тільки тих послуг, що відповідають державним стандартам та нормативним документам.

Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Стаття 13. Допомога на поховання

Виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка зобов'язалася поховати померлого, на якого поширювалася дія Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням», надається допомога на поховання в порядку та розмірі, передбаченому статтями 45 та 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням».

Розмір допомоги на поховання померлого та порядок її надання виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка зобов'язалася поховати померлого, на якого не поширюється дія Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням», встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 14. Безоплатне поховання

Безоплатно для виконавця волевиявлення померлого або особи, яка зобов'язалася поховати померлого, здійснюється поховання:

а) з військовими почестями померлих осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною:

Героїв Радянського Союзу;

повних кавалерів ордена Слави;

осіб, нагороджених чотирма і більше медалями «За відвагу»;

Героїв Соціалістичної Праці, удостоєних цього звання за працю в період Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років;

б) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною:

Героїв Соціалістичної Праці;

Героїв України;

повних кавалерів ордена Трудової Слави;

в) учасників бойових дій відповідно до Закону України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років».

На могилі померлої (загиблої) особи, яка має особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, безоплатно споруджується надгробок за встановленим Кабінетом Міністрів України зразком.

Витрати на поховання померлих, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до закону.

Витрати на поховання осіб, зазначених у пунктах «а» і «б» частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, встановленому законом.

Витрати на поховання померлих, передбачених пунктом «в» частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Стаття 15. Поховання померлих військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, кримінально-виконавчої системи та осіб начальницького складу податкової міліції

Збройні Сили України, інші утворені відповідно до закону військові формування, а також Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, інші державні органи надають допомогу в проведенні поховання померлих сім'ям, батькам або іншим особам, які зобов'язалися поховати померлих військовослужбовців, осіб начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ, кримінально-виконавчої системи, осіб начальницького складу податкової міліції, які померли (загинули) під час проходження служби (виконання службових обов'язків), компенсують матеріальні витрати на ритуальні послуги та на спорудження надгробків у порядку та розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Поховання померлих одиноких громадян

Поховання померлих одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, громадян, від поховання яких відмовилися рідні, знайдених невпізнаних трупів здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

Стаття 17. Поховання померлих, які проживали в закладах різних типів

Поховання померлих, які проживали в будинках-інтернатах для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричних пансіонатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, психоневрологічних інтернатах, дитячих будинках-інтернатах, територіальних центрах соціального обслуговування пенсіонерів і одиноких непрацездатних громадян та в стаціонарних закладах інших типів, здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

Стаття 18. Поховання померлих осіб, які відбували покарання в місцях позбавлення волі

Поховання померлих осіб, які відбували покарання в місцях позбавлення волі, здійснюється згідно із цим Законом за рахунок

Згідно з Регламентом ВР України закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією

коштів установи, де відбував покарання померлий, або за рахунок коштів виконавця волевиявлення померлого чи особи, яка зобов'язалася поховати померлого, за бажанням цих осіб у встановленому порядку.

Стаття 19. Поховання інфікованого тіла

Поховання померлих осіб, які померли внаслідок зараження особливо небезпечною інфекцією, здійснюється згідно із санітарним законодавством України.

Стаття 20. Поховання померлих іноземців та осіб без громадянства

Поховання померлих іноземців та осіб без громадянства здійснюється в порядку, встановленому цим Законом для громадян України, якщо інше не передбачено міжнародним договором України.

Стаття 21. Перепоховання останків померлих

Перепоховання останків померлих допускається у виняткових випадках за рішенням виконавчого органу сільської, селищної, міської ради на підставі письмового звернення особи, яка здійснила поховання, висновку органу санітарно—епідеміологічної служби, лікарського свідоцтва про смерть, дозволу виконавчого органу відповідної сільської, селищної, міської ради на поховання останків на іншому кладовищі.

Перепоховання останків померлих може здійснюватися в інших випадках згідно із законодавством України.

Перепоховання останків померлих, воїнів із братських і одиночних могил здійснюється з дотриманням вимог законів України «Про охорону культурної спадщини» та «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років».

Під час перепоховання останків померлих контроль за дотриманням безпечних умов праці протягом усього терміну ведення робіт здійснює виконавчий орган відповідної сільської, селищної, міської ради.

Перепоховання останків померлих здійснюється за рахунок коштів особи, яка ініціює перепоховання.

Стаття 22. Переміщення тіл померлих через державний кордон України

Переміщення тіл померлих через державний кордон України (у тому числі переміщення через територію України транзитом) здійснюється за умови пред'явлення митному органові особою, яка переміщує (супроводжує) тіло померлого, таких документів:

свідоцтва про смерть або іншого документа, що засвідчує факт смерті, виданого компетентним органом;

довідки про те, що в тілі та труні (урні) немає вкладень, переміщення яких через державний кордон України заборонено. Таку довідку видає судово-медичний експерт у присутності посадової особи відповідного митного органу — в разі вивезення труни (урни) за кордон — або відповідний компетентний орган іноземної держави з легалізацією такої довідки консульською чи дипломатичною установою України за кордоном — у разі ввезення труни (урни) на територію України.

Тіло померлого повинне вміщуватися в металеву герметичну труну (урну), яка опечатується посадовими особами, зазначеними в абзаці третьому частини першої цієї статті.

Розкриття труни (урни) можливе у виняткових випадках за наявності достовірної інформації щодо вкладень, переміщення яких через державний кордон України заборонено. Розкриття здійснюється в спеціальному приміщенні закладу охорони здоров'я України в присутності посадової особи митного органу та особи, яка супроводжує труну (урну), або представника підприємства, який здійснює перевезення, а також інших осіб у випадках, передбачених законом, з дотриманням вимог санітарно-епідеміологічного законодавства України.

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЬ ПОХОВАНЬ

Стаття 23. Місце поховання

Для розміщення місця поховання рішенням уповноваженого органу в установленому законом порядку відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують планування та впорядкування території місць поховання згідно з генеральними планами забудови відповідних населених пунктів та іншої містобудівної документації з дотриманням обов'язкових містобудівних, екологічних та санітарно-гігієнічних вимог.

Рішенням виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у місцях поховання можуть бути відведені сектори для почесних поховань, поховання померлих (загиблих) військовослужбовців (сектори військових поховань), а також сектори для поховання померлих за національною чи релігійною ознакою.

Для почесних поховань органи місцевого самоврядування можуть відводити земельні ділянки поза територією місць поховання, на яких створюються меморіальні бульвари, сквери, парки і кургани Слави.

Поділ кладовищ на розряди за майновим станом не допускається.

Порядок функціонування місць поховань визначається виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Існуючі місця поховання не підлягають знесенню і можуть бути перенесені тільки за рішенням відповідного органу місцевого самоврядування у випадку постійного підтоплення, зсуву, землетрусу або іншого стихійного лиха.

Орган місцевого самоврядування може прийняти рішення про часткове або повне припинення поховання померлих (закриття) кладовища в разі, якщо на території кладовища немає вільних місць для облаштування нових могил (колумбарних ніш), а поховання померлих можливе лише на місцях родинного поховання або шляхом підпоховання в могилах за згодою користувачів місць поховання відповідно до статті 25 цього Закону.

Стаття 24. Місця невідомих поховань

Про виявлені місця невідомих поховань негайно повідомляються відповідні правоохоронні органи. У разі відсутності складу злочину виявлені місця невідомих поховань підлягають обстеженню, вивченню та обліку відповідними виконавчими органами сільських, селищних, міських рад та органами охорони культурної спадщини в порядку, встановленому законодавством.

На період обстеження та вивчення виявлених місць невідомих поховань виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують охорону їх територій.

На підставі висновків обстеження та вивчення виявлених місць невідомих поховань органи місцевого самоврядування можуть надавати їм статус кладовища з подальшим упорядкуванням його території згідно із цим Законом.

Місця невідомих поховань, віднесені в установленому законодавством порядку до об'єктів культурної спадщини, беруть на державний облік і утримують органи охорони культурної спадщини.

Стаття 25. Могили

За зверненням виконавця волевиявлення померлого або особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого відповідно до затвердженої проектної документації.

За бажанням одного з родичів, визначених у частині п'ятій статті 6 цього Закону, для поховання двох чи більше померлих безоплатно виділяється місце для родинного поховання.

Після здійснення поховання померлого виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, як користувачу місця поховання (користувачу місця родинного поховання) спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності — виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) видається відповідне свідоцтво, зразок якого затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Це свідоцтво дає право його пред'явнику на встановлення намогильних споруд у межах могили (родинного поховання), вирішення питання про проведення підпоховання, здійснювати інші дії, пов'язані з використанням місця поховання, якщо це не суперечить законодавству.

На могилах (місцях родинного поховання) можуть встановлюватися намогильні споруди, склепи за індивідуальним замовленням у межах, встановлених для могили (родинного поховання). Встановлені намогильні споруди, склепи реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності — виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі обліку намогильних споруд, форму якої затверджує спеціально уповноваженим центральний орган виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Забороняється здійснювати поховання інших померлих (підпоховання), встановлення намогильної споруди, склепу без згоди користувача місця поховання (користувача місця родинного поховання).

Стаття 26. Види поховань померлих

Поховання померлих може здійснюватися шляхом:

закопування в могилі труни з тілом померлого;

спалювання в крематорії труни з тілом померлого та закопування в могилі чи розміщення в колумбарній ніші урни з прахом померлого;

розвіювання праху померлого.

З урахуванням етнічних, релігійних чи культурних традицій поховання померлих може здійснюватися іншим способом.

Поховання померлих здійснюється з дотриманням вимог санітарно-епідеміологічного законодавства.

Стаття 27. Реєстрація поховань померлих

Кожне поховання та перепоховання померлих реєструється спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності — виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі реєстрації поховань померлих, форма якої встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

У разі ліквідації кладовища книга реєстрації поховань померлих передається на зберігання до архіву органу місцевого самоврядування.

Стаття 28. Право власності на земельну ділянку, де розміщене місце поховання, а також на об'єкти, розташовані на місці поховання

Землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду.

На території місця поховання не можуть бути розташовані об'єкти іншої, крім комунальної форми власності, за винятком випадків, передбачених статтею 29 цього Закону.

Стаття 29. Власники колумбарних ніш, намогильних споруд, склепів

Власником колумбарної ніші вважається особа, яка придбала її за власні кошти.

Власником намогильної споруди, склепу вважається особа, яка за власні кошти встановила цю споруду на могилі (місці родинного поховання).

Стаття 30. Утримання місць поховань

Утримання кладовищ, військових кладовищ, військових ділянок на кладовищах, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, братських могил, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених невпізнаних трупів забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.

Утримання військових кладовищ, військових ділянок на цивільних кладовищах, військових братських та одиночних могил забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, органи виконавчої влади із залученням органів охорони культурної спадщини відповідно до їх повноважень.

Утримання місць поховань, що перебувають на державному обліку як об'єкти культурної спадщини, забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад із залученням органів охорони культурної спадщини.

Порядок утримання місць поховань військовослужбовців України, що знаходяться на території інших держав, та порядок утримання місць поховань іноземних військовослужбовців на території України визначаються відповідними міжнародними договорами України.

Утримання в належному естетичному та санітарному стані могил, місць родинного поховання, колумбарних ніш, намогильних споруд і склепів здійснюється відповідно їх користувачами (власниками) за рахунок власних коштів.

Утримання кладовищ, а також інших місць поховання забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України.

Стаття 31. Охорона місць поховань

Охорону місць поховань забезпечують виконавчі органи сільських, селищних та міських рад.

Виконання будь-яких будівельних робіт у місцях поховань, на місцевості із залишками слідів давніх поховань, на територіях закритих кладовищ, а також у прилеглих до місць поховань охоронних зонах забороняється.

Охорону місць поховань, що перебувають на державному обліку як об'єкти культурної спадщини, організують виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, органи виконавчої влади із залученням органів охорони культурної спадщини відповідно до їх повноважень.

У разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування чи викрадення колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів відшкодування матеріальних збитків здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету з наступним їх відшкодуванням за рахунок винних осіб згідно із законом.

Порядок охорони місць поховань та порядок здійснення пов'язаних із цим витрат визначають виконавчі органи сільських, селищних та міських рад.

Розділ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПОХОВАННЯ ПОМЕРЛИХ

Стаття 32. Відповідальність за порушення законодавства про поховання померлих

Особи, винні в порушенні законодавства про поховання померлих, несуть відповідальність згідно із законами України.

Розділ V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ПОХОВАННЯ

Стаття 33. Участь України в міжнародному співробітництві в галузі поховання

Україна бере участь у міжнародному співробітництві при похованні померлих відповідно до закону та міжнародних договорів України, вживає заходів щодо поховання на території України іноземних громадян, осіб без громадянства, які тимчасово перебували (проживали) на території України, сприяє виявленню поховань часів Другої світової війни, розташованих на її території, спорудженню і збереженню пам'ятників у місцях поховань, відродженню гуманістичного ставлення до них.

На підставі міжнародних договорів Україна забезпечує спорудження і збереження пам'ятників на могилах воїнів Червоної Армії, які загинули в роки Другої світової війни, а також військовослужбовців — учасників бойових дій, які загинули за межами території України.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у проекті Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік передбачити фінансування на заходи, пов'язані з реалізацією цього Закону;

2) у тримісячний термін з дня опублікування цього Закону:

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України стосовно компенсації за рахунок міжбюджетних трансфертів на покриття витрат органів місцевого самоврядування на поховання померлих, передбачених статтями 13, 15 та 16 цього Закону;

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
10 липня 2003 року.
№ 1102-IV.

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Митного тарифу України

Верховна Рада України **постановляє**:

1. У розділі II Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про Митний тариф України» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 24, ст. 125; Офіційний вісник України, 2001 р., № 18, ст. 781; Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 45, ст.239; 2002 р., № 9, ст. 68, № 18—19, ст.133, № 32, ст. 233, № 33, ст. 237; 2003 р., № 7, ст. 64, № 8—9, ст. 85, № 26, ст. 187, ст. 188; із змінами, внесеними законами України від 15 травня 2003 року № 745-IV і від 5 червня 2003 року № 916-IV), цифри і слова:

«0902	Чай, ароматизований чи неароматизований:		
0902 10 00 00	- чай зелений (неферментований) у первинних упаковках з масою нетто не більш як 3 кг	0,4 євро за 1 кг	0,4 євро за 1 кг
0902 20 00	- інший чай зелений (неферментований):		
0902 20 00 10	- - у первинних упаковках з масою нетто 10 кг і більше	0	0
0902 20 00 90	- - інші	0,4 євро за 1 кг	0,4 євро за 1 кг
0902 30 00 00	- чай чорний (ферментований) і частково ферментований у первинних упаковках з масою нетто не більш як 3 кг	0,4 євро за 1 кг	0,4 євро за 1 кг
0902 40 00	- інший чай чорний (ферментований) і частково ферментований:		
0902 40 00 10	- - у первинних упаковках з масою нетто 10 кг і більше	0	0
0902 40 00 90	- - інші	0,4 євро за 1 кг	0,4 євро за 1 кг»

замінити цифрами і словами:

«0902	Чай, ароматизований чи неароматизований:		
0902 10 00 00	- чай зелений (неферментований) у первинних упаковках з масою нетто не більш як 3 кг	1,0 євро за 1 кг	1,0 євро за 1 кг
0902 20 00	- інший чай зелений (неферментований)		
0902 20 00 10	- - у первинних упаковках з масою нетто 10 кг і більше	0	0
0902 20 00 20	- - у одноразових фільтрпакетах	2,0 євро за 1 кг	2,0 євро за 1 кг
0902 20 00 90	- - інші	1,0 євро за 1 кг	1,0 євро за 1 кг
0902 30 00 00	- чай чорний (ферментований) і частково ферментований у первинних упаковках з масою нетто не більш як 3 кг	1,0 євро за 1 кг	1,0 євро за 1 кг
0902 40 00	- інший чай чорний (ферментований) і частково ферментований:		
0902 40 00 10	- - у первинних упаковках з масою нетто 10 кг і більше	0	0
0902 40 00 20	- - у одноразових фільтрпакетах	2,0 євро за 1 кг	2,0 євро за 1 кг
0902 40 00 90	- - інші	1,0 євро за 1 кг за	1,0 євро 1 кг».

2. Цей Закон набирає чинності через 45 днів після його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
9 липня 2003 року.
№ 1043-IV.

ВИРОБНИЦТВО

Порцеляна буде ще біліша

В АТ «Коростенський фарфор» введено в експлуатацію нову випалювальну піч. В урочистостях з цієї нагоди взяли участь голова облдержадміністрації Микола Рудченко, голова правління Промінвестбанку, який надав кредит, Володимир Матвієнко. Нині Житомирщина випускає левову частку фарфоро-фаянсових виробів в Україні, а коростенські фарфоровики диктують моду в цій галузі, їх вироби замовляють дипломати і королі.

Нова піч допоможе заощаджувати електроенергію і газ, вдосконалити контроль за виробничим процесом, а також підвищить рівень білизни — а це головний критерій оцінки якості фарфору. А голова правління АТ Валентин Драган приймав вітання ще з одного приводу — йому вручено диплом і нагрудний знак заслуженого працівника промисловості України, **повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.**

ДАЛІ БУДЕ

Теплі вузлики та символічні дідухи

ВИСТАВКИ

Черкаському обласному осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України виповнилося 10 років. Однак творче товариство, яке очолює заслужений художник України, знана мисткиня Олександра Теліженко, досі не має своєї омріяної галереї. Зусиллями Олександри та її однодумців в обласному художньому музеї організовано чудову виставку робіт гончарів, вишивальниць, гаптувальниць, різьбярів по дереву, майстрів декоративного розпису.

Особливе місце в експозиції виставки посіли керамічні вироби корифея гончарства Чигиринщини Якова Михайловича Брюховецького — полив'яні розмальовані миски і полумиски, глечики і кварти, макітри і жбани. Поруч з «класикою» гончарного патріарха розмістилися вигадливі роботи молоді. Це й чудернацькі куманці-барани Анжели Кізян, керамічні іграшки Олі Бердник, вузлові ляльки Наталі Кузьменко. Тішили око і душу витвори майстрів середнього покоління — вишивки Марії Тихонової, писанки Ольги Мартинової, витинанки Миколи Теліженка, кераміка Миколи Чуруканова.

Справжньою окрасою виставкової зали були рушники Олександри Теліженко та гобелени Михайла Коваля. Якщо мистецтво вишивки черкаської художниці вже добре відоме і гідно поціноване в Україні, то роботи сільського вчителя, кобзаря, майстра ткацтва і козака-характерника з села Великий Хутір Драбівського району ще чекають свого визнання. І насамперед осмислення глибоко філософських символів, «зашифрованих» їх автором на гобеленах.

Фото автора.

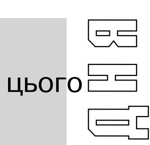
До відкриття виставки Михайло Дмитрович виготовив ще з десяток дідухів. Для цього він взяв чотири (скільки тижнів у місяці) найпишеніші в Україні злаки: жито, пшеницю, ячмінь, овес. Зв'язав стебла у сім жмутів. А колосків в обереговi використав рівно стільки, скільки днів у році. «Дідух це не лише обрядовий «герой» обжинок, — розповів Михайло Коваль, — а й давній оберіг для кожної оселі».

Виставка народних майстрів триватиме місяць. А потім витвори умільців знову повернуться додому. У чиюсь майстерню чи й просто у комірчину. А дуже хотілося б, щоб у Черкасах з'явилася галерея сучасного декоративно-ужиткового мистецтва.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: Михайло Коваль з дідухами-оберегами.

4 ВЕРЕСНЯ

■ 1837 р. Винахідник телеграфного апарата Семюел Морзе відправив першу телеграму. ■ 1908 р. Помер актор і драматург Павло Барвінський. ■ 1918 р. У Радянській державі ліквідовано приватні залізниці. ■ 1928 р. Раднарком УРСР затвердив новий український правопис («скрипниківський»). Діяв до 1933 р. ■ 1938 р. В Ужгороді створено організацію національної оборони «Карпатська Січ». ■ 1944 р. Фінляндія вийшла з війни проти СРСР. ■ 1983 р. Не стало селекціонера Василя Ремесла. Автор 17 сортів озимої пшениці. ■ 1991 р. Над будинком Верховної Ради піднято жовто-блакитне знамено.

Лікарні — 100 років

Міській лікарні невдовзі виповниться 100 років. Лікар-уролог Едуард Соломін, ветеран лікувального закладу, по крупинках збирав документи з його історії. Вони становитимуть основу музею лікарні.

Не забули про неї і наші славні земляки — Голова Верховної Ради Володимир Литвин та народний депутат України Валентин Савицький. На адресу ювілярки надійшло 100 тисяч гривень, чимало діагностичного обладнання. Завершується капітальний ремонт хірургічного, приймального відділень, поліклініки.

Віктор САВИЦЬКИЙ.

Новоград-Волинський.

Утомлений символ епохи

У Полтаві демонтують один з місцевих символів — водонапірну вежу Шухова висотою 50 метрів і масою понад 150 тонн. Висновок фахівців: «Метал втомився», до того ж башта стала хилитися в бік решетилівського шляхопроводу.

Її історія — ціла епоха: зведена за проектом відомого російського інженера Володимира Шухова (серед його творінь і телевежа на Шаболовці в Москві) на початку минулого століття в Харкові, вона по війні була перевезена до Полтави і справно служила тут кілька десятиліть. Тепер вежа залишиться в історії і спогадах.

Григорій ГРИНЬ.

У НОМЕР

А були б підприємці на конях...

Із одинадцяти конезаводів, що є в Україні, чотири — в Луганській області. Відсутність державної програми, умов для розвитку поставили їх на межу виживання. Державне фінансування в повному обсязі не проводиться, а в місцевої влади бракує повноважень щось робити. Одним з виходів із такого економічного тупика вбачають приватизацію частини земель, що належать конезаводам.

Голова Біловодської райради, на території якої розташовано три конезаводи, Михайло Сокирко вважає, наприклад, що цю галузь треба переводити до сфери підприємницької діяльності. Насамперед необхідно, щоб частина землі господарств залишалася у державною, а частина була приватизована. Такі інвестиції дали б змогу відродити господарства. Зокрема, конезаводам Біловодського району належить 8,5 тисячі орної землі. Така кількість їм не потрібна, тоді як пріоритетного розвитку потребує кінноплемінна робота. А це лише 15 відсотків усієї діяльності господарств. Роботу з відродження конярства, вважає Сокирко, насамперед варто почати з визначення статусу конезаводів.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Вино і вірші на честь пані Є.

В Євпаторії презентовано поштову марку і монету, присвячені 2500-літтю міста. Також тут відбулася науково-практична конференція «Античний світ і археологія», яка надала нові підтвердження того, яке це місто древнє.

Євпаторія стала першою у Криму володаркою відеотелефонного зв'язку, а її власна телефонна мережа в ювілейні дні розширилася на 2500 номерів. До низки пам'ятників і барельєфів нині додалося погруддя князя Лева Голіцина — батька кримського промислового виноробства. Ця подія збіглася з дегустацією сонячних напоїв, і не випадково, адже бюст і впорядкування території — справа рук виноробів. В центрі Євпаторії відкрито й перше у місті літературне кафе, прикрашене фотокопіями малюнків і гравюр, присвячених Анні Ахматовій, яка жила в цьому будинку. Відтепер щомісяця тут відбуватимуться літературні вечори і зустрічі з цікавими людьми.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Резервація для вільних

РЕПОРТАЖ

Про диких кабанів, яких готували для відстрілу заїжджими посадовцями, поблизу буковинського села Турятка, мабуть, забули. У резервації тварини перебувають на межі голодної смерті.

...Сигнал про існування такої резервації надійшов від самих лісників, які просили їхні прізвища не називати. Але вони погодилися вивезти мене на місце. За 300 метрів до об'єкта висадили із «УАЗа» і далі через ліс я добирався сам. На місці зрозумів, що попередня думка, ніби диких тварин кинули у загороду і забули про них, хибна. Вепрів добре охороняли. Мало того, за кілька десятків метрів вилискували вгодовані свійські свині. Вірогідно, диких, які мали стати мисливськими трофеями для чужинців, за своїх тут не тримали. А хто буде годувати чужих?

Фотографувати довелося зі схованки. Від побаченого на очі навертались сльози: колись норовисті, волелюбні господарі буковинських лісів ледве зводилися на ноги, деякі і того не могли. На присутність чужої людини не реагували — схоже, змирилися з долею. Зате собаки чужого почули одразу, тому за кілька хвилин я вже спілкувався з недружелюбними охоронцями, а невдовзі з непривітним керівником мисливського господарства села Турятка Ярославом Данилівим.

— Як можна було довести диких тварин до такого жалюгідного стану? Чому їх утримуєте в неволі?

— По-перше, то не неволя, а напівневоля, і вепрів та льох утримують для селекції. Окрім того, не так уже все у диких тварин погано, — не моргнувши оком, відповів лісник.

— Якби вас, не дай Боже, довели до такого стану, ви ще спромоглися б, перепрошую, на селекцію?

— Попрошу вас не шукати крайнього. Я уже давно на пенсії, але ще працюю. Все не так погано, як ви те хочете бачити. Ми шукаємо кошти... Не треба бути упередженим. Уже будуємо великий вольєр.

— Хочете розширити експеримент? У мене є інформація, що диких кабанів ви утримуєте для заїжджих гостей, потрібних вашому керівництву.

— Я вам уже сказав — для селекції. Більше нічого не скажу.

— За вашої пам'яті хоч одна дика льоха в неволі опоросилася?

— Ну... поки що ні.

— Чому ж свійські свині, яких ви годуєте для себе, з голоду не здихають?

— Дикі ту їжу не їдять.

Більше зі мною говорити не захотіли. Потлявши лісом, я ледве знайшов замаскований автомобіль і повернувся до Чернівців. Дорогою фахівці розтлумачили мені, що в принципі закон дозволяє утримувати дичину в неволі для розмноження. Але тільки за умови занепаду якогось виду. Диких кабанів у буковинських лісах чимало. Тим паче що в Законі України «Про тваринний світ» акцентовано увагу на «неприпустимості погіршення середовища перебування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин». Нещасні, кволі, з погаслими очима вепри, які візуально більше нагадували колонію хворих щурів, свідчили про нехтування цим законом. Закралася жорстока думка, що краще їх відстріляли б, коли вони були у силі та гонорі, коли були достойними суперниками на лісовій стежці.

Сергій СУЛИМА.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою: **www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua**

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- (р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311161. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos